

**Grupa Kapitałowa
RAFAKO**

GRUPA PBG

**SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE
FINANSOWE ZA ROK ZAKOŃCZONY
31 GRUDNIA 2011 ROKU**

wraz z opinią biegłego rewidenta

Spis treści

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	1
Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej.....	2
Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej.....	3
Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych.....	4
Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	5
DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE.....	6
1. Informacje ogólne.....	6
2. Skład Grupy.....	6
3. Skład Zarządu jednostki dominującej	8
4. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego	8
5. Kontynuacja działalności.....	9
6. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach.....	9
6.1. Profesjonalny osąd.....	9
6.2. Niepewność szacunków	9
7. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego.....	10
7.1. Oświadczenie o zgodności	10
7.2. Waluta funkcjonalna i waluta sprawozdań finansowych	10
8. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości (zasady rachunkowości).....	11
9. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie	11
10. Korekta prezentacji i błędów z lat ubiegłych.....	12
11. Zmiana szacunków	19
12. Istotne zasady rachunkowości	19
12.1. Zasady konsolidacji.....	19
12.2. Udział we wspólnym przedsięwzięciu	19
12.3. Połączenia z jednostkami gospodarczymi pod wspólną kontrolą.....	19
12.4. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej.....	19
12.5. Rzeczowe aktywa trwale	20
12.6. Wartości niematerialne	21
12.7. Wartość firmy	23
12.8. Nieruchomości inwestycyjne.....	23
12.9. Leasing	24
12.10. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych.....	24
12.11. Koszty finansowania zewnętrznego.....	24
12.12. Odzyskiwalna wartość aktywów długoterminowych.....	24
12.13. Aktywa finansowe	25
12.14. Utrata wartości aktywów finansowych	26
12.14.1. Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu.....	26
12.14.2. Aktywa finansowe wykazywane według kosztu	26
12.14.3. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	26
12.15. Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży	27
12.16. Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczenia.....	27
12.17. Zapasy	27
12.18. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	27
12.19. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych.....	27
12.20. Kapitał podstawowy	28
12.21. Rezerwy.....	28
12.22. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne.....	28
12.23. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	28
12.24. Odprawy emerytalne i nagrody jubileuszowe.....	29
12.25. Podatki	29
12.25.1. Podatek bieżący	29
12.25.2. Podatek odroczony	29
12.25.3. Podatek od towarów i usług.....	30
12.26. Przychody.....	30
12.26.1. Sprzedaż towarów i produktów.....	31
12.26.2. Świadczenie usług	31
12.26.3. Odsetki.....	31
12.26.4. Dywidendy	31
12.26.5. Przychody z tytułu wynajmu.....	31

12.26.6.	Umowy o usługi budowlane	31
12.26.7.	Dotacje rządowe.....	32
12.27.	Zysk netto na jedną akcję.....	32
13.	Segmenty operacyjne	32
14.	Sezonowość lub cykliczność działalności Grupy	35
15.	Informacje dotyczące umów o usługę budowlaną.....	35
16.	Przychody i koszty	36
16.1.	Przychody ze sprzedaży produktów i usług	36
16.2.	Przychody ze sprzedaży materiałów	36
16.3.	Geograficzne obszary działalności	36
16.4.	Koszty sprzedanych produktów i materiałów	37
16.5.	Amortyzacja środków trwałych i wartości niematerialnych, odpisy aktualizujące ujęte w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.....	37
16.6.	Koszty świadczeń pracowniczych	38
16.7.	Pozostałe przychody operacyjne	38
16.8.	Pozostałe koszty operacyjne	38
16.9.	Przychody finansowe.....	39
16.10.	Koszty finansowe	39
16.11.	Składniki innych całkowitych dochodów	39
17.	Podatek dochodowy	40
17.1.	Obciążenie podatkowe.....	40
17.2.	Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej.....	40
17.3.	Odroczony podatek dochodowy wyliczony na dzień 31 grudnia 2011 roku	41
18.	Działalność zaniechana	42
19.	Propozycja podziału zysku za 2011 rok.....	42
20.	Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS.....	42
21.	Zysk przypadający na jedną akcję.....	43
22.	Uzgodnienie sprawozdania z przepływów pieniężnych do zmian bilansowych.....	43
23.	Rzeczowe aktywa trwałe	44
24.	Środki trwałe w leasingu	46
25.	Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży.....	46
26.	Nieruchomości inwestycyjne	46
27.	Wartości niematerialne	47
28.	Połączenia jednostek i nabycia udziałów mniejszości	48
29.	Udział we wspólnym przedsięwzięciu.....	51
30.	Akcje/udziały w spółkach.....	51
31.	Pozostałe aktywa finansowe (długoterminowe).....	51
32.	Zapasy	51
33.	Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności i rozliczenia międzyokresowe kosztów	52
33.1.	Odpisy aktualizujące wartość należności	53
34.	Udzielone pożyczki krótkoterminowe	53
35.	Aktywa finansowe krótkoterminowe.....	53
35.1.	Instrumenty pochodne.....	53
35.2.	Inwestycje krótkoterminowe	54
35.3.	Lokaty krótkoterminowe	54
35.4.	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty.....	54
36.	Zarządzanie kapitałem	55
37.	Kapitał własny	55
37.1.	Kapitał podstawowy	55
37.2.	Wartość nominalna akcji.....	55
37.3.	Prawa akcjonariuszy	55
37.4.	Akcjonariusze posiadający co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na WZ RAFAKO S.A., jednostki dominującej...56	56
37.5.	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej.....	57
37.6.	Kapitał zapasowy	57
37.7.	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	57
37.8.	Zyski zatrzymane i wypłacone dywidendy.....	57
38.	Kapitał udziałów niekontrolujących (niekontrolujący udział w kapitale własnym)	57
39.	Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki	58
40.	Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	61
40.1.	Świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia oraz inne świadczenia.....	61
41.	Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania.....	61
41.1.	Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania długoterminowe	61
41.2.	Rezerwy, zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania krótkoterminowe	62
41.3.	Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych.....	62
41.4.	Zobowiązania inwestycyjne	63

41.5.	Rezerwa na koszty z tytułu niewykorzystanych urlopów.....	63
41.6.	Rezerwa na koszty z tytułu premii	63
41.7.	Rezerwa na koszty napraw gwarancyjnych.....	64
41.8.	Rezerwa na koszty z tytułu udzielonych gwarancji bankowych i poręczeń.....	64
41.9.	Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	65
42.	Dotacje.....	65
43.	Prawa do emisji CO ₂	66
44.	Emisja, wykup i spłata dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych	66
45.	Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	67
46.	Sprawy sporne, postępowania sądowe	67
46.1.	Postępowania sądowe.....	67
46.2.	Postępowania układowe i upadłościowe	68
46.3.	Inne sprawy sporne.....	69
47.	Zmiany pozycji pozabilansowych	70
48.	Informacje o podmiotach powiązanych	72
48.1.	Jednostka dominująca Grupy.....	73
48.2.	Wspólne przedsięwzięcia, w których jednostki wchodzące w skład Grupy są współnikami.....	73
48.3.	Warunki transakcji z podmiotami powiązanymi.....	73
48.4.	Transakcje z udziałem innych członków Zarządu i Rady Nadzorczej.....	73
48.5.	Akcje w posiadaniu członków organów zarządzających i nadzorujących.....	73
48.6.	Udziały wyższej kadry kierowniczej w programie akcji pracowniczych.....	73
48.7.	Wynagrodzenia wyższej kadry kierowniczej Grupy	74
49.	Stanowisko Zarządu odnośnie możliwości zrealizowania wcześniej publikowanych prognoz	78
50.	Informacja o umowie z biegłym rewidentem lub podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych	78
51.	Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym.....	79
51.1.	Ryzyko stopy procentowej.....	80
51.2.	Ryzyko walutowe.....	80
51.3.	Ryzyko cen towarów.....	81
51.4.	Ryzyko kredytowe.....	81
51.5.	Ryzyko związane z płynnością.....	82
52.	Instrumenty finansowe	83
52.1.	Wartość bilansowa klas i kategorii instrumentów finansowych.....	83
52.2.	Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w podziale na kategorie instrumentów finansowych.....	85
52.3.	Ryzyko stopy procentowej.....	89
53.	Zatrudnienie.....	90
54.	Zdarzenia następujące po zakończeniu okresu sprawozdawczego	90

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

	Nota	Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2011	Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2010 <i>(przekształcone)</i>
Działalność kontynuowana			
Przychody ze sprzedaży		1 118 499	1 143 081
Przychody ze sprzedaży produktów i usług	16.1	1 104 130	1 123 667
Przychody ze sprzedaży materiałów	16.2	14 369	19 414
<hr/>			
Koszty sprzedanych produktów i materiałów	16.4	(970 846)	(1 001 512)
<hr/>			
Zysk brutto ze sprzedaży		147 653	141 569
Pozostałe przychody operacyjne	16.7	12 522	6 016
Koszty sprzedaży	16.4	(52 993)	(48 615)
Koszty ogólnego zarządu	16.4	(35 288)	(31 017)
Pozostałe koszty operacyjne	16.8	(7 583)	(2 353)
<hr/>			
Zysk z działalności kontynuowanej		64 311	65 600
Przychody finansowe	16.9	18 393	8 063
Koszty finansowe	16.10	(3 599)	(11 651)
<hr/>			
Zysk brutto		79 105	62 012
Podatek dochodowy	17.1	(19 944)	(13 319)
<hr/>			
Zysk netto z działalności kontynuowanej, w tym:		59 161	48 693
Zysk netto akcjonariuszy jednostki dominującej	21	58 439	48 030
Zysk udziałów niekontrolujących		722	663
<hr/>			
		59 161	48 693
<hr/>			
Inne całkowite dochody za okres	16.11	228	(336)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej		219	(320)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej przypadające udziałom niekontrolującym		9	(16)
<hr/>			
Całkowite dochody ogółem za okres, w tym:		59 389	48 357
<hr/>			
Dochody całkowite akcjonariuszy jednostki dominującej		58 658	47 710
Dochody całkowite udziałów niekontrolujących		731	647
<hr/>			
Średnia ważona liczba akcji	21	69 600 000	69 600 000
Zysk na jedną akcję w złotych	21	0,84	0,69
<hr/>			

Racibórz, dnia 30 kwietnia 2012 roku

Wiesław Różacki	Krzysztof Burek	Jarosław Dusiło	Dariusz Karwacki	Bożena Kawalko	Jolanta Markowicz
Prezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Główny Księgowy

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

	<i>Nota</i>	<i>31 grudnia 2011</i>	<i>31 grudnia 2010 (przeeksztalcone)</i>	<i>1 stycznia 2010 (przeeksztalcone)</i>
AKTYWA				
Aktywa trwałe (długoterminowe)				
Rzeczowe aktywa trwałe	23	237 662	162 973	164 250
Nieruchomości inwestycyjne	26	82 657	–	–
Wartości niematerialne	0	127 447	12 575	10 806
Aktywa finansowe długoterminowe		14 559	5 050	4 997
Udziały w pozostałych jednostkach	30	729	516	534
Udzielone pożyczki długoterminowe	31	182	–	–
Lokaty długoterminowe	31	2 972	3 452	3 645
Należności z tytułu dostaw i usług	31	10 666	1 062	808
Pozostałe aktywa długoterminowe	31	10	20	10
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	17.3	65 922	43 220	32 355
		528 247	223 818	212 408
Aktywa obrotowe (krótkoterminowe)				
Zapasy	32	112 583	31 707	28 298
Należności z tytułu dostaw i usług, pozostałe należności i rozliczenia międzyokresowe kosztów		397 815	273 001	231 842
Należności z tytułu dostaw i usług	33	250 004	222 932	161 567
Należności z tytułu podatku dochodowego	33	2 715	38	1 326
Udzielone pożyczki krótkoterminowe	34	41	–	–
Pozostałe należności i rozliczenia międzyokresowe kosztów	33	145 055	50 031	68 949
Należności z tytułu wyceny umów o usługę budowlaną i związane z wyceną kontraktów rozliczenia międzyokresowe	15	121 313	212 421	64 235
Aktywa finansowe krótkoterminowe		225 682	206 832	255 853
Instrumenty pochodne	35.1	343	2 357	888
Inwestycje krótkoterminowe	35.2	15 769	27 304	38 235
Lokaty krótkoterminowe	35.3	10 967	2 160	149 028
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	35.4	198 603	175 011	67 702
		857 393	723 961	580 228
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	25	436	466	236
SUMA AKTYWÓW		1 386 076	948 245	792 872

Racibórz, dnia 30 kwietnia 2012 roku

Wiesław Różacki	Krzysztof Burek	Jarosław Dusiło	Dariusz Karwacki	Bożena Kawalko	Jolanta Markowicz
Prezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Główny Księgowy

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

	Nota	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010 <i>(przekształcone)</i>	1 stycznia 2010 <i>(przekształcone)</i>
PASYWA				
Kapitał własny (przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej)				
Kapitał podstawowy	37.1	139 200	139 200	139 200
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	37.5	36 778	36 778	36 778
Kapitał zapasowy	37.6	183 101	180 241	149 236
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	37.7	610	391	711
Zyski zatrzymane/ Niepokryte straty	37.8	49 742	33 835	33 293
		409 431	390 445	359 218
Kapitał udziałowców niekontrolujących	38	56 184	9 296	13 497
Kapitał własny ogółem		465 615	399 741	372 715
Zobowiązania długoterminowe				
Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki	39	–	–	–
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	45	48 999	349	–
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	17.3	14 269	3 255	3 043
Rezerwa z tytułu świadczeń pracowniczych	40	26 609	19 830	20 345
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania		22 185	16 509	12 916
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	41.1	19 449	14 024	11 831
Zobowiązania z tytułu inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe	41.1	48	–	–
Pozostałe zobowiązania	41.1	2 688	2 485	1 085
		112 062	39 943	36 304
Zobowiązania krótkoterminowe				
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania		382 260	213 119	133 890
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	41.2	224 644	167 596	97 519
Zobowiązania z tytułu inwestycji	41.2	7 354	2 622	4 616
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	41.9	21 069	4 683	–
Pozostałe zobowiązania	41.2	129 193	38 218	31 755
Bieżąca część oprocentowanych kredytów bankowych i pożyczek	39	58 756	–	4 500
Pozostałe zobowiązania finansowe oraz z tytułu leasingu finansowego	41.2	18 680	4 394	11 637
Rezerwa z tytułu świadczeń pracowniczych	40	2 422	1 312	1 306
Zobowiązania, rezerwy z tytułu wyceny umów o usługę budowlaną i przychody przyszłych okresów		346 181	289 736	232 520
Zobowiązania z tytułu wyceny umów o usługę budowlaną	15	256 200	230 899	215 471
Rezerwy z tytułu wyceny umów o usługę budowlaną	15	89 703	58 752	16 946
Dotacje	42	278	85	103
Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami sklasyfikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży		100	–	–
		808 399	508 561	383 853
Zobowiązania razem		920 461	548 504	420 157
SUMA PASYWÓW		1 386 076	948 245	792 872

Racibórz, dnia 30 kwietnia 2012 roku

Wiesław Różacki	Krzysztof Burek	Jarosław Dusiło	Dariusz Karwacki	Bożena Kawalko	Jolanta Markowicz
Prezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Główny Księgowy

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

	Nota	Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2011	Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2010 (przekształcone)
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk/(strata) brutto		79 105	62 012
Korekty o pozycje:		148 380	(76 831)
Amortyzacja	16.5	12 664	11 900
(Zyski)/straty z tytułu różnic kursowych		(705)	19
Odsetki i dywidendy, netto		(1 609)	(2 320)
(Zysk)/strata na działalności inwestycyjnej		(2 163)	(2 448)
Zwiększenie/ (zmniejszenie) stanu zobowiązań/ aktywów finansowych z tytułu wyceny instrumentów pochodnych		3 835	(8 320)
(Zwiększenie)/ zmniejszenie stanu należności	22	(38 224)	(42 842)
(Zwiększenie)/ zmniejszenie stanu zapasów	22	(2 118)	(3 409)
Zwiększenie/ (zmniejszenie) stanu zobowiązań i rezerw z tytułu świadczeń pracowniczych z wyjątkiem kredytów i pożyczek		25 732	79 637
Zmiana stanu rozliczeń z tytułu umów o usługę budowlaną	22	160 775	(90 954)
Podatek dochodowy zapłacony		(9 780)	(18 000)
Pozostałe		(27)	(94)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		227 485	(14 819)
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych		2 102	1 093
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych		(15 976)	(15 035)
Sprzedaż nieruchomości inwestycyjnych		-	-
Nabycie nieruchomości inwestycyjnych		-	-
Sprzedaż instrumentów finansowych		165 014	178 570
Nabycie instrumentów finansowych		(160 428)	(19 157)
Nabycie jednostki zależnej po potrąceniu przyjętych środków pieniężnych		(157 248)	-
Dywidendy i odsetki otrzymane		1 494	2 647
Pozostałe		20	57
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(165 022)	148 175
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy z tytułu emisji akcji		-	-
Splata zobowiązań z tytułu leasingu finansowego		(331)	(346)
Wpływy z tytułu zaciągnięcia pożyczek/kredytów		3 284	8 000
Splata pożyczek/kredytów		(3 284)	(12 500)
Dywidendy wypłacone akcjonariuszom jednostki dominującej		(39 672)	(20 880)
Odsetki zapłacone		(57)	(55)
Provizje bankowe		(5)	(202)
Pozostałe		551	191
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		(39 514)	(25 792)
Zwiększenie netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		22 949	107 564
Różnice kursowe netto		643	(255)
Środki pieniężne na początek okresu		175 011	67 702
Środki pieniężne na koniec okresu, w tym:	35.4	198 603	175 011
- o ograniczonej możliwości dysponowania		530	106

Racibórz, dnia 30 kwietnia 2012 roku

Wiesław Różacki	Krzysztof Burek	Jarosław Dusiło	Dariusz Karwacki	Bożena Kawałko	Jolanta Markowicz
Prezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Główny Księgowy

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

	<i>Kapitał akcyjny</i>	<i>Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej</i>	<i>Kapitał zapasowy</i>	<i>Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej</i>	<i>Zyski zatrzymane/ Niepokryte straty</i>	<i>Razem</i>	<i>Udziały niekontrolujące</i>	<i>Kapitał własny ogółem</i>
Na 1 stycznia 2011 roku - <i>(przekształcone)</i>	139 200	36 778	180 241	391	33 835	390 445	9 296	399 741
Dochody całkowite za okres sprawozdawczy	–	–	–	219	58 439	58 658	731	59 389
Podział zysku z lat ubiegłych	–	–	2 860	–	(2 860)	–	–	–
Dywidenda	–	–	–	–	(39 672)	(39 672)	–	(39 672)
Nabycie akcji jednostki zależnej	–	–	–	–	–	–	46 157	46 157
Na 31 grudnia 2011 roku	139 200	36 778	183 101	610	49 742	409 431	56 184	465 615
Na 1 stycznia 2010 roku - <i>(przekształcone)</i>	139 200	36 778	149 236	711	33 293	359 218	13 497	372 715
Dochody całkowite za okres sprawozdawczy	–	–	–	(320)	48 030	47 710	647	48 357
Podział zysku z lat ubiegłych	–	–	31 005	–	(31 005)	–	–	–
Dywidenda	–	–	–	–	(20 880)	(20 880)	–	(20 880)
Podwyższenie kapitału w jednostce zależnej	–	–	–	–	4 397	4 397	(4 397)	–
Darowizna akcji w jednostce zależnej	–	–	–	–	–	–	(4)	(4)
Zakup akcji w jednostce zależnej	–	–	–	–	–	–	(447)	(447)
Na 31 grudnia 2010 roku- <i>(przekształcone)</i>	139 200	36 778	180 241	391	33 835	390 445	9 296	399 741

Racibórz, dnia 30 kwietnia 2012 roku

Wiesław Różacki

Krzysztof Burek

Jarosław Dusilo

Dariusz Karwacki

Bożena Kawalko

Jolanta Markowicz

Prezes Zarządu

Wiceprezes Zarządu

Wiceprezes Zarządu

Wiceprezes Zarządu

Wiceprezes Zarządu

Główny Księgowy

DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE

1. Informacje ogólne

Grupa Kapitałowa RAFAKO („Grupa”) składa się z RAFAKO S.A. („jednostka dominująca”) i jej spółek zależnych przedstawionych w nocie 2.

RAFAKO S.A. („Spółka”, „jednostka dominująca”) jest spółką akcyjną z siedzibą w Raciborzu, ul. Łąkowa 33. Spółka została utworzona aktem notarialnym dnia 12 stycznia 1993 roku. W dniu 24 sierpnia 2001 roku została wpisana do rejestru przedsiębiorców pod numerem KRS 34143 prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Gliwicach, X Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego. Jednostce dominującej nadano numer statystyczny REGON 270217865.

Czas trwania działalności spółek Grupy Kapitałowej jest nieoznaczony.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy obejmuje rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku oraz zawiera dane porównawcze na dzień i za rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku.

Podstawowym przedmiotem działania Grupy jest:

- Produkcja wytwornic pary, z wyłączeniem kotłów do centralnego ogrzewania gorącą wodą,
- Naprawa i konserwacja metalowych wyrobów gotowych,
- Instalowanie maszyn przemysłowych, sprzętu i wyposażenia,
- Produkcja konstrukcji metalowych i ich części,
- Produkcja przemysłowych urządzeń chłodniczych i wentylacyjnych,
- Obróbka mechaniczna elementów metalowych, obróbka metali i nakładanie powłok na metale,
- Produkcja maszyn do obróbki metalu,
- Naprawa i konserwacja maszyn,
- Działalność w zakresie architektury, inżynierii i związane z nią doradztwo techniczne,
- Produkcja pieców, palenisk i palników piecowych,
- Wytwarzanie, przesyłanie oraz dystrybucja energii elektrycznej,
- Wytwarzanie i zaopatrywanie w parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych,
- Sprzedaż hurtowa wyrobów metalowych oraz sprzętu i dodatkowego wyposażenia hydraulicznego i grzejnego,
- Wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi,
- Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków,
- Produkcja maszyn dla górnictwa i do wydobywania oraz budownictwa.

Jednostka dominująca posiada oddział w Turcji sporządzający samodzielne sprawozdanie finansowe, zgodne z prawem tureckim. Walutą funkcjonalną oddziału jest EUR.

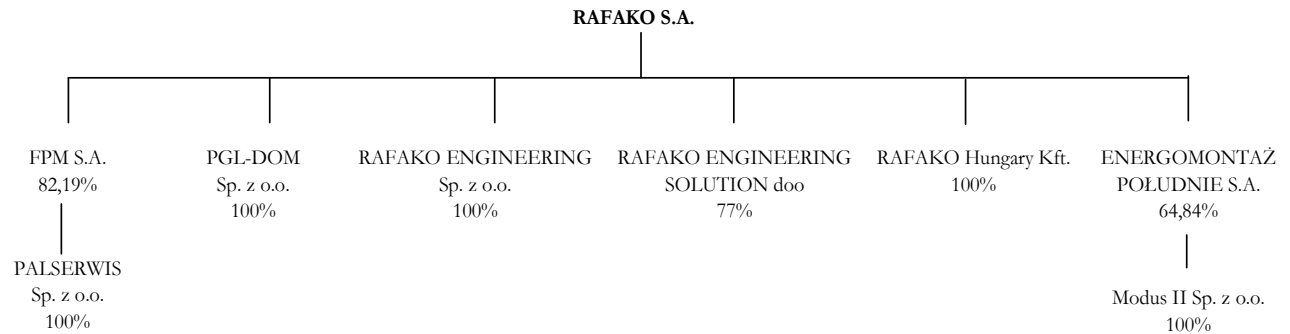
2. Skład Grupy

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie RAFAKO S.A. oraz sprawozdania finansowe jej jednostek zależnych.

Sprawozdania finansowe jednostek zależnych sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy co sprawozdanie jednostki dominującej, przy wykorzystaniu spójnych zasad rachunkowości. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest sporządzane zgodnie z MSR 27 Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe.

W dniu 31 grudnia 2011 roku Grupa Kapitałowa RAFAKO składała się z jednostki dominującej i ośmiu jednostek zależnych działających w branży energetycznej, usługowej i handlowej.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku konsolidacją sprawozdań finansowych objęto następujące spółki:

Wykaz jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej RAFAKO objętych konsolidacją sprawozdań finansowych:

<i>Nazwa i siedziba jednostki</i>	<i>Podstawowy przedmiot działalności (według PKD)</i>	<i>Właściwy sąd prowadzący rejestr oraz nr KRS</i>	<i>Zastosowana metoda konsolidacji</i>
RAFAKO S.A. Racibórz	Produkcja generatorów pary z wyjątkiem kotłów do centralnego ogrzewania gorącą wodą (25.30.Z)	Sąd Rejonowy w Gliwicach KRS 34143	pełna
FPM S.A. Mikolów	Produkcja pieców, palenisk i palników piecowych (28.21.Z)	Sąd Rejonowy w Katowicach KRS 15844	pełna
PALSERWIS Sp. z o.o.* Mikolów	Produkcja pieców, palenisk i palników piecowych (28.21.Z)	Sąd Rejonowy w Katowicach KRS 166867	pełna
PGL – DOM Sp. z o.o. Racibórz	Obsługa nieruchomości na własny rachunek (68.32.Z)	Sąd Rejonowy w Gliwicach KRS 58201	pełna
RAFAKO ENGINEERING Sp. z o.o. Racibórz	Działalność w zakresie projektowania budowlanego, urbanistycznego, technologicznego (71.12.Z)	Sąd Rejonowy w Gliwicach KRS 287033	pełna
RAFAKO ENGINEERING SOLUTION doo Belgrad	Działalność w zakresie projektowania technologicznego łącznie z doradztwem i sprawowaniem nadzoru dla budownictwa, przemysłu i ochrony środowiska (74203)	Agencja ds. Rejestrów Gospodarczych Republiki Serbii 20320524	pełna
RAFAKO Hungary Kft. Budapeszt	Montaż urządzeń w przemyśle energetycznym i chemicznym	Stoleczny Sąd Rejestrowy w Budapeszcie	pełna
ENERGOPOL POŁUDNIE S.A.	Usługi w zakresie produkcji budowlano-montażowej, generalnego wykonawstwa inwestycji, montażu, modernizacji, remontów urządzeń oraz instalacji energetycznych i przemysłowych	Sąd Rejonowy w Katowicach KRS 80906	pełna
Modus II Sp. z o.o.**	Zagospodarowanie i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek	Sąd Rejonowy w Katowicach KRS 289248	pełna

* - jednostka zależna w 100% od FPM S.A., zależna pośrednio od RAFAKO S.A.

** - jednostka zależna w 100% od ENERGOPOL-POŁUDNIE S.A., zależna pośrednio od RAFAKO S.A.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku udział w ogólnej liczbie głosów posiadany przez Grupę w podmiotach zależnych był równy udziałowi Grupy w kapitałach tych jednostek.

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2011 roku miały miejsce zmiany w składzie Grupy Kapitałowej RAFAKO:

- w dniu 2 marca 2011 roku Stołeczny Sąd Rejestrowy w Budapeszcie dokonał zarejestrowania spółki zależnej RAFAKO Hungary Kft. z siedzibą w Budapeszcie. Spółka posiada kapitał założycielski w wysokości 40 milionów HUF (589 tysięcy złotych) w całości objęty przez jednostkę dominującą. Przedmiotem działalności utworzonej spółki jest montaż urządzeń w przemyśle energetycznym i chemicznym;
- W dniu 20 grudnia 2011 roku Spółka RAFAKO S.A. zawarła z jednostką dominującą wyższego szczebla spółką PBG S.A. z siedzibą w Wysogotowie umowę, na mocy której dokonała nabycia akcji spółki ENERGOMONTAŻ - POŁUDNIE Spółka Akcyjna z siedzibą w Katowicach, ul. Mickiewicza 15. Na podstawie umowy RAFAKO S.A. zobowiązała się do kupna 46 021 520 akcji zwykłych na okaziciela Spółki, stanowiących 64,84% udziału w kapitale zakładowym Spółki oraz 64,84% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Spółki, tj. uprawniających do wykonywania 46 021 520 głosów z akcji Spółki. Na podstawie umowy, PBG S.A. zobowiązała się zbyć posiadane akcje za kwotę 160 154 889,60 złotych, tj. 3,48 złotych za 1 akcję.

3. Skład Zarządu jednostki dominującej

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2011 roku miały miejsce zmiany w składzie Zarządu Spółki. W dniu 7 marca 2011 roku Rada Nadzorcza RAFAKO S.A. zwiększyła liczbę członków Zarządu Spółki do czterech osób i powołała na stanowisko Wiceprezesa Zarządu Pana Macieja Kaczorowskiego. W dniu 9 maja 2011 roku Rada Nadzorcza RAFAKO S.A. powołała z dniem 9 maja 2011 roku Pana Piotra Wawrzynowicza na stanowisko Wiceprezesa Zarządu Spółki odpowiedzialnego za relacje inwestorskie. W dniu 21 listopada 2011 roku Pan Piotr Wawrzynowicz zrezygnował z wykonywania czynności Wiceprezesa Zarządu RAFAKO S.A. W dniu 25 listopada 2011 roku Rada Nadzorcza RAFAKO S.A. ustaliła liczbę członków Zarządu RAFAKO S.A. na 5 osób, odwołała ze stanowiska Wiceprezesa Zarządu Pana Macieja Kaczorowskiego, natomiast powołała na stanowisko Wiceprezesa Zarządu Panią Bożenę Kawalko, Pana Jarosława Dusilo oraz Pana Dariusza Karwackiego.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego skład Zarządu przedstawia się następująco:

Wiesław Różacki	- Prezes Zarządu
Krzysztof Burek	- Wiceprezes Zarządu
Jarosław Dusilo	- Wiceprezes Zarządu
Dariusz Karwacki	- Wiceprezes Zarządu
Bożena Kawalko	- Wiceprezes Zarządu

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2011 roku miały miejsce zmiany w składzie Rady Nadzorczej Spółki. W dniu 29 marca 2011 roku do Biura Spółki wpłynęło oświadczenie zawierające rezygnację Pana Romana Jarośnińskiego z członkostwa w Radzie Nadzorczej Spółki z dniem 25 marca 2011 roku. W dniu 9 maja 2011 roku Pan Piotr Wawrzynowicz złożył rezygnację z członkostwa w Radzie Nadzorczej Spółki w związku z powołaniem jego osoby na stanowisko Wiceprezesa Zarządu. W dniu 31 maja 2011 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy RAFAKO S.A. ustaliło liczbę członków Rady Nadzorczej na sześć osób i powołało w jej skład Pana Wojciecha Piskorza.

W dniu 21 listopada 2011 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie RAFAKO S.A. ustaliło liczbę członków Rady Nadzorczej na 7 osób, odwołało ze składu Rady Nadzorczej VI kadencji Pana Krzysztofa Pawelca, Pana Wojciecha Piskorza, Pana Macieja Stradomskiego oraz Pana Sławomira Sykuckiego, natomiast powołało w skład Rady Nadzorczej Panią Małgorzatę Wiśniewską, Pana Piotra Rutkowskiego, Pana Przemysława Szkudlarczyka, Pana Piotra Wawrzynowicza oraz Pana Tomasza Woroch.

W dniu 14 lutego 2012 roku Pan Tomasz Woroch złożył rezygnację z członkostwa w Radzie Nadzorczej Spółki. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie RAFAKO S.A. w dniu 14 lutego 2012 roku ustaliło liczbę członków Rady Nadzorczej RAFAKO S.A. na 7 osób i powołało w skład Rady Nadzorczej Pana Jerzego Wiśniewskiego oraz Pana Roberta Końskiego.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego skład Rady Nadzorczej przedstawia się następująco:

Jerzy Wiśniewski	- Przewodniczący Rady Nadzorczej
Piotr Wawrzynowicz	- Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
Małgorzata Wiśniewska	- Sekretarz Rady Nadzorczej
Robert Koński	- Członek Rady Nadzorczej
Piotr Rutkowski	- Członek Rady Nadzorczej
Przemysław Szkudlarczyk	- Członek Rady Nadzorczej
Leszek Wysłocki	- Członek Rady Nadzorczej

4. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd jednostki dominującej w dniu 30 kwietnia 2012 roku.

5. Kontynuacja działalności

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez spółki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej RAFAKO w dającej się przewidzieć przyszłości. Kwestia kontynuacji działalności jednostki zależnej Energomontaż-Południe S.A. została opisana w notce 47 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Zarząd nie stwierdza istnienia innych okoliczności, niż opisanych w wyżej powołanej notce w odniesieniu do jednostki zależnej, wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez jednostki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej RAFAKO.

6. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

6.1. Profesjonalny osąd

W procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości wobec zagadnień podanych poniżej, największe znaczenie, oprócz szacunków księgowych, miał profesjonalny osąd kierownictwa, który wpływa na wielkości wykazywane w sprawozdaniu finansowym, w tym w dodatkowych notach objaśniających. Założenia tych szacunków opierają się na najlepszej wiedzy Zarządu odnośnie bieżących i przyszłych działań oraz zdarzeń w poszczególnych obszarach.

Klasyfikacja umów leasingu, w których Spółka występuje jako leasingobiorca

Spółki Grupy Kapitałowej występują jako strony umów leasingu. Spółki dokonują klasyfikacji leasingu jako operacyjnego lub finansowego w oparciu o ocenę, w jakim zakresie ryzyko i pożytki z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy. Ocena ta opiera się na treści ekonomicznej każdej transakcji.

Identyfikacja wbudowanych instrumentów pochodnych

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego kierownictwo Spółek dokonuje oceny, czy w ramach podpisanych umów występują cechy ekonomiczne i ryzyko właściwe dla wbudowanego instrumentu pochodnego w walucie obcej, które byłyby ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi i ryzykiem właściwym dla umowy zasadniczej (głównego kontraktu).

6.2. Niepewność szacunków

Decydujący wpływ na poziom prezentowanego wyniku netto za okres 12 miesięcy 2011 roku zakończony 31 grudnia 2011 roku oraz wartości aktywów i zobowiązań na dzień 31 grudnia 2011 roku miały szacunki dotyczące:

- poziomu budżetowanych przychodów i kosztów z tytułu realizacji umów o usługę budowlaną, stanowiący podstawę wyceny realizowanych kontraktów zgodnie z MSR 11,
- szacunek wysokości kar umownych z tytułu nieterminowej realizacji umów,
- szacunek poziomu rezerw na świadczenia pracownicze (Spółki ponoszą koszty świadczeń z tytułu nagród jubileuszowych oraz świadczeń po okresie zatrudnienia),
- realizacji aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Poniżej omówiono podstawowe założenia dotyczące przyszłości i inne kluczowe źródła niepewności występujące na koniec okresu sprawozdawczego, z którymi związane jest istotne ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w następnym roku finansowym.

Utrata wartości aktywów

Na koniec roku obrotowego Spółki przeprowadzają test na utratę wartości firmy oraz test na utratę wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania, w przypadku których zidentyfikowano przesłanki utraty wartości. Wymaga to oszacowania wartości użytkowej ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego należą te aktywa. Oszacowanie wartości użytkowej polega na ustaleniu przyszłych przepływów pieniężnych generowanych przez ośrodek wypracowujący środki pieniężne i ustalenia stopy dyskontowej do zastosowania w celu obliczenia bieżącej wartości tych przepływów. Spółki dokonały oceny, czy występują przesłanki mogące wskazywać na utratę wartości rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych w określonym okresie użytkowania. Przeprowadzona analiza wykazała, że w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2011 roku przesłanki takie nie wystąpiły.

Wartości odpisów aktualizujących wartość pozostałych aktywów na koniec okresu sprawozdawczego zostały przedstawione w notach 23, 32 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Stawki amortyzacyjne

Wysokość stawek oraz odpisów amortyzacyjnych jest ustalana na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznego użytkowania danego składnika rzeczowych aktywów trwałych oraz szacunków dotyczących wartości rezydualnej środków trwałych. Spółki Grupy corocznie dokonują weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków.

Składnik aktywów z tytułu podatku dochodowego

Grupa rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie stałoby się nieuzasadnione. Aktywa z tytułu podatku odroczonego są wyceniane przy zastosowaniu stawek podatkowych, które będą stosowane na moment przewidywanego zrealizowania składnika aktywów, przyjmując za podstawę przepisy podatkowe, które obowiązywały na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego.

Rezerwa na przewidywane straty na kontrakcie

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Grupa dokonuje aktualizacji szacunków całkowitych przychodów oraz kosztów z tytułu umów o usługę budowlaną rozliczanych metodą stopnia zaawansowania kontraktu. Przewidywaną stratę na kontrakcie Spółka ujmuje jako koszt zgodnie z MSSF. Szczegóły dotyczące rozliczenia przychodów i kosztów z umów o usługę budowlaną za rok obrotowy zostały przedstawione w nocie 15 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Rezerwa na koszty z tytułu nieterminowej realizacji umów

Grupa tworzy rezerwę na karę umowną z tytułu nieterminowej realizacji umowy, jeżeli występuje istotne prawdopodobieństwo naliczenia kary za opóźnienie w realizacji przedmiotu umowy i opóźnienie to powstało z winy Grupy, jako wykonawcy umowy. Wysokość rezerwy wynika z zapisanej w danej umowie wartości kary za dany okres opóźnienia. Szczegóły dotyczące wartości oszacowanych w ten sposób rezerw zostały zaprezentowane w nocie 15 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Odpisy aktualizujące wartość należności

Na dzień zakończenia okresu sprawozdawczego Grupa ocenia czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika należności lub grupy należności. Jeżeli wartość możliwa do odzyskania składnika aktywów jest niższa od jego wartości bilansowej dana jednostka dokonuje odpisu aktualizującego do poziomu bieżącej wartości planowanych przepływów pieniężnych.

7. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, z wyjątkiem pochodnych instrumentów finansowych oraz aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, które są wyceniane według wartości godziwej.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest przedstawione w złotych polskich („PLN”), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach złotych.

7.1. Oświadczenie o zgodności

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) oraz MSSF zatwierdzonymi przez UE. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Grupę działalność, w zakresie stosowanych przez Grupę zasad rachunkowości nie ma różnicy między standardami MSSF, które weszły w życie, a standardami MSSF, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską.

MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMS”).

Grupa zastosowała MSSF według stanu obowiązującego na 31 grudnia 2011 roku.

7.2. Waluta funkcjonalna i waluta sprawozdań finansowych

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest przedstawione w złotych polskich („PLN”), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach złotych.

Walutami funkcjonalnymi jednostki dominującej oraz jednostek zależnych, za wyjątkiem RAFAKO Engineering Solution doo. oraz RAFAKO Hungary Kft., jest złoty polski. Walutą funkcjonalną RAFAKO Engineering Solution doo. jest dinar serbski, natomiast spółki RAFAKO Hungary Kft. forint węgierski. Pozycje sprawozdania finansowego spółek zagranicznych są przeliczane przy użyciu odpowiednich kursów wymiany na walutę prezentacji Grupy Kapitałowej RAFAKO.

8. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości (zasady rachunkowości)

Zasady (polityki) rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzaniu sprawozdania finansowego Grupy za rok zakończony 31 grudnia 2010 roku, z wyjątkiem zastosowania następujących zmian do standardów oraz nowych interpretacji obowiązujących dla okresów rocznych rozpoczynających się w dniu 1 stycznia 2011 roku:

- Zmiany do MSR 24 Ujawnianie informacji na temat podmiotów powiązanych (znowelizowany w listopadzie 2009) – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2011 roku lub później. Celem tych zmian jest uproszczenie i doprecyzowanie definicji podmiotu powiązanego. Nowelizacja usunęła wymóg ujawniania informacji w odniesieniu do transakcji z podmiotem powiązaniem w stosunku do rządu, który sprawuje kontrolę lub współkontrolę nad jednostką sprawozdawczą lub ma na nią znaczący wpływ oraz w stosunku do innej jednostki, która jest podmiotem powiązaniem, ponieważ ten sam rząd sprawuje kontrolę lub współkontrolę nad jednostką sprawozdawczą i tą drugą jednostką lub ma na nie znaczący wpływ. Zastosowanie tych zmian nie miało wpływu na sytuację finansową, wyniki działalności Grupy, ani też na zakres informacji prezentowanych w sprawozdaniu finansowym Grupy.
- Zmiany do KIMSF 14 MSR 19 Limit wyceny aktywów z tytułu określonych świadczeń, minimalne wymogi finansowania oraz ich wzajemne zależności: przedpłaty minimalnych wymogów finansowania – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2011 roku lub później. Zmiana ta usuwa niezamierzone skutki KIMSF 14 dotyczące dobrowolnych wpłat na cele emerytalne w sytuacji, gdy istnieją wymogi minimalnego finansowania. Zastosowanie tych zmian nie miało wpływu na sytuację finansową ani na wyniki działalności Grupy.
- KIMSF 19 Regulowanie zobowiązań finansowych przy pomocy instrumentów kapitałowych – mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2010 roku lub później. KIMSF 19 objaśnia zasady rachunkowości stosowane w sytuacji, gdy w wyniku renegocjacji przez jednostkę warunków jej zadłużenia zobowiązanie zostaje uregulowane poprzez emisję instrumentów kapitałowych dla wierzyciela przez dłużnika. Zastosowanie tej interpretacji nie miało wpływu na sytuację finansową ani na wyniki działalności Grupy.
- Zmiany do MSR 32 Instrumenty finansowe: prezentacja: Klasyfikacja emisji praw poboru. Zmiana precyzuje, w jaki sposób należy ujmować określone prawa poboru w sytuacji, gdy emitowane instrumenty finansowe są denominowane w walucie innej niż waluta funkcjonalna emitenta. Zastosowanie tych zmian nie miało wpływu na sytuację finansową ani na wyniki działalności Grupy.
- Zmiany wynikające z przeglądu MSSF (opublikowane w maju 2010 roku) – część zmian ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2010 roku, a część dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2011 roku. Zastosowanie tych zmian nie miało wpływu na sytuację finansową ani na wyniki działalności Grupy.
- Zmiany do MSSF 1 Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy: ograniczone zwolnienie z obowiązku prezentowania danych porównawczych wymaganych przez MSSF 7 dla stosujących MSSF po raz pierwszy – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2010 roku lub później. Zastosowanie tych zmian nie miało wpływu na sytuację finansową ani na wyniki działalności Grupy.

Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego standardu, interpretacji lub zmiany, która została opublikowana, lecz nie weszła dotychczas w życie.

9. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie

Następujące standardy i interpretacje zostały wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, a nie weszły jeszcze w życie:

- Faza pierwsza standardu MSSF 9 *Instrumenty Finansowe: Klasyfikacja i wycena* – mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2015 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzona przez UE. W kolejnych fazach Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości zajmie się rachunkowością zabezpieczeń i utratą wartości. Zastosowanie pierwszej fazy MSSF 9 będzie miało wpływ na klasyfikację i wycenę aktywów finansowych Grupy. Grupa dokona oceny tego wpływu w powiązaniu z innymi fazami, gdy zostaną one opublikowane, w celu zaprezentowania spójnego obrazu,
- Zmiany do MSSF 7 *Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji: transfer aktywów finansowych* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2011 roku lub później,
- Zmiany do MSR 12 *Podatek dochodowy: Realizacja podatkowa aktywów* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2012 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE,
- Zmiany do MSSF 1 *Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy: znacząca hiperinflacja i usunięcie starych dat dla stosujących MSSF po raz pierwszy* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2011 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE,

- MSSF 10 *Skonsolidowane sprawozdania finansowe* – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE,
- MSSF 11 *Wspólne przedsięwzięcia* – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE,
- MSSF 12 *Ujawnianie informacji na temat udziałów w innych jednostkach* – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE,
- MSSF 13 *Wycena według wartości godziwej* – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE,
- Zmiany do MSR 19 *Świadczenia pracownicze* - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE,
- Zmiany do MSR 1 *Prezentacja sprawozdań finansowych: Prezentacja pozycji pozostałych całkowitych dochodów* - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2012 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE,
- KIMSF 20 Koszty usuwania nadkładu w fazie produkcyjnej w kopalni odkrywkowej – mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE,
- Zmiany do MSSF 7 *Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji: Kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych* - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE,
- Zmiany do MSR 32 *Instrumenty finansowe: prezentacja: Kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych* - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE,
- Zmiany do MSSF 1 *Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy: Pożyczki rządowe* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE.

Na dzień sporządzenia sprawozdania wejście w życie powyższych standardów, zmian oraz interpretacji nie powoduje zmian w sprawozdaniu finansowym będących skutkiem zastosowania powyższych standardów, zmian bądź interpretacji po raz pierwszy.

10. Korekta prezentacji i błędów z lat ubiegłych

Grupa dokonała przekształcenia danych porównawczych za rok 31 grudnia 2010 roku z uwzględnieniem aktualnych zasad (polityki) rachunkowości oraz korekt błędów opisanych poniżej.

Korekty błędów dotyczą następujących kwestii:

- korekty wyceny kontraktów o wartości planowanych przychodów poniżej 5m złotych, zgodnie z wyceną metodą „marży zerowej” polegającej na identyfikacji przychodów do wysokości kosztów kontraktu oraz rozpoznania rezerw z tytułu przewidywanych strat,
- korekty wyceny kontraktów o wartości planowanych przychodów powyżej 5m złotych, polegającej na uwzględnieniu w wycenie kontraktów naliczonych kar z tytułu nieterminowej realizacji umów (zmniejszenie prognozowanych przychodów) oraz błędu w zakresie ustalenia wysokości kar,
- korekty początkowego ujęcia wartości firmy z konsolidacji powstałej w wyniku nabycia akcji jednostki zależnej FPM S.A.

Główne zmiany dotyczące prezentacji danych finansowych w skonsolidowanym sprawozdaniu sytuacji finansowej wynikają z dostosowania prezentacji transakcji gospodarczych spójnie do aktualnych polityk (zasad) rachunkowości, a dotyczących:

- wyceny oraz prezentacji rozliczeń z tytułu wyceny umów o usługi budowlane,
- reklasyfikacji należności o terminie zapadalności powyżej 12 miesięcy do aktywów finansowych długoterminowych zwiększająca przejrzystość danych finansowych oraz ułatwiająca analizę pozycji bilansowych,
- reklasyfikacji zobowiązań oraz rezerw o terminie zapadalności powyżej 12 miesięcy do zobowiązań długoterminowych zwiększająca przejrzystość danych finansowych oraz ułatwiająca analizę pozycji bilansowych,
- dokonano wydzielenia pozycji rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych z pozycji „Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania krótkoterminowe”.

Porównywalne dane finansowe w pozycjach skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów za 12 miesięcy 2010 roku, których prezentacja uległa zmianie w porównaniu do danych przedstawionych w sprawozdaniu finansowym za 12 miesięcy 2010 roku, zostały skorygowane w zaprezentowany poniżej sposób:

	<i>Przychody ze sprzedaży produktów</i>	<i>Koszt sprzedanych produktów i materiałów</i>	<i>Pozostałe przychody operacyjne</i>	<i>Pozostałe koszty operacyjne</i>	<i>Podatek dochodowy</i>	<i>Zysk netto</i>
Przed korektą	1 168 639	(1 002 123)	11 065	(57 204)	(12 285)	44 286
Korekta błędu						
Korekta wyceny kontraktów o wartości całkowitych przychodów poniżej 5m złotych	590	290	-	-	(167)	713
Rezerwy na koszty z tytułu nieterminowej realizacji umów o usługę budowlaną	(45 562)	321	(5 049)	54 851	(867)	3 694
Po korekcie	1 123 667	(1 001 512)	6 016	(2 353)	(13 319)	48 693

Powyższe zmiany skutkowały dokonaniem korekty przekształceniowej dokonane w ramach sprawozdania z całkowitych dochodów skutkowały również korektą sprawozdania z przepływów finansowych.

	<i>Zysk/ (strata) brutto</i>	<i>Zwiększenie/ (zmniejszenie) stanu zobowiązań z wyjątkiem kredytów i pożyczek</i>	<i>Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych</i>
Przed korektą	56 571	120 954	(126 830)
Korekta błędu			
Korekta wyceny kontraktów o wartości całkowitych przychodów poniżej 5m złotych	880	-	-
Rezerwy na koszty z tytułu nieterminowej realizacji umów o usługę budowlaną	4 561	-	-
Korekta prezentacji			
Zmiana stanu zobowiązań handlowych oraz pozostałych zobowiązań wynikająca z korekty błędu	-	(41 317)	-
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych dotyczących wyceny umów o usługę budowlaną wynikająca z korekty błędu	-	-	35 876
Po korekcie	62 012	79 637	(90 954)

Porównywalne dane finansowe w pozycjach skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2010 roku, których prezentacja uległa zmianie w porównaniu do danych przedstawionych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok 2010, zostały skorygowane w zaprezentowany poniżej sposób:

	<i>Wartość firmy</i>	<i>Aktywa z tytułu podatku odroczonego</i>	<i>Należności handlowe długoterminowe</i>	<i>Należności handlowe krótkoterminowe</i>	<i>Pozostałe należności</i>	<i>Należności z tytułu wyceny umów o usługę budowlaną</i>
Przed korektą:	4 263	43 301	–	223 994	50 043	212 992
Korekta błęd						
Korekta wyceny kontraktów o wartości całkowitych przychodów poniżej 5m złotych	–	493	–	–	–	(571)
Korekta wyceny kontraktów o wartości całkowitych przychodów powyżej 5m złotych	–	(574)	–	–	–	–
Korekta wartości firmy	(430)	–	–	–	–	–
Korekta prezentacji						
Należności handlowe	–	–	1 062	(1 062)	–	–
Reklasyfikacja rozrachunków z Zakładowym Funduszem Świadczeń Socjalnych	–	–	–	–	(12)	–
Zobowiązania handlowe	–	–	–	–	–	–
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	–	–	–	–	–	–
Zobowiązania z tytułu premii	–	–	–	–	–	–
Zobowiązania finansowe z tytułu leasingu	–	–	–	–	–	–
Reklasyfikacja rezerw na koszty z tytułu nieterminowej realizacji umów	–	–	–	–	–	–
Reklasyfikacja rezerw z tytułu realizacji umów o usługę budowlaną	–	–	–	–	–	–
Po korekcie	3 833	43 220	1 062	222 932	50 031	212 421

	Zyski zatrzymane/ Niepokryte straty	Udziały niekontrolujące	Rezerwa z tytułu świadczeń pracowniczych (długoterminowa)	Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania długoterminowe	Zobowiązania finansowe krótkoterminowe	Zobowiązania finansowe długoterminowe	Rezerwa z tytułu świadczeń pracowniczych (krótkoterminowa)	Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania krótkoterminowe	Zobowiązania, rezerwy z tytułu wyceny umów o usługę budowlaną i przychody przyszłych okresów
Przed korektą:	33 489	9 726	21 142	-	4 743	-	-	290 970	229 319
Korekta błęd									
Korekta wyceny kontraktów o wartości całkowitych przychodów poniżej 5m złotych	(2 100)	-	-	-	-	-	-	-	2 022
Korekta wyceny kontraktów o wartości całkowitych przychodów powyżej 5m złotych	2 446	-	-	-	-	-	-	-	(3 020)
Korekta wartości firmy	-	(430)	-	-	-	-	-	-	-
Korekta prezentacji									
Należności handlowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania handlowe	-	-	-	14 024	-	-	-	(14 024)	-
Reklasyfikacja rozrachunków z Zakładowym Funduszem Świadczeń Socjalnych	-	-	-	-	-	-	-	(12)	-
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	-	-	(1 312)	-	-	-	1 312	-	-
Zobowiązania z tytułu premii	-	-	-	2 485	-	-	-	(2 485)	-
Zobowiązania finansowe z tytułu leasingu	-	-	-	-	(349)	349	-	-	-
Reklasyfikacja rezerw na koszty z tytułu nieterminowej realizacji umów	-	-	-	-	-	-	-	(57 504)	57 504
Reklasyfikacja rezerw z tytułu realizacji umów o usługę budowlaną	-	-	-	-	-	-	-	(3 826)	3 826
Po korekcie	33 835	9 296	19 830	16 509	4 394	349	1 312	213 119	289 651

Porównywalne dane finansowe w pozycjach skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej na dzień 1 stycznia 2010 roku, których prezentacja uległa zmianie w porównaniu do danych przedstawionych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok 2009, zostały skorygowane w zaprezentowany poniżej sposób:

	<i>Wartość firmy</i>	<i>Aktywa z tytułu podatku odroczonego</i>	<i>Należności handlowe długoterminowe</i>	<i>Należności handlowe krótkoterminowe</i>	<i>Należności z tytułu wyceny umów o usługę budowlaną</i>
Przed korektą:	4 263	31 403	-	162 375	64 332
Korekta błęd					
Korekta wyceny kontraktów o wartości całkowitych przychodów poniżej 5m złotych	-	660	-	-	(97)
Korekta wyceny kontraktów o wartości całkowitych przychodów powyżej 5m złotych	-	292	-	-	-
Korekta wartości firmy	(430)	-	-	-	-
Korekta prezentacji					
Należności handlowe	-	-	808	(808)	-
Reklasyfikacja rozrachunków z Zakładowym Funduszem Świadczeń Socjalnych	-	-	-	-	-
Zobowiązania handlowe	-	-	-	-	-
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	-	-	-	-	-
Zobowiązania z tytułu premii	-	-	-	-	-
Zobowiązania finansowe z tytułu leasingu	-	-	-	-	-
Reklasyfikacja rezerw na koszty z tytułu nieterminowej realizacji umów	-	-	-	-	-
Reklasyfikacja rezerw z tytułu realizacji umów o usługę budowlaną	-	-	-	-	-
Po korekcie	3 833	32 355	808	161 567	64 235

	<i>Zyski zatrzymane/ Niepokryte straty</i>	<i>Udziały niekontrolujące</i>	<i>Rezerwa z tytułu świadczeń pracowniczych (długoterminowa)</i>	<i>Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania długoterminowe</i>	<i>Rezerwa z tytułu świadczeń pracowniczych (krótkoterminowa)</i>	<i>Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania krótkoterminowe</i>	<i>Zobowiązania, rezerwy z tytułu wyceny umów o usługę budowlaną i przychody przyszłych okresów</i>
Przed korektą:	37 354	13 927	21 651	-	-	166 818	207 489
Korekta błęd							
Korekta wyceny kontraktów o wartości całkowitych przychodów poniżej 5m złotych	(2 813)	-	-	-	-	732	2 644
Korekta wyceny kontraktów o wartości całkowitych przychodów powyżej 5m złotych	(1 248)	-	-	-	-	(7 703)	9 243
Korekta wartości firmy	-	(430)	-	-	-	-	-
Korekta prezentacji							
Należności handlowe	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania handlowe	-	-	-	11 831	-	(11 831)	-
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	-	-	(1 306)	-	1 306	-	-
Zobowiązania z tytułu premii	-	-	-	1 085	-	(1 085)	-
Zobowiązania finansowe z tytułu leasingu	-	-	-	-	-	-	-
Reklasyfikacja rezerw na koszty z tytułu nieterminowej realizacji umów	-	-	-	-	-	(7 703)	7 703
Reklasyfikacja rezerw z tytułu realizacji umów o usługę budowlaną	-	-	-	-	-	(5 338)	5 338
Po korekcie	33 293	13 497	20 345	12 916	1 306	133 890	232 417

11. Zmiana szacunków

W roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku Grupa dokonała zmiany okresu ekonomicznej użyteczności komputerów, który został wydłużony z 5 do 7 lat. Zmiana ta ma wpływ na wysokość amortyzacji nowo przyjmowanych środków trwałych i nie wpływa na wyniki finansowe spółek Grupy Kapitałowej z poprzednich okresów sprawozdawczych.

12. Istotne zasady rachunkowości

12.1. Zasady konsolidacji

RAFAKO S.A. jest jednostką dominującą Grupy Kapitałowej RAFAKO i sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie finansowe jednostki dominującej oraz sprawozdania finansowe jej spółek zależnych. Sprawozdania finansowe spółek zależnych sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy co sprawozdanie jednostki dominującej, przy wykorzystaniu spójnych zasad rachunkowości, w oparciu o jednolite zasady rachunkowości zastosowane dla transakcji i zdarzeń gospodarczych o podobnym charakterze. W celu eliminacji jakichkolwiek rozbieżności w stosowanych zasadach rachunkowości wprowadza się korekty.

Wszystkie znaczące salda i transakcje pomiędzy spółkami Grupy, w tym niezrealizowane zyski wynikające z transakcji w ramach Grupy, zostały w całości wyeliminowane. Niezrealizowane straty są eliminowane chyba, że dowodzą wystąpienia utraty wartości.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji w okresie od dnia objęcia nad nimi kontroli przez Grupę, a przestają być konsolidowane od dnia ustania kontroli. Sprawowanie kontroli przez jednostkę dominującą ma miejsce wtedy, gdy posiada ona bezpośrednio lub pośrednio, poprzez swoje jednostki zależne, więcej niż połowę liczby głosów w danej spółce, chyba, że możliwe jest do udowodnienia, że taka własność nie stanowi o sprawowaniu kontroli. Sprawowanie kontroli ma miejsce również wtedy, gdy jednostka dominująca ma możliwość kontrolowania polityki finansowej i operacyjnej danej jednostki.

Zmiany w udziale własnościowym jednostki dominującej, które nie skutkują utratą kontroli nad jednostką zależną są ujmowane jako transakcje kapitałowe. W takich przypadkach w celu odzwierciedlenia zmian we względnych udziałach w jednostce zależnej Grupa dokonuje korekty wartości bilansowej udziałów kontrolujących oraz udziałów niekontrolujących. Wszelkie różnice pomiędzy kwotą korekty udziałów niekontrolujących a wartością godziwą kwoty zapłaconej lub otrzymanej odnoszone są na kapitał własny i przypisywane do właścicieli jednostki dominującej.

12.2. Udział we wspólnym przedsięwzięciu

W okresach sprawozdawczych objętych niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym jednostki wchodzące w skład Grupy nie prowadziły wspólnych przedsięwzięć z innymi jednostkami gospodarczymi.

12.3. Połączenia z jednostkami gospodarczymi pod wspólną kontrolą

Połączenia z jednostkami znajdującymi się pod wspólną kontrolą, przy założeniu istnienia treści ekonomicznej transakcji, ujmowane są w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym metodą nabycia zgodnie z MSSF 3.

12.4. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej

Walutą pomiaru i walutą sprawozdawczą niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest złoty polski.

Transakcje wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu odpowiednio obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski. Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów (kosztów) finansowych, zrealizowane oraz naliczone różnice kursowe od należności z tytułu dostaw i usług w przychodach ze sprzedaży, zrealizowane oraz naliczone różnice kursowe od zobowiązań z tytułu dostaw i usług w koszcie wytworzenia lub w przypadkach określonych zasadami (polityką) rachunkowości, kapitalizowane w wartości aktywów. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej są wykazywane po kursie historycznym z dnia transakcji. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej są przeliczane po kursie z dnia dokonania wyceny do wartości godziwej.

Kursy walutowe przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

	<i>31 grudnia 2011</i>	<i>31 grudnia 2010</i>
USD	3,4174	2,9641
EUR	4,4168	3,9603
GBP	5,2691	4,5938
CHF	3,6333	3,1639
SEK	0,4950	0,4415
TRY	1,7835	1,9227

Walutą funkcjonalną zagranicznych jednostek zależnych jest RSD (dinar serbski) oraz HUF (forint węgierski). Na koniec okresu sprawozdawczego aktywa i zobowiązania tych zagranicznych jednostek zależnych są przeliczane na walutę prezentacji Grupy po kursie obowiązującym na koniec okresu sprawozdawczego, a ich sprawozdania z całkowitych dochodów są przeliczane po średnim ważonym kursie wymiany za dany okres obrotowy. Różnice kursowe powstałe w wyniku takiego przeliczenia są ujmowane bezpośrednio w kapitale własnym jako jego inne całkowite dochody. W momencie zbycia podmiotu zagranicznego, zakumulowane odroczone różnice kursowe ujęte w kapitale własnym, dotyczące danego podmiotu zagranicznego, są ujmowane w zysku lub stracie.

Średnie ważne kursy wymiany za poszczególne okresy obrotowe kształtowały się następująco:

	<i>31 grudnia 2011</i>	<i>31 grudnia 2010</i>
RSD	0,0406	0,0387
HUF	0,0148	0,0147

12.5. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe to środki trwałe:

- utrzymywane przez jednostkę w celu wykorzystania ich w procesie produkcyjnym lub przy dostawach towarów i świadczenia usług, w celach administracyjnych lub w celu oddania do używania innym podmiotom na podstawie umowy najmu, a nie stanowiące nieruchomości inwestycyjnych,
- którym towarzyszy oczekiwanie, że będą wykorzystywane przez czas dłuższy niż jeden rok,
- w stosunku do których istnieje prawdopodobieństwo, że jednostka uzyska przyszłe korzyści ekonomiczne związane ze składnikiem majątku,
- cenę nabycia lub koszt wytworzenia składnika aktywów przez jednostkę można wycenić w wiarygodny sposób.

Rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są według ceny nabycia/kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz wszelkie odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria rozpoznania. Koszty poniesione po dacie oddania środka trwałego do używania, takie jak koszty konserwacji i napraw, obciążają rachunek zysków i strat w momencie ich poniesienia.

Na dzień nabycia składnika rzeczowych aktywów trwałych są identyfikowane i wyodrębniane wszystkie istotne elementy wchodzące w skład danego składnika aktywów, mające różny okres ekonomicznej użyteczności (komponenty). Częścią składową są również koszty generalnych remontów.

Grupa dokonała wyceny części środków trwałych według wartości godziwej i uznała tę wartość za zakładany koszt na dzień 1 stycznia 2004 roku, który jest dniem przejścia na stosowanie MSSF.

Podstawę naliczania odpisów amortyzacyjnych stanowi cena nabycia lub koszt wytworzenia środka trwałego pomniejszone o jego wartość rezydualną. Rozpoczęcie amortyzacji następuje, gdy składnik jest dostępny do użytkowania. Amortyzacja środków trwałych następuje na podstawie planu amortyzacji określającego przewidywany okres użytkowania środka trwałego. Zastosowana metoda amortyzacji odzwierciedla tryb konsumowania przez jednostkę gospodarczą korzyści ekonomicznych ze składnika aktywów.

Amortyzacja jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów, wynoszący:

Typ	Stawka amortyzacyjna	Okres
Grunty (prawa wieczystego użytkowania)	–	–
Budynki i budowle	od 1,54 % do 50,00 %	od 2 do 65 lat
Maszyny i urządzenia techniczne	od 3,33 % do 50,00%	od 2 do 30 lat
Urządzenia biurowe	od 10,00 % do 100,00%	od 1 do 10 lat
Środki transportu	od 6,67 % do 50,00 %	od 2 do 15 lat
Komputery	od 20,00 % do 50,00 %	od 2 do 7 lat*

* zmiana maksymalnej długości okresu użytkowania obowiązująca od 1 stycznia 2011 roku

Do rzeczowych aktywów trwałych Grupa zalicza prawo wieczystego użytkowania gruntów. Ze względu na brak przesłanek wskazujących na cofnięcie lub brak możliwości odnowienia prawa wieczystego użytkowania działek gruntów położonych głównie na terenie zakładów produkcyjnych jednostek, podjęto decyzję o zakwalifikowaniu ww. prawa jako składnika rzeczowych aktywów trwałych nie podlegających amortyzacji tak jak w przypadku gruntów.

Jeżeli przy sporządzaniu sprawozdania finansowego zaistniały okoliczności, które wskazują na to, że wartość bilansowa rzeczowych aktywów trwałych może nie być możliwa do odzyskania, dokonywany jest przegląd tych aktywów pod kątem ewentualnej utraty wartości. Jeżeli istnieją przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości, a wartość bilansowa przekracza szacowaną wartość odzyskiwalną, wówczas wartość tych aktywów bądź ośrodków wypracowujących środki pieniężne, do których te aktywa należą jest obniżana do poziomu wartości odzyskiwalnej. Wartość odzyskiwalna odpowiada wyższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży lub wartości użytkowej.

Przy ustalaniu wartości użytkowej, szacowane przyszłe przepływy pieniężne są dyskontowane do wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ryzyka związanego z danym składnikiem aktywów. W przypadku składnika aktywów, który nie generuje wpływów pieniężnych w sposób znacząco samodzielny, wartość odzyskiwalna jest ustalana dla ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego ten składnik należy. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości są ujmowane w rachunku zysków i strat w kategorii kosztów, która odpowiada funkcji danego składnika aktywów.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta ze sprawozdania z sytuacji finansowej po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów ze sprawozdania z sytuacji finansowej (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w wyniku okresu, w którym dokonano takiego usunięcia.

Inwestycje rozpoczęte dotyczą środków trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Środki trwale w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy i przekazania środka trwałego do używania.

Na koniec każdego roku obrotowego Grupa przeprowadza weryfikację środków trwałych pod kątem utraty wartości, przyjętego okresu ekonomicznej użyteczności oraz zastosowanej metody amortyzacji i, w razie konieczności, dokonuje stosowych korekt księgowych, mających wpływ na okres bieżący lub lata przyszłe. Jeżeli Spółka dokonuje remontu środka trwałego, który spełnia kryteria jego ujmowania w wartości aktywów, wówczas koszt remontu jest ujmowany jako składnik rzeczowych aktywów trwałych.

12.6. Wartości niematerialne

Na dzień początkowego ujęcia składnik wartości niematerialnych wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Cena nabycia wartości niematerialnych nabytych w transakcji połączenia jednostek gospodarczych jest równa ich wartości godziwej na dzień połączenia. Po ujęciu początkowym, wartości niematerialne są wykazywane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Nakłady poniesione na wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i są ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Na dzień 1 stycznia 2004 roku Grupa dokonała wyceny części wartości niematerialnych według wartości godziwej i uznała tę wartość za zakładany koszt dla potrzeb MSSF 1.

Grupa ustala, czy okres użytkowania wartości niematerialnych jest określony czy nieokreślony. Wartości niematerialne o określonym okresie użytkowania są amortyzowane przez okres użytkowania oraz poddawane testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Okres i metoda amortyzacji wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania są weryfikowane przynajmniej na koniec każdego roku obrotowego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji, i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych. Odpis amortyzacyjny składników wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania ujemnie się w rachunku zysków i strat w ciężar tej kategorii, która odpowiada funkcji danego składnika wartości niematerialnych.

Z wyjątkiem prac rozwojowych, wartości niematerialne wytworzone przez jednostkę we własnym zakresie nie są ujmowane w aktywach, a nakłady poniesione na ich wytworzenie są ujmowane w ciężar rachunku zysków i strat za ten rok, w którym zostały poniesione.

Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz te, które nie są użytkowane są corocznie poddawane weryfikacji pod kątem ewentualnej utraty wartości, w odniesieniu do poszczególnych aktywów lub na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne. W przypadku pozostałych wartości niematerialnych ocenia się co roku, czy wystąpiły przesłanki, które mogą świadczyć o utracie ich wartości. Okresy użytkowania są także poddawane corocznej weryfikacji, a w razie potrzeby, korygowane z efektem od początku roku obrotowego.

Do wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania stosuje się metodę liniową amortyzacji.

Okres amortyzacji wartości niematerialnych wynosi od 2 do 10 lat.

Zyski lub straty wynikające z usunięcia wartości niematerialnych ze sprawozdania z sytuacji finansowej są wyceniane według różnicy pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danego składnika aktywów i są ujmowane w rachunku zysków i strat w momencie jego wyksięgowania.

Koszty prac badawczych i rozwojowych

Koszty prac badawczych są odpisywane do rachunku zysków i strat w momencie poniesienia. Nakłady poniesione na prace rozwojowe wykonane w ramach danego przedsięwzięcia są przenoszone na kolejny okres, jeżeli można uznać, że zostaną one w przyszłości odzyskane. Po początkowym ujęciu nakładów na prace rozwojowe, stosuje się model kosztu historycznego wymagający, aby składniki aktywów były ujmowane według cen nabycia/kosztów wytworzenia pomniejszonych o skumulowaną amortyzację i skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wszelkie nakłady przeniesione na kolejny okres są amortyzowane przez przewidywany okres uzyskiwania przychodów ze sprzedaży z danego przedsięwzięcia.

Koszty prac rozwojowych są poddawane ocenie pod kątem ewentualnej utraty wartości corocznie – jeśli składnik aktywów nie został jeszcze oddany do użytkowania, lub częściej – gdy w ciągu okresu sprawozdawczego pojawi się przesłanka utraty wartości wskazująca na to, że ich wartość bilansowa może nie być możliwa do odzyskania.

Podsumowanie zasad stosowanych w odniesieniu do wartości niematerialnych Grupy przedstawia się następująco:

	Patenty i licencje	Oprogramowanie komputerowe
Okresy użytkowania	Dla patentów i licencji użytkowanych na podstawie umowy zawartej na czas określony, przyjmuje się ten okres uwzględniając dodatkowy okres, na który użytkowanie może być przedłużone.	2 – 5 lat
Wykorzystana metoda	Amortyzowane przez okres umowy (5-10 lat) - metodą liniową	Amortyzowane metodą liniową.
Wewnętrznie wytworzone lub nabyte	Nabyte	Nabyte
Weryfikacja pod kątem utraty wartości / badanie wartości odzyskiwalnej	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.

12.7. Wartość firmy

Wartość firmy z tytułu przejścia jednostki jest początkowo ujmowana według ceny nabycia stanowiącej kwotę nadwyżki

- sumy:
 - (i) przekazanej zapłaty,
 - (ii) kwoty wszelkich niekontrolujących udziałów w jednostce przejmowanej oraz
 - (iii) w przypadku połączenia jednostek realizowanego etapami wartości godziwej na dzień przejścia udziału w kapitale jednostki przejmowanej, należącego poprzednio do jednostki przejmującej.
- nad kwotą netto ustaloną na dzień przejścia wartości możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań.

Po początkowym ujęciu, wartość firmy jest wykazywana według ceny nabycia pomniejszonej o wszelkie skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Test na utratę wartości przeprowadza się raz na rok lub częściej, jeśli wystąpią ku temu przesłanki. Wartość firmy nie podlega amortyzacji.

Na dzień przejścia nabyta wartość firmy jest alokowana do każdego z ośrodków wypracowujących środki pieniężne, które mogą skorzystać z synergii połączenia. Każdy ośrodek, lub zespół ośrodków, do którego została przypisana wartość firmy:

- odpowiada najniższemu poziomowi w Spółce, na którym wartość firmy jest monitorowana na wewnętrzne potrzeby zarządcze oraz
- jest nie większy niż jeden segment operacyjny określony zgodnie z MSSF 8 Segmenty operacyjne.

Odpis z tytułu utraty wartości ustalany jest poprzez oszacowanie odzyskiwalnej wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego została alokowana dana wartość firmy. W przypadku, gdy odzyskiwalna wartość ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest niższa niż wartość bilansowa, ujęty zostaje odpis z tytułu utraty wartości. W przypadku, gdy wartość firmy stanowi część ośrodka wypracowującego środki pieniężne i dokonana zostanie sprzedaż części działalności w ramach tego ośrodka, przy ustalaniu zysków lub strat ze sprzedaży takiej działalności wartość firmy związana ze sprzedaną działalnością zostaje włączona do jej wartości bilansowej. W takich okolicznościach sprzedana wartość firmy jest ustalana na podstawie względnej wartości sprzedanej działalności i wartości zachowanej części ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

12.8. Nieruchomości inwestycyjne

Początkowe ujęcie nieruchomości inwestycyjnych następuje według ceny nabycia z uwzględnieniem kosztów transakcji. Wartość bilansowa nieruchomości inwestycyjnych obejmuje koszt wymiany części składowej nieruchomości inwestycyjnej w chwili jego poniesienia, o ile spełnione są kryteria ujmowania, i nie obejmuje kosztów bieżącego utrzymania tych nieruchomości.

Po początkowym ujęciu, nieruchomości inwestycyjne są wykazywane według wartości godziwej. Zyski lub straty wynikające ze zmian wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych są ujmowane w zysku lub stracie w tym okresie, w którym powstały.

Nieruchomości inwestycyjne są usuwane z bilansu w przypadku ich zbycia lub w przypadku stałego wycofania danej nieruchomości inwestycyjnej z użytkowania, gdy nie są spodziewane żadne przyszłe korzyści z jej sprzedaży. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia nieruchomości inwestycyjnej z bilansu są ujmowane w zysku lub stracie w tym okresie, w którym dokonano takiego usunięcia.

Przeniesienia aktywów do nieruchomości inwestycyjnych dokonuje się tylko wówczas, gdy następuje zmiana sposobu ich użytkowania potwierdzona przez zakończenie użytkowania składnika aktywów przez właściciela lub zawarcie umowy leasingu operacyjnego. Jeżeli składnik aktywów wykorzystywany przez właściciela - Spółkę staje się nieruchomością inwestycyjną, Grupa stosuje zasady opisane w części Rzeczowe aktywa trwale aż do dnia zmiany sposobu użytkowania tej nieruchomości. W przypadku przeniesienia aktywów z zapasów do nieruchomości inwestycyjnych, różnicę między wartością godziwą nieruchomości ustaloną na ten dzień przeniesienia a jej poprzednią wartością bilansową ujmuje się w zysku lub stracie.

W przypadku przeniesienia nieruchomości inwestycyjnej do aktywów wykorzystywanych przez właściciela lub do zapasów, domniemany koszt takiego składnika aktywów, który zostanie przyjęty dla celów jego ujęcia w innej kategorii jest równy wartości godziwej nieruchomości ustalonej na dzień zmiany jej sposobu użytkowania.

12.9. Leasing

Umowy leasingu finansowego, które przenoszą na Grupę zasadniczo całe ryzyko i korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień rozpoczęcia leasingu według niższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego stanowiącego przedmiot leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych. Opłaty leasingowe są rozdzielane pomiędzy koszty finansowe i zmniejszenie salda zobowiązania z tytułu leasingu, w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy odsetek od pozostałego do spłaty zobowiązania. Koszty finansowe są ujmowane w zysku lub stracie, chyba że spełnione są wymogi kapitalizacji.

Środki trwale użytkowane na mocy umów leasingu finansowego są amortyzowane przez krótszy z dwóch okresów: szacowany okres użytkowania środka trwałego lub okres leasingu.

Umowy leasingowe, zgodnie z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie pożytki wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego ujmowane są jako koszty operacyjne w zysku lub stracie metodą liniową przez okres trwania leasingu.

Warunkowe opłaty leasingowe są ujmowane jako koszt w okresie, w którym stają się należne.

12.10. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników niefinansowych aktywów trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik aktywów należy.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży tego składnika aktywów lub odpowiednio ośrodka wypracowującego środki pieniężne, lub jego wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość odzyskiwalną ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które w większości są niezależne od tych, które są generowane przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej. Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania, która odzwierciedla bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmują się w tych kategoriach kosztów, które odpowiadają funkcji składnika aktywów, w przypadku którego stwierdzono utratę wartości.

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów jest zbędny, lub czy powinien zostać zmniejszony. Jeżeli takie przesłanki występują, Grupa szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od czasu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej. Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po odjęciu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach w ogóle nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmuje się niezwłocznie jako przychód w zysku lub stracie. Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

12.11. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu dostosowywanego składnika aktywów, są częścią ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tego składnika aktywów. Pozostałe koszty finansowania zewnętrznego są ujmowane jako koszt finansowy okresu.

12.12. Odzyskiwalna wartość aktywów długoterminowych

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Grupa dokonuje oceny aktywów pod kątem istnienia przesłanek wskazujących na utratę ich wartości. W przypadku istnienia takiej przesłanki, dokonuje się formalnego oszacowania wartości odzyskiwalnej. W przypadku, gdy wartość bilansowa danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne przewyższa jego wartość odzyskiwalną, uznaje się utratę jego wartości i dokonuje odpisu aktualizującego jego wartość do poziomu wartości odzyskiwalnej. Wartość odzyskiwalna jest jedną z dwóch wartości w zależności od tego, która z nich jest wyższa: wartością godziwą pomniejszoną o koszty zbycia lub wartością użytkową danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne. W przypadku wartości firmy oraz wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania oraz nieoddanych jeszcze do użytkowania Grupa przeprowadza test na utratę wartości.

12.13. Aktywa finansowe

Aktywa finansowe dzielone są na następujące kategorie:

- aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności,
- aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- pożyczki i należności,
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności są to notowane na aktywnym rynku aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, o określonych lub możliwych do określenia płatnościach oraz ustalonym terminie wymagalności, które Grupa zamierza i ma możliwość utrzymać w posiadaniu do tego czasu, inne niż:

- wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- wyznaczone jako dostępne do sprzedaży,
- spełniające definicję pożyczek i należności.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności kwalifikowane są jako aktywa długoterminowe, jeżeli ich zapadalność przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Składnikiem aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy jest składnik spełniający jeden z poniższych warunków:

- a) jest klasyfikowany jako przeznaczony do obrotu. Składniki aktywów finansowych kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu, jeśli są:
 - nabyte głównie w celu sprzedaży w krótkim terminie,
 - częścią portfela określonych instrumentów finansowych zarządzanych łącznie i co do których istnieje prawdopodobieństwo uzyskania zysku w krótkim terminie,
 - instrumentami pochodnymi, z wyłączeniem instrumentów pochodnych będących elementem rachunkowości zabezpieczeń oraz umów gwarancji finansowych,
- b) został zgodnie z MSR 39 zakwalifikowany do tej kategorii w momencie początkowego ujęcia.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany wartości tych instrumentów finansowych ujmowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów jako przychody lub koszty finansowe. Jeżeli kontrakt zawiera jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych, cały kontrakt może zostać zakwalifikowany do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Nie dotyczy to przypadków, gdy wbudowany instrument pochodny nie wpływa istotnie na przepływy pieniężne z kontraktu lub jest rzeczą oczywistą bez przeprowadzania lub po pobieżnej analizie, że gdyby podobny hybrydowy instrument byłby najpierw rozważany, to oddzielenie wbudowanego instrumentu pochodnego byłoby zabronione. Aktywa finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione: (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność w zakresie ujmowania lub wyceny (niedopasowanie księgowo); lub (ii) aktywa są częścią grupy aktywów finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub (iii) aktywa finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane. Na dzień 31 grudnia 2011 roku do kategorii aktywów wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy Grupa zaliczyła jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych oraz instrumenty pochodne.

Pożyczki i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Zalicza się je do aktywów obrotowych, o ile termin ich wymagalności nie przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego. Pożyczki udzielone i należności o terminie wymagalności przekraczającym 12 miesięcy od dnia bilansowego zalicza się do aktywów trwałych.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały zaklasyfikowane jako dostępne do sprzedaży lub nienależące do żadnej z wcześniej wymienionych trzech kategorii aktywów. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są ujmowane według wartości godziwej, powiększonej o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych. W przypadku braku notowań giełdowych na aktywnym rynku i braku możliwości wiarygodnego określenia ich wartości godziwej metodami alternatywnymi, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wyceniane są w cenie nabycia skorygowanej o odpis z tytułu utraty wartości. Dodatnią i ujemną różnicę pomiędzy wartością godziwą aktywów dostępnych do sprzedaży (jeśli istnieje cena rynkowa ustalona na aktywnym rynku albo których wartość godziwa może być ustalona w inny wiarygodny sposób), a ich ceną nabycia, po pomniejszeniu o podatek odroczone, ujmuje się w innych całkowitych dochodach. Spadek wartości aktywów dostępnych do sprzedaży spowodowany utratą wartości ujmuje się jako koszt finansowy.

Nabycie i sprzedaż aktywów finansowych rozpoznawane są na dzień dokonania transakcji. W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej, powiększonej, w przypadku składnika aktywów niekwalifikowanego jako wyceniany w wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia.

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty z bilansu, gdy Grupa traci kontrolę nad prawami umownymi składającymi się na dany instrument finansowy; zazwyczaj ma to miejsce w przypadku sprzedaży instrumentu lub gdy wszystkie przepływy środków pieniężnych przypisane danemu instrumentowi przechodzą na niezależną stronę trzecią.

12.14. Utrata wartości aktywów finansowych

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

12.14.1. Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu

Jeżeli istnieją obiektywne przesłanki na to, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości pożyczek udzielonych i należności wycenianych według zamortyzowanego kosztu, to kwota odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat z tytułu nieściągnięcia należności, które nie zostały jeszcze poniesione), zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej (tj. ustalonej przy początkowym ujęciu) efektywnej stopy procentowej. Wartość bilansową składnika aktywów obniża się poprzez odpis aktualizujący. Kwotę straty ujmuje się w wyniku okresu.

Grupa ocenia najpierw, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości poszczególnych składników aktywów finansowych, które indywidualnie są znaczące, a także przesłanki utraty wartości aktywów finansowych, które indywidualnie nie są znaczące. Jeżeli z przeprowadzonej analizy wynika, że nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości indywidualnie ocenianego składnika aktywów finansowych, niezależnie od tego, czy jest on znaczący, czy też nie, to Grupa włącza ten składnik do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce ryzyka kredytowego i łącznie ocenia pod kątem utraty wartości. Aktywa, które indywidualnie są oceniane pod kątem utraty wartości i dla których ujęto odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości lub uznano, że dotychczasowy odpis nie ulegnie zmianie, nie są brane pod uwagę przy łącznej ocenie grupy aktywów pod kątem utraty wartości.

Jeżeli w następnym okresie odpis z tytułu utraty wartości zmniejszył się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu, to uprzednio ujęty odpis odwraca się. Późniejsze odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ujmuje się w rachunku zysków i strat w zakresie, w jakim na dzień odwrócenia wartość bilansowa składnika aktywów nie przewyższa jego zamortyzowanego kosztu.

12.14.2. Aktywa finansowe wykazywane według kosztu

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wykazywany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, albo instrumentu pochodnego, który jest powiązany i musi zostać rozliczony poprzez dostawę takiego nienotowanego instrumentu kapitałowego, to kwotę odpisu z tytułu utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych.

12.14.3. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych dostępnego do sprzedaży, to kwota stanowiąca różnicę pomiędzy ceną nabycia tego składnika aktywów (pomniejszona o wszelkie spłaty kapitału i odsetki) i jego bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną o wszelkie odpisy z tytułu utraty wartości tego składnika uprzednio ujęte w rachunku zysków i strat, zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i przeniesiona do rachunku zysków i strat. Nie można ujmować w rachunku zysków i strat odwrócenia odpisu z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych kwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży. Jeżeli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu z tytułu utraty wartości w rachunku zysków i strat, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w zysku lub stracie.

12.15. Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży

W sytuacji, kiedy składnik rzeczowych aktywów trwałych jest dostępny do sprzedaży w jego bieżącym stanie z uwzględnieniem zwyczajowo przyjętych warunków dla sprzedaży tego typu aktywa i jego sprzedaż, zgodnie z posiadanymi planami sprzedaży, jest wysoce prawdopodobna w okresie jednego roku, wówczas Grupa klasyfikuje dany składnik aktywów jako przeznaczony do sprzedaży. Wartość takiego składnika aktywów prezentowana w sprawozdaniu finansowym Spółki stanowi niższą z dwóch wartości: wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia.

12.16. Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczenia

Instrumenty pochodne, z których korzysta Grupa w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami kursów wymiany walut, to przede wszystkim kontrakty walutowe typu forward. Tego rodzaju pochodne instrumenty finansowe są wyceniane do wartości godziwej. Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa finansowe, gdy ich wartość jest dodatnia, i jako zobowiązania finansowe – gdy ich wartość jest ujemna.

Mając na uwadze charakter zabezpieczeń oraz powiązanie z transakcjami zabezpieczanymi, pomimo braku zasad rachunkowości zabezpieczeń, wynik na realizacji oraz wycenie pochodnych instrumentów finansowych stanowiących ekonomiczne zabezpieczenie transakcji zakupu i sprzedaży oraz nie mają charakteru spekulacyjnego koryguje odpowiednio przychody ze sprzedaży lub koszt własny sprzedanych produktów.

12.17. Zapasy

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia/kosztu wytworzenia i możliwej do uzyskania ceny sprzedaży netto.

Materiały zakupione w celu wykorzystania do produkcji, które w momencie zakupu w jednoznaczny sposób identyfikuje się z realizowaną umową o usługę budowlaną, bądź innymi umowami o dostawę lub świadczenie usług wycenia się w ciągu roku obrotowego metodą szczegółowej identyfikacji poszczególnych cen zakupu dla konkretnej umowy. Na dzień bilansowy materiały wycenia się zgodnie z zasadami wyceny umów o usługę budowlaną (MSR 11), tj. wartość oraz koszty związane z nabyciem tych materiałów ujmuje się w koszcie wytworzenia.

Zużycie pozostałych materiałów jest ujmowane w koszcie wytworzenia wg średniej ceny ważonej.

Zapasy są wykazywane w wartości netto (pomniejszonej o odpisy aktualizujące). Odpisy aktualizujące wartość zapasów tworzy się w związku z utratą ich wartości celem doprowadzenia wartości zapasów do poziomu wartości netto możliwej do odzyskania. Kwotę odpisów wartości zapasów do poziomu wartości netto możliwej do uzyskania oraz wszelkie straty w zapasach ujmuje się jako koszt okresu, w którym odpis lub strata miały miejsce.

Ceną sprzedaży netto możliwą do uzyskania jest szacowana cena sprzedaży dokonywana w toku zwykłej działalności gospodarczej, pomniejszona o koszty wykończenia i szacowane koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

12.18. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

Należności z tytułu dostaw i usług są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, za wyjątkiem sytuacji, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, z uwzględnieniem odpisu na utratę wartości.

Odpisy aktualizujące wartość należności zalicza się odpowiednio do kosztów operacyjnych lub do kosztów finansowych - zależnie od rodzaju należności, której dotyczy odpis.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Wycena należności związana z odwracaniem dyskonta w związku z upływem czasu jest ujmowana jako przychody finansowe.

12.19. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej obejmują w szczególności środki pieniężne w banku i w kasie oraz lokaty krótkoterminowe o pierwotnym okresie zapadalności nieprzekraczającym trzech miesięcy.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w rachunku przepływów pieniężnych składa się z określonych powyżej środków pieniężnych i ich ekwiwalentów. W przypadku występowania kredytów w rachunkach bieżących stanowiących element zarządzania gotówką, z uwzględnieniem zapisów MSR 7, saldo środków pieniężnych prezentuje się w rachunku przepływów pieniężnych po pomniejszeniu o niespłacone kredyty w rachunkach bieżących.

12.20. Kapitał podstawowy

Kapitał podstawowy w sprawozdaniu finansowym wykazuje się w wysokości określonej w statucie i wpisanej w rejestrze sądowym Spółki. Zadeklarowane, lecz nie wniesione wkłady kapitałowe ujmuje się jako należne wkłady na poczet kapitału – jako wielkość ujemną. Akcje własne ujmuje się jako odrębną kategorię kapitału własnego ze znakiem ujemnym.

12.21. Rezerwy

Grupa tworzy rezerwy wówczas, gdy na Spółce ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli Grupa spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w zysku lub stracie po pomniejszeniu o wszelkie zwroty.

Utworzone rezerwy zalicza się odpowiednio do kosztów operacyjnych, pozostałych kosztów operacyjnych, kosztów finansowych, zależnie od okoliczności, z którymi przyszłe zobowiązania się wiążą.

Jeżeli skutek zmiany wartości pieniądza w czasie jest istotny, kwota rezerwy odpowiada bieżącej wartości nakładów, które jak się oczekuje będą niezbędne do wypełnienia tego obowiązku.

Stopę dyskontową ustala się przed opodatkowaniem, czyli odzwierciedla ona bieżącą ocenę rynku odnośnie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko związane konkretnie z danym składnikiem zobowiązań. Stopy dyskontowej nie obciąża ryzyko, o które skorygowano szacunki przyszłych przepływów pieniężnych. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe.

12.22. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne

W momencie początkowego ujęcia, wszystkie kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne są ujmowane według ceny nabycia odpowiadającej wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki.

Po początkowym ujęciu oprocentowane kredyty, pożyczki i papiery dłużne są następnie wyceniane według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej. Przy ustalaniu zamortyzowanego kosztu uwzględnia się koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki oraz dyskonta lub premie uzyskane przy rozliczeniu zobowiązania.

Przychody i koszty są ujmowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów z chwilą usunięcia zobowiązania ze sprawozdania z sytuacji finansowej, a także w wyniku naliczania odpisu oraz w wyniku rozliczania metodą efektywnej stopy procentowej.

12.23. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług wykazywane są w kwocie wymagającej zapłaty. Do pozostałych zobowiązań finansowych zalicza się zobowiązania z tytułu wynagrodzeń, które wyceniane w kwocie wymagającej zapłaty.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy obejmują zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz zobowiązania finansowe pierwotnie zakwalifikowane, ze względu na spełnienie określonych warunków, do kategorii wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy.

Zobowiązania finansowe są klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, jeżeli zostały nabyte dla celów sprzedaży w niedalekiej przyszłości. Instrumenty pochodne, włączając wydzielone instrumenty wbudowane, są również klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, chyba że są uznane za efektywne instrumenty zabezpieczające. Zobowiązania finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione: (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność traktowania, gdy zarówno wycena jak i zasady rozpoznawania strat lub zysków podlegają innym regulacjom; lub (ii) zobowiązania są częścią grupy zobowiązań finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub (iii) zobowiązania finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej, uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany w wartości godziwej tych instrumentów są ujmowane w wyniku okresu jako koszty lub przychody finansowe.

Inne zobowiązania finansowe, niebędące instrumentami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy, są wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Grupa wyłącza ze swojego sprawozdania z sytuacji finansowej zobowiązanie finansowe, gdy zobowiązanie wygasło – to znaczy, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł. Zastąpienie dotychczasowego instrumentu dłużnego przez instrument o zasadniczo różnych warunkach dokonywane pomiędzy tymi samymi podmiotami Grupa ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego zobowiązania finansowego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Podobnie znaczące modyfikacje warunków umowy dotyczącej istniejącego zobowiązania finansowego Grupa ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Powstające z tytułu zamiany różnice odnośnych wartości bilansowych wykazuje się w zysku lub stracie.

Pozostałe zobowiązania obejmują w szczególności zobowiązania z tytułów publiczno-prawnych oraz wynagrodzeń. Pozostałe zobowiązania ujmowane są w kwocie wymagającej zapłaty.

12.24. Odprawy emerytalne i nagrody jubileuszowe

Zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania, pracownicy Spółki mają prawo do nagród jubileuszowych po przepracowaniu określonej liczby lat oraz do odpraw emerytalnych/ rentowych w momencie przechodzenia na emeryturę/rentę.

Zgodnie z wewnętrznymi regulacjami jednostki dokonują również odpisów na ZFŚS dla wywodzących się z nich emerytów.

Grupa uznaje koszty z tych tytułów na bazie memorialowej.

Wysokość nagrody uzależniona jest od stażu pracy i przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia. Pracownicy otrzymują również jednorazowe wypłaty z tytułu przejścia na emeryturę. Odprawy rentowe przysługują pracownikom, którzy nabyli trwałą niezdolność do pracy. Wielkość wypłat zależy od stażu pracy oraz przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia.

Grupa ujmuje rezerwę z tytułu odpraw emerytalnych i nagród jubileuszowych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Według MSR 19 nagrody jubileuszowe są innymi długoterminowymi świadczeniami pracowniczymi, natomiast odprawy emerytalne są programami określonych świadczeń po okresie zatrudnienia. Wartość bieżąca tych zobowiązań na koniec każdego okresu sprawozdawczego jest obliczona przez niezależnego aktuarium. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do końca okresu sprawozdawczego. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne. Zyski i straty z obliczeń aktuarialnych są rozpoznawane w rachunku zysków i strat.

Wycena aktuarialna świadczeń długo- i krótkoterminowych dokonywana jest nie rzadziej niż na koniec każdego roku obrotowego.

12.25. Podatki

12.25.1. Podatek bieżący

Podatek dochodowy wykazany w wyniku okresu obejmuje rzeczywiste obciążenie podatkowe za dany okres sprawozdawczy, ustalone Spółkę zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych ewentualne korekty rozliczeń podatkowych za lata ubiegłe oraz zmianę stanu aktywa z tytułu podatku odroczonego oraz rezerwy na podatek odroczonego nie rozliczaną z kapitałem własnym.

12.25.2. Podatek odroczonego

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej podatek odroczonego jest tworzony w stosunku do wszystkich różnic przejściowych występujących na koniec okresu sprawozdawczego między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym.

Rezerwa na podatek odroczonego ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy rezerwa na podatek odroczonego powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mającej wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach – z wyjątkiem sytuacji, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać ww. różnice, aktywa i straty:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy aktywa z tytułu odroczonego podatku dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku jest ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości ww. różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansową składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego weryfikuje się na każdy dzień bilansowy. Grupa obniża wartość bilansową składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w zakresie, w jakim nie jest prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Nieujęte aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlegają weryfikacji na każdy dzień bilansowy i ujmowane są w takim zakresie, w jakim prawdopodobne staje się, że przyszły dochód do opodatkowania pozwoli na ich zrealizowanie.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się w wysokości kwoty przewidzianej w przyszłości do odliczenia od podatku dochodowego, w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi, które spowodują w przyszłości zmniejszenie podstawy obliczenia podatku dochodowego oraz straty podatkowej możliwej do odliczenia, ustalonej przy uwzględnieniu zasady ostrożności. Aktywa z tytułu podatku dochodowego wykazywane są tylko wtedy, gdy ich realizacja jest prawdopodobna.

Rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego tworzy się w wysokości kwoty podatku dochodowego, wymagającej w przyszłości zapłaty, w związku z występowaniem dodatnich różnic przejściowych, to jest różnic, które spowodują zwiększenie podstawy obliczenia podatku dochodowego w przyszłości.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego wycenia się z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą stosowane, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując stawki podatkowe (i przepisy podatkowe), które obowiązywały prawnie lub co do których proces legislacyjny zasadniczo się zakończył na dzień bilansowy.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujmowanych poza zyskiem lub stratą jest ujmowany poza zyskiem lub stratą: w innych całkowitych dochodach dotyczący pozycji ujętych w innych całkowitych dochodach lub bezpośrednio w kapitale własnym dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym.

Grupa kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności ze zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczonego podatku dochodowego ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

12.25.3. Podatek od towarów i usług

Przychody, koszty, aktywa i zobowiązania są ujmowane po pomniejszeniu o wartość podatku od towarów i usług, z wyjątkiem:

- gdy podatek od towarów i usług zapłacony przy zakupie aktywów lub usług nie jest możliwy do odzyskania od organów podatkowych; wtedy jest on ujmowany odpowiednio jako część ceny nabycia składnika aktywów lub jako część pozycji kosztowej oraz
- należności i zobowiązań, które są wykazywane z uwzględnieniem kwoty podatku od towarów i usług.

Kwota netto podatku od towarów i usług możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz organów podatkowych jest ujęta w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako część należności lub zobowiązań.

12.26. Przychody

Przychody są ujmowane w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Grupa uzyska korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób. Przychody są rozpoznawane w wartości godziwej zapłaty otrzymanej lub należnej, po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług (VAT) oraz rabaty. Przy ujmowaniu przychodów obowiązują również kryteria przedstawione poniżej.

12.26.1. Sprzedaż towarów i produktów.

Przychody są ujmowane, jeżeli znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności do towarów i produktów zostały przekazane nabywcy oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób a koszty poniesione można wiarygodnie oszacować.

Do przychodów zalicza się kwoty należne za sprzedane wyroby gotowe, towary, materiały oraz pozostałe usługi dotyczące działalności podstawowej ustalone w oparciu o cenę netto, po skorygowaniu o udzielone rabaty i upusty oraz o podatek akcyzowy.

12.26.2. Świadczenie usług

Przychody z wykonania niezakończonych usług długoterminowej w okresie od dnia zawarcia umowy do dnia bilansowego – po odliczeniu przychodów, które wpłynęły na wynik finansowy w ubiegłych okresach sprawozdawczych – ustala się proporcjonalnie do stopnia jej realizacji, jeżeli stopień ten można ustalić w sposób wiarygodny. W zależności od rodzaju transakcji stopień zaawansowania realizacji usługi można ustalić w oparciu o następujące metody:

- pomiary wykonanych prac,
- procentowe ujęcie wykonanych prac na dany dzień w stosunku do całości prac, które mają być wykonane lub
- stosunek kosztów poniesionych na dany dzień do całkowitych szacowanych kosztów niezbędnych do zrealizowania zlecenia.

Do kosztów poniesionych na dany dzień zalicza się jedynie te koszty, które dotyczą usług wykonanych do tego dnia. Jedynie koszty dotyczące usług już wykonanych lub usług, które mają być wykonane, zalicza się do całkowitych szacowanych kosztów transakcji.

Jeżeli wyniku kontraktu nie można wiarygodnie oszacować, wówczas przychody uzyskiwane z tytułu tego kontraktu są ujmowane tylko do wysokości poniesionych kosztów, które jednostka spodziewa się odzyskać.

12.26.3. Odsetki

Przychody z tytułu odsetek są ujmowane sukcesywnie w miarę ich narastania (z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej, stanowiącej stopę dyskontującą przyszłe wpływy gotówkowe przez szacowany okres użytkowania instrumentów finansowych) w stosunku do wartości bilansowej netto danego składnika aktywów finansowych.

12.26.4. Dywidendy

Dywidendy są ujmowane w momencie ustalenia praw akcjonariusz do ich otrzymania.

12.26.5. Przychody z tytułu wynajmu

Przychody z tytułu wynajmu nieruchomości inwestycyjnych ujmowane są metodą liniową przez okres wynajmu w stosunku do otwartych umów.

12.26.6. Umowy o usługi budowlane

Umowy o usługi budowlane to kontrakty handlowe związane z podstawową działalnością operacyjną Spółki, których przedmiotem jest budowa składnika aktywów lub zespołu aktywów, które są ze sobą ściśle powiązane lub wzajemnie zależne pod względem projektowym, technologicznym lub ze względu na ich funkcję użytkową czy ostateczne przeznaczenie lub sposób użytkowania. Większość umów zawieranych jest w cenach stałych i jest rozliczanych zgodnie z metodą stopnia zaawansowania kontraktu.

Przychody całkowite z umowy zawierają początkową kwotę przychodów ustaloną w umowie oraz zmiany dokonywane w trakcie wykonywania umowy, roszczenia oraz premie.

Zmiany w przychodach z umowy są uwzględniane, jeżeli istnieje prawdopodobieństwo, że odbiorca zaakceptuje zmiany i kwoty przychodów wynikające z tych zmian, oraz wartość tych przychodów może być wiarygodnie wyceniona. Przychody z umowy wycenia się w wartości godziwej otrzymanej lub należnej zapłaty.

Na całkowity koszt umowy składają się koszty, które bezpośrednio lub z wykorzystaniem racjonalnych metod alokacji można przypisać do konkretnej umowy oraz inne koszty, którymi, zgodnie z warunkami umowy, można obciążyć zamawiającego.

Skutki zmian szacunków przychodów lub kosztów związanych z umową oraz skutki zmian szacunków wyników umowy ujmują się jako zmianę wartości szacunkowej zgodnie z MSR 8 (Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów). Zmienione szacunki stosuje się do określenia wysokości przychodów i kosztów ujętych w rachunku zysków i strat w okresie sprawozdawczym, w którym nastąpiły zmiany, oraz w okresach następnym.

Przychód na koniec okresu sprawozdawczego ustala się proporcjonalnie do stopnia zaawansowania realizacji umowy, po odliczeniu przychodów, które wpłynęły na wynik finansowy w poprzednich okresach sprawozdawczych.

12.26.7. Dotacje rządowe

Jeżeli istnieje uzasadniona pewność, że dotacja zostanie uzyskana oraz spełnione zostaną wszystkie związane z nią warunki, wówczas dotacje rządowe są ujmowane według ich wartości godziwej.

Jeżeli dotacja dotyczy danej pozycji kosztowej, wówczas jest ona ujmowana jako przychód w sposób współmierny do kosztów, które dotacja ta ma w zamierzeniu kompensować. Jeżeli dotacja dotyczy składnika aktywów, wówczas jej wartość godziwa jest ujmowana na koncie przychodów przyszłych okresów, a następnie stopniowo, drogą równych odpisów rocznych, odpisywana do rachunku zysków i strat przez szacowany okres użytkowania związanego z nią składnika aktywów.

12.27. Zysk netto na jedną akcję

Zysk netto na akcję dla każdego okresu jest obliczony poprzez podzielenie zysku netto za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji Spółki w danym okresie sprawozdawczym. Grupa nie prezentuje rozwodnionego zysku/straty na akcję, ponieważ nie występują rozwadniające potencjalne akcje zwykłe.

13. Segmenty operacyjne

Zarządzanie Grupą odbywa się w podziale na segmenty, odpowiednio do rodzaju oferowanych wyrobów i usług. Każdy z segmentów stanowi część składową Grupy osiągającą przychody i ponoszącą koszty, zgodnie z MSSF 8 Segmenty operacyjne.

Grupa wyodrębnia następujące segmenty działalności, w których działają poszczególne spółki:

Segmenty operacyjne	Spółki działające w segmencie
Obiekty energetyczne i ochrony środowiska	RAFAKO S.A. ENERGOMONTAŻ- POŁUDNIE S.A.
Paleniska i młyny	FPM S.A.
Pozostałe segmenty	PGL – DOM Sp. z o.o. RAFAKO ENGINEERING Sp. z o.o. RAFAKO ENGINEERING SOLUTION doo. RAFAKO Hungary Kft.

Segment obiekty energetyczne i ochrony środowiska oferuje bloki energetyczne, kotły: rusztowe, pyłowe, z cyrkulacyjnym i stacjonarnym złożem fluidalnym i odzyskowe, obiekty i instalacje towarzyszące kotłom energetycznym, technologie mokrego, półsuchego i suchego odsiarczania spalin, technologie odazotowania spalin, urządzenia odpylające obejmujące elektrofiltry i filtry workowe oraz instalacje termicznej utylizacji odpadów komunalnych i przemysłowych. Jest dostawcą zarówno dla energetyki zawodowej, jak i przemysłowej.

Segment paleniska i młyny oferuje młyny do przemiału węgla kamiennego i brunatnego, ruszty mechaniczne i dopalające, odzyskiwane w maszynach i urządzeniach energetycznych oraz części zamienne do wyżej wymienionych urządzeń. Odbiorcami segmentu są głównie elektrownie i elektrociepłownie. Istotnym odbiorcą produktów tego segmentu wewnątrz Grupy Kapitałowej jest segment obiektów energetycznych i ochrony środowiska.

W skład pozostałych segmentów wchodzi segmenty nie osiągające progów ilościowych określonych w MSSF 8, w tym zarządzanie nieruchomościami oraz usługi projektowe świadczone przez pozostałe jednostki Grupy.

Zarząd monitoruje oddzielnie wyniki operacyjne segmentów w celu podejmowania decyzji dotyczących alokacji zasobów, oceny skutków tej alokacji oraz wyników działalności. Podstawą oceny wyników działalności jest zysk lub strata na działalności operacyjnej.

Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2011 roku lub na dzień 31 grudnia 2011 roku	Działalność kontynuowana				Razem
	Obiekty energetyczne i ochrony środowiska	Paleniska i młyny	Pozostałe segmenty	Korekty konsolidacyjne	
Przychody					
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	1 041 968	71 271	5 260	–	1 118 499
Sprzedaż między segmentami	928	64	5 486	(6 478)	–
Przychody ze sprzedaży ogółem	<u>1 042 896</u>	<u>71 335</u>	<u>10 746</u>	<u>(6 478)</u>	<u>1 118 499</u>
Koszty sprzedanych produktów i materiałów	(909 880)	(57 975)	(8 731)	5 740	(970 846)
Wynik					
Zysk (strata) na sprzedaży	<u>133 016</u>	<u>13 360</u>	<u>2 015</u>	<u>(738)</u>	<u>147 653</u>
Pozostałe przychody (koszty)	(72 949)	(9 627)	(238)	(528)	(83 342)
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	60 067	3 733	1 777	(1 266)	64 311
Przychody (koszty) finansowe	13 608	1 133	104	(51)	14 794
Zysk (strata) przed opodatkowaniem	73 675	4 866	1 881	(1 317)	79 105
Podatek dochodowy	(18 830)	(993)	(375)	254	(19 944)
Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej	<u>54 845</u>	<u>3 873</u>	<u>1 506</u>	<u>(1 063)</u>	<u>59 161</u>
Amortyzacja	10 558	1 861	283	(38)	12 664
Udział w zyskach jednostek stowarzyszonych	–	–	–	–	–
Aktywa i zobowiązania na dzień 31 grudnia 2011 roku					
Aktywa	<u>1 341 993</u>	<u>72 855</u>	<u>15 152</u>	<u>(43 924)</u>	<u>1 386 076</u>
Zobowiązania	<u>905 383</u>	<u>14 726</u>	<u>2 546</u>	<u>(2 194)</u>	<u>920 461</u>
Inne informacje					
Investycje w jednostki stowarzyszone	–	–	–	–	–
Nakłady inwestycyjne	16 809	905	31	–	17 745

Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2010 roku lub na dzień 31 grudnia 2010 roku - (przekształcone)	<i>Działalność kontynuowana</i>				<i>Razem</i>
	<i>Obiekty energetyczne i ochrony środowiska</i>	<i>Paleniska i młyny</i>	<i>Pozostałe segmenty</i>	<i>Korekty konsolidacyjne</i>	
Przychody					
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	1 065 003	74 119	3 959	-	1 143 081
Sprzedaż między segmentami	332	15	4 405	(4 752)	-
Przychody ze sprzedaży ogółem	<u>1 065 335</u>	<u>74 134</u>	<u>8 364</u>	<u>(4 752)</u>	<u>1 143 081</u>
Koszty sprzedanych produktów i materiałów	(937 531)	(61 666)	(7 289)	4 974	(1 001 512)
Wynik					
Zysk (strata) na sprzedaży	<u>127 804</u>	<u>12 468</u>	<u>1 075</u>	<u>222</u>	<u>141 569</u>
Pozostałe przychody (koszty)	(66 563)	(9 183)	(483)	260	(75 969)
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	61 241	3 285	592	482	65 600
Przychody (koszty) finansowe	(4 276)	(253)	314	627	(3 588)
Zysk (strata) przed opodatkowaniem	56 965	3 032	906	1 109	62 012
Podatek dochodowy	(12 374)	(739)	(203)	(3)	(13 319)
Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej	<u>44 591</u>	<u>2 293</u>	<u>703</u>	<u>1 106</u>	<u>48 693</u>
Amortyzacja	9 972	1 709	231	(12)	11 900
Udział w zyskach jednostek stowarzyszonych	-	-	-	-	-
Aktywa i zobowiązania na dzień 31 grudnia 2010 roku					
Aktywa	<u>906 471</u>	<u>70 003</u>	<u>18 400</u>	<u>(46 629)</u>	<u>948 245</u>
Zobowiązania	<u>531 825</u>	<u>15 747</u>	<u>7 907</u>	<u>(6 975)</u>	<u>548 504</u>
Inne informacje					
Inwestycje w jednostki stowarzyszone	-	-	-	-	-
Nakłady inwestycyjne	16 809	905	44	-	17 758

14. Sezonowość lub cykliczność działalności Grupy

Działalność spółek wchodzących w skład Grupy nie cechuje się sezonowością ani cyklicznością istotnie wpływającą na wynik finansowy Grupy.

15. Informacje dotyczące umów o usługę budowlaną

Przychody z tytułu umów o usługę budowlaną są ujmowane na podstawie stopnia zaawansowania ich realizacji. Procentowy stan zaawansowania realizacji usługi ustalany jest jako stosunek kosztów poniesionych do sumy szacowanych kosztów niezbędnych do zrealizowania umowy.

Poniższa tabela przedstawia skutki wyceny umów o usługę budowlaną, w tym przychody oraz koszty realizowanych umów w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku, jak również kwoty należne zamawiającym oraz kwoty należne od zamawiających z tytułu prac wynikających z realizowanych umów na podaną wyżej datę.

	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010 <i>(przekształcone)</i>
Poniesione koszty umów (narastająco)	3 812 595	2 936 953
Ujęte zyski pomniejszone o ujęte straty (narastająco)	424 070	372 288
Przychody z umowy obliczone wg stopnia zaawansowania wykonania umowy (narastająco)	4 236 665	3 309 241
Należności uwarunkowane wykonaniem umowy (faktury częściowe narastająco)	4 243 679	3 168 743
Kwota brutto należna Zamawiającym z tytułu prac wynikających z umowy (pasywa), w tym:		
- zaliczki otrzymane (zobowiązania z tytułu zaliczek)	(256 200)	(230 899)
- korekta wartości zaliczek z tytułu kwot należnych od Zamawiających	(217 576)	(217 728)
- korekta wartości zaliczek z tytułu kwot należnych od Zamawiających	140 695	123 590
- kwota brutto należna zamawiającym z tytułu wyceny kontraktów	(179 319)	(136 761)
Kwota brutto należna od Zamawiających z tytułu prac wynikających z umowy (aktywo)	121 313	212 421
Rezerwa na kary z tytułu nieterminowej realizacji umów lub niedotrzymania gwarantowanych parametrów technicznych	(50 072)	(53 419)
Rezerwa na straty wynikające z umów	(39 631)	(5 333)

Spółki Grupy każdorazowo analizują umowy pod kątem potencjalnych strat, które ujmowane są bezzwłocznie jako koszt zgodnie z MSR 11.36. W ramach wyceny umów o usługę budowlaną, zgodnie z MSR 11.11-15 Grupa uwzględnia odpowiednio szacunki kar z tytułu opóźnień w realizacji umów lub niedotrzymania gwarantowanych parametrów technicznych. Szacunki wielkości kar prowadzone są w oparciu o dokumentację źródłową dotyczącą stwierdzonych opóźnień w realizacji prac lub problemów dotyczących gwarantowanych parametrów technicznych, w oparciu o założenia umowne oraz szacunek kierownictwa dotyczący ryzyka ich wystąpienia. Poziom szacowanego ryzyka uzależniony jest w znacznej części od czynników zewnętrznych będących częściowo poza kontrolą i może ulec zmianie w kolejnych okresach. Realizacja części kontraktów, w odniesieniu do których rozpoznano rezerwę na kary z tytułu nieterminowej realizacji umów, obarczona jest ryzykiem powstania sporu arbitrażowego, który w ocenie Spółek Grupy Kapitałowej rodzi ryzyko o nieokreślonych konsekwencjach.

W drugiej połowie grudnia 2011 roku, Zarząd jednostki dominującej powziął informację o zgłoszeniu roszczenia, w postaci wezwania do zapłaty kar umownych ze strony członka konsorcjum realizującego kontrakt na dostawę kotła oraz instalacji odsiarczania spalin dla bloku 858 MW dla PGE Elektrownia Belchatów S.A. Szczegółowy opis obecnego statusu sprawy oraz stosowne ujawnienia zostały przedstawione w notcie 46.3.

16. Przychody i koszty

16.1. Przychody ze sprzedaży produktów i usług

	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2011</i>	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2010 (przekształcone)</i>
Przychody netto ze sprzedaży produktów	1 128 632	1 152 852
- w tym od jednostek powiązanych	2 835	3 675
Przychody netto ze sprzedaży usług	40 628	14 140
- w tym od jednostek powiązanych	-	-
Przychody netto ze sprzedaży pozostałych produktów	1 255	1 161
- w tym od jednostek powiązanych	-	-
Wynik na realizacji instrumentów pochodnych	(3 521)	(2 137)
Wynik na wycenie instrumentów pochodnych	(4 063)	8 390
Kary umowne	(66 572)	(45 562)
Zrealizowane różnice kursowe dotyczące należności z tytułu dostaw i usług	4 549	(4 760)
Różnice kursowe dotyczące wyceny należności z tytułu dostaw i usług	3 222	(417)
Przychody netto ze sprzedaży produktów, razem	1 104 130	1 123 667
- w tym od jednostek powiązanych	2 835	3 675

16.2. Przychody ze sprzedaży materiałów

	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2011</i>	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2010</i>
Przychody ze sprzedaży materiałów	14 369	19 414
- w tym od jednostek powiązanych	-	-
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów, razem	14 369	19 414
- w tym od jednostek powiązanych	-	-

Głównymi odbiorcami wyrobów i usług Grupy są przede wszystkim zagraniczni i krajowi dostawcy obiektów energetycznych oraz krajowa i zagraniczna energetyka zawodowa i przemysłowa.

Przychody ze sprzedaży od jednostek powiązanych szczegółowo przedstawia nota 48 dodatkowych informacji i objaśnień.

Asortyment sprzedaży w podziale na rynki zbytu został zaprezentowany w sprawozdaniu Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej w 2011 roku w punkcie 4.1.

16.3. Geograficzne obszary działalności

	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2011</i>	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2010 (przekształcone)</i>
Przychody ze sprzedaży od klientów krajowych	744 691	857 896
- w tym od jednostek powiązanych	2 835	3 675
Przychody ze sprzedaży od klientów zagranicznych	373 808	285 185
- w tym od jednostek powiązanych	-	-
Przychody netto ze sprzedaży produktów, razem	1 118 499	1 143 081
- w tym od jednostek powiązanych	2 835	3 675

16.4. Koszty sprzedanych produktów i materiałów

	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2011</i>	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2010 (przekształcone)</i>
Amortyzacja	12 664	11 900
Zużycie materiałów i energii	462 219	507 246
Usługi obce	358 702	396 865
Podatki i opłaty	6 445	5 949
Wynagrodzenia	122 730	111 546
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	30 171	27 020
Podróże służbowe	6 401	8 426
Koszty reklamy	3 176	2 944
Naliczone różnice kursowe	1 626	696
Zrealizowane różnice kursowe	1 355	2 158
Wynik na wycenie instrumentów pochodnych	(227)	70
Wynik na realizacji instrumentów pochodnych	41	–
Pozostałe koszty rodzajowe	3 508	5 821
Koszty według rodzaju, razem	1 008 811	1 080 641
Zmiana stanu należności, produktów i rozliczeń międzyokresowych	159 867	(147 650)
Zmiana stanu zapasów dotycząca umów o usługę budowlaną ujęta w koszcie wytworzenia	(119 446)	135 189
Koszty wytworzenia produktów na własne potrzeby jednostki	(2 841)	(7 234)
Koszty sprzedaży (wielkość ujemna)	(52 993)	(48 615)
Koszty ogólnego zarządu (wielkość ujemna)	(35 288)	(31 017)
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów	958 110	981 314
Wartość sprzedanych materiałów	12 736	20 198
Koszty sprzedanych produktów i materiałów	970 846	1 001 512

16.5. Amortyzacja środków trwałych i wartości niematerialnych, odpisy aktualizujące ujęte w skonsolidowanym rachunku zysków i strat

	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2011</i>	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2010</i>
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży (koszcie sprzedanych towarów i produktów):	11 140	10 656
Amortyzacja środków trwałych	9 995	9 625
Amortyzacja wartości niematerialnych	1 145	1 031
Trwała utrata wartości rzeczowych środków trwałych	–	–
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży:	473	530
Amortyzacja środków trwałych	302	350
Amortyzacja wartości niematerialnych	171	180
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu:	1 051	714
Amortyzacja środków trwałych	915	607
Amortyzacja wartości niematerialnych	136	107

16.6. Koszty świadczeń pracowniczych

	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2011</i>	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2010</i>
Wynagrodzenia, w tym:	122 730	111 546
- koszty bieżących wynagrodzeń	119 524	109 558
- koszty świadczeń emerytalnych i nagród jubileuszowych	3 206	1 312
- pozostałe świadczenia, w tym świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia	–	676
Koszty ubezpieczeń społecznych	30 171	27 020
	152 901	138 566

16.7. Pozostałe przychody operacyjne

	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2011</i>	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2010 (przekształcone)</i>
Przychody z tytułu kar umownych	4 991	3 231
Zysk na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	1 513	637
Dotacje	453	209
Otrzymane odszkodowania	1 252	160
Zysk ze sprzedaży praw emisji CO2	68	–
Zysk ze sprzedaży wierzytelności*	2 000	–
Różnice kursowe dotyczące działalności inwestycyjnej	–	45
Refundacja kosztów dokształcania pracowników młodocianych	852	170
Przychody z tytułu odzyskanej należności spisanej uprzednio w koszty	523	–
Inne	870	1 564
	12 522	6 016

* przychód od jednostki powiązanej

16.8. Pozostałe koszty operacyjne

	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2011</i>	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2010 (przekształcone)</i>
Darowizny i dotacje	1 336	354
Kary umowne	29	300
Koszty złomowania materiałów	295	162
Odpis aktualizujący wartość rzeczowych aktywów trwałych	71	51
Koszty sądowe	5	24
Utworzenie rezerwy na rozrachunki publiczno - prawne	3 412	–
Koszty poniesione w związku z nabyciem jednostki zależnej	557	–
Koszt organizacji Dnia Energetyka	296	219
Różnice kursowe dotyczące działalności inwestycyjnej	9	–
Koszty nie stanowiące kosztów uzyskania przychodów	24	–
Odpisanie należności przedawnionych, umorzonych i nieściągalnych	54	–
Inne	1 495	1 243
	7 583	2 353

16.9. Przychody finansowe

	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2011</i>	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2010</i>
Odsetki z tytułu instrumentów finansowych	10 986	5 452
Przychody z tytułu sprzedaży instrumentów finansowych	4	–
Wycena instrumentów finansowych	1 890	1 024
Zysk ze sprzedaży instrumentów finansowych	–	599
Pozostałe odsetki	97	9
Różnice kursowe dodatnie	5 032	–
Rozwiązanie odpisu aktualizującego wartość inwestycji	9	–
Dywidendy z tytułu udziałów i akcji	11	–
Pozostałe przychody	364	979
	18 393	8 063

16.10. Koszty finansowe

	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2011</i>	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2010</i>
Nadwyżka ujemnych różnic kursowych	–	1 489
Odsetki z tytułu instrumentów finansowych	102	675
Pozostałe odsetki	105	1
Prowizje bankowe od udzielonych kredytów	98	199
Prowizje bankowe od udzielonych gwarancji bankowych	–	–
Koszty akwizycji	1 734	6 761
Aktualizacja wartości inwestycji	12	–
Rozliczenia z tytułu gwarancji finansowych	1 160	2 159
Koszty z tytułu wyceny instrumentów finansowych	–	–
Dyskonto rozrachunków długoterminowych	–	–
Pozostałe koszty finansowe	348	367
	3 599	11 651

Szczegółowe dane dotyczące przychodów i kosztów finansowych związanych z instrumentami finansowymi przedstawia nota 52.2.

16.11. Składniki innych całkowitych dochodów

	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2011</i>	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2010</i>
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	219	(320)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej przypadające udziałom niekontrolującym	9	(16)
	228	(336)

17. Podatek dochodowy

17.1. Obciążenie podatkowe

Główne składniki obciążenia podatkowego za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku oraz za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2010 roku przedstawiają się następująco:

	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2011</i>	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2010 (przekształcone)</i>
Skonsolidowany rachunek zysków i strat		
<i>Bieżący podatek dochodowy</i>	(26 193)	(23 971)
Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego	(26 193)	(23 970)
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	–	(1)
<i>Odroczony podatek dochodowy</i>	6 249	10 652
Związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	6 249	11 686
Korekty dotyczące odroczonego podatku dochodowego z lat ubiegłych	–	(1 034)
Obciążenie podatkowe wykazane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat	(19 944)	(13 319)

17.2. Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej

Uzgodnienie podatku dochodowego od wyniku finansowego brutto przed opodatkowaniem według ustawowej stawki podatkowej, z podatkiem dochodowym liczonym według efektywnej stawki podatkowej Grupy za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2011 roku przedstawia się następująco:

	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2011</i>	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2010 (przekształcone)</i>
Zysk brutto przed opodatkowaniem z działalności kontynuowanej	79 105	62 012
Zysk przed opodatkowaniem z działalności zaniechanej	–	–
Zysk brutto przed opodatkowaniem	79 105	62 012
Podatek według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce, wynoszącej 19%	15 030	11 784
Koszty nie stanowiące kosztów uzyskania przychodów (trwale różnice)	5 998	1 957
z tytułu utworzenia rezerwy na kary umowne	3 804	513
z tytułu spisania należności zakwalifikowane jako niepodatkowe	824	9
z tytułu darowizn	249	64
z tytułu kosztów reprezentacji	119	96
z tytułu utworzenia rezerw na koszty nie stanowiące kosztów uzyskania przychodu	340	411
pozostałe	662	864
Przychody nie będące podstawą do opodatkowania (trwale różnice)	(856)	(567)
Pozostałe	(228)	145
Podatek według efektywnej stawki podatkowej wynoszącej 22,43%	19 944	13 319
Podatek dochodowy (obciążenie) wykazany w skonsolidowanym rachunku zysków i strat	19 944	13 319
Podatek dochodowy przypisany działalności zaniechanej	–	–
	19 944	13 319

17.3. Odroczony podatek dochodowy wyliczony na dzień 31 grudnia 2011 roku

Odroczony podatek dochodowy wyliczony na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku wynika z następujących pozycji:

	<i>Sprawozdanie z sytuacji finansowej</i>			<i>Sprawozdanie z całkowitych dochodów</i>	
	<i>31 grudnia 2011, w tym:</i>	<i>ENERGOMONTAŻ – PÓLUDNIE S.A.*</i>	<i>31 grudnia 2010 (przekształcone)</i>	<i>31 grudnia 2011</i>	<i>31 grudnia 2010 (przekształcone)</i>
- od ulg inwestycyjnych	(6)	–	(6)	–	1
- od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością środków trwałych oraz wartości niematerialnych	(22 427)	(7 874)	(13 600)	(953)	(834)
- od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością aktywów wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	(146)			(146)	184
- od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością pożyczek i należności	10 555	525	9 393	637	4 659
- z tytułu odmiennego momentu podatkowego uznania przychodu ze sprzedaży produktów i usług	(9 946)	(347)	(37 902)	28 303	(27 676)
- od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością zapasów	1 771	562	1 198	11	(269)
- od rezerw bilansowych	22 054	1 909	19 859	286	8 717
- od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	1 824	752	344	728	(1 580)
- od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością zobowiązań z tytułu gwarancji, factoringu i wyłączone z zakresu MSR 39	342	–	851	(509)	851
- z tytułu odmiennego momentu podatkowego uznania kosztu sprzedaży produktów i usług	37 949	–	59 661	(21 712)	25 697
- aktywo podatkowe dotyczące straty podatkowej	9 223	9 223		–	–
- pozostałe	460	689	167	(396)	902
Obciążenie z tytułu odroczonego podatku dochodowego				<u>6 249</u>	<u>10 652</u>
Aktywa/rezerwa netto z tytułu podatku odroczonego, w tym:	<u>51 653</u>	<u>5 439</u>	<u>39 965</u>		
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	65 922	17 112	43 220		
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego	(14 269)	(11 673)	(3 255)		

* w okresie 12 miesięcy zakończonego 31 grudnia 2011 roku skład Grupy Kapitałowej RAFAKO uległ zmianie – jednostka dominująca dokonała zakupu spółki ENERGOMONTAŻ PÓLUDNIE S.A. Nabycie spółki zależnej miało wpływ na wartość aktywa/rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego na dzień bilansowy, natomiast nie miało żadnego wpływu na podatek wykazany w sprawozdaniu z całkowitych dochodów. Jednostka zależna zanotowała w poprzednich latach stratę podatkową, która na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosiła 48 540 tysięcy złotych i zostanie rozliczona w przyszłych okresach sprawozdawczych.

Jednostka dominująca ani pozostałe jednostki zależne w okresie sprawozdawczym nie zanotowały straty podatkowej, która zostanie rozliczona w przyszłych okresach sprawozdawczych.

Polityka tworzenia odroczonego podatku dochodowego została przedstawiona w nocie 12.25.2.

18. Działalność zaniechana

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2011 roku Grupa nie zaniechała żadnej działalności.

19. Propozycja podziału zysku za 2011 rok

Zarząd jednostki dominującej rekomenduje przeznaczenie zysku za 2011 rok w kwocie 54 844 635,03 złotych na kapitał zapasowy jednostki dominującej.

20. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS

Ustawa z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych z późniejszymi zmianami stanowi, że Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych tworzą pracodawcy zatrudniający powyżej 20 pracowników na pełne etaty. Spółki wchodzące w skład Grupy tworzą takie fundusze i dokonują okresowych odpisów w wysokości odpisu podstawowego oraz odpisu dla emerytów i rencistów. Celem Funduszu jest subsydiowanie działalności socjalnej Spółek, pożyczek udzielonych ich pracownikom oraz pozostałych kosztów socjalnych.

	<i>31 grudnia 2011</i>	<i>31 grudnia 2010</i>
Aktywa Funduszy Spółek wchodzących w skład Grupy	5 114	1 434
Środki pieniężne ZFŚS	4 627	1 089
Pożyczki udzielone pracownikom spółek z funduszy	487	345
Zobowiązania wobec ZFŚS	(3 421)	(1 434)
Saldo rozrachunków z funduszami	1 693	–
	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2011</i>	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2010</i>
Odpisy na Fundusz w okresie obrotowym	4 699	4 362
	4 699	4 362

21. Zysk przypadający na jedną akcję

Zysk podstawowy przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie skonsolidowanego zysku netto za okres przypadającego na zwykłych akcjonariuszy jednostki dominującej przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych jednostki dominującej występujących w ciągu okresu.

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące zysku oraz akcji, które posłużyły do wyliczenia zysku na jedną akcję:

	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2011</i>	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2010 (przekształcone)</i>
Zysk netto z działalności kontynuowanej	59 161	48 693
Zysk z działalności zaniechanej	–	–
Zysk netto	59 161	48 693
Zysk netto przypadający na zwykłych akcjonariuszy, zastosowany do obliczenia zysku na jedną akcję	<u>58 439</u>	<u>48 030</u>
Średnia ważona liczba wyemitowanych akcji zwykłych zastosowana do obliczenia podstawowego zysku na jedną akcję	69 600 000	69 600 000
Wpływ rozwodnienia:	–	–
Opcje na akcje	–	–
Umarzalne akcje uprzywilejowane	–	–
Skorygowana średnia ważona liczba akcji zwykłych zastosowana do obliczenia rozwodnionego zysku na jedną akcję	<u>69 600 000</u>	<u>69 600 000</u>
Zysk/(strata) na jedną akcję		
– podstawowy z zysku za okres przypadający zwykłym akcjonariuszom	<u>0,84</u>	<u>0,69</u>

W okresie między końcem okresu sprawozdawczego a dniem sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie wystąpiły żadne transakcje dotyczące akcji zwykłych lub potencjalnych akcji zwykłych jednostki dominującej.

22. Uzgodnienie sprawozdania z przepływów pieniężnych do zmian bilansowych

31 grudnia 2011

Bilansowa zmiana stanu należności	(131 690)
Nabycie spółki zależnej	93 330
Należności z tytułu zakupu środków trwałych	136
Zmiana stanu należności wykazana w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	<u>(38 224)</u>
Bilansowa zmiana stanu zapasów	(80 876)
Nabycie spółki zależnej	78 758
Zmiana stanu zapasów wykazana w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	<u>(2 118)</u>
Bilansowa zmiana stanu zobowiązań	160 530
Nabycie spółki zależnej	(134 798)
Zmiana stanu zobowiązań wykazana w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	<u>25 732</u>
Bilansowa zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	147 360
Nabycie spółki zależnej	13 415
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych wykazana w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	<u>160 775</u>

23. Rzeczowe aktywa trwałe

31 grudnia 2011 roku	<i>Grunty</i>	<i>Budynki</i>	<i>Maszyny i urządzenia</i>	<i>Środki transportu</i>	<i>Pozostałe</i>	<i>Środki trwałe w budowie</i>	<i>Ogółem</i>
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2011 roku	14 639	90 394	50 879	3 402	–	3 659	162 973
Transfery ze środków trwałych w budowie	30	3 975	6 656	23	–	(10 684)	–
Nabycia	–	–	106	1 150	–	14 272	15 528
Nabycie jednostki zależnej	7 688	39 461	11 219	9 599	2 910	142	71 019
Likwidacja/sprzedaż	(22)	(292)	(189)	–	–	–	(503)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	–	–	23	16	–	–	39
Odpis amortyzacyjny za okres sprawozdawczy (Utworzenie)/rozwiązanie odpisu aktualizującego	–	(3 106)	(7 517)	(584)	(5)	–	(11 212)
Pozostałe, w tym reklasyfikacja środków trwałych na/z aktywa przeznaczone do sprzedaży	(7)	(215)	141	(29)	–	–	(110)
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2011 roku	22 328	130 253	61 318	13 469	2 905	7 389	237 662
Na dzień 1 stycznia 2011 roku							
Wartość brutto	14 639	106 232	93 319	5 949	2 793	3 659	226 591
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	–	(15 838)	(42 440)	(2 547)	(2 793)	–	(63 618)
Wartość netto	14 639	90 394	50 879	3 402	–	3 659	162 973
Na dzień 31 grudnia 2011 roku							
Wartość brutto	22 344	158 373	129 301	29 792	18 054	7 389	365 253
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	(16)	(28 120)	(67 983)	(16 323)	(15 149)	–	(127 591)
Wartość netto	22 328	130 253	61 318	13 469	2 905	7 389	237 662

31 grudnia 2010 roku	<i>Grunty</i>	<i>Budynki</i>	<i>Maszyny i urządzenia</i>	<i>Środki transportu</i>	<i>Pozostałe</i>	<i>Środki trwałe w budowie</i>	<i>Ogółem</i>
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2010 roku	14 517	91 334	51 346	2 570	–	4 483	164 250
Transfery ze środków trwałych w budowie	133	1 794	7 468	1 331	–	(10 726)	–
Nabycia	–	–	–	–	–	9 902	9 902
Likwidacja/sprzedaż	(5)	(96)	(201)	(45)	–	–	(347)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	–	–	(21)	(10)	–	–	(31)
Odpis amortyzacyjny za rok obrotowy	–	(2 428)	(7 698)	(444)	–	–	(10 570)
Utworzenie odpisu aktualizującego	–	(36)	(15)	–	–	–	(51)
Pozostałe, w tym reklasyfikacja środków trwałych na/z aktywa przeznaczone do sprzedaży	(6)	(174)	–	–	–	–	(180)
Wartość netto na 31 grudnia 2010 roku	14 639	90 394	50 879	3 402	–	3 659	162 973
Na dzień 1 stycznia 2010 roku							
Wartość brutto	14 517	104 936	86 856	5 137	2 822	4 483	218 751
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	–	(13 602)	(35 510)	(2 567)	(2 822)	–	(54 501)
Wartość netto	14 517	91 334	51 346	2 570	–	4 483	164 250
Na dzień 31 grudnia 2010 roku							
Wartość brutto	14 639	106 232	93 319	5 949	2 793	3 659	226 591
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	–	(15 838)	(42 440)	(2 547)	(2 793)	–	(63 618)
Wartość netto	14 639	90 394	50 879	3 402	–	3 659	162 973

Opis zabezpieczeń ustanowionych na środkach trwałych

Na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz 31 grudnia 2010 roku żaden ze środków trwałych będących własnością Grupa i zakwalifikowanych do rzeczowych aktywów trwałych nie stanowił zabezpieczenia zobowiązań.

24. Środki trwałe w leasingu

Na dzień 31 grudnia 2011 roku jednostka dominująca i jednostki zależne posiadały i użytkowały składniki aktywów na mocy umowy leasingu finansowego w łącznej wartości 95 791 tysięcy złotych brutto na dzień nabycia przedmiotu leasingu.

Okres użytkowania tych środków jest zgodny z okresem trwania umów leasingowych i wynosi od 10 do 120 miesięcy. Spółki dokonują odpisów amortyzacyjnych tych środków metodą liniową.

25. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

Na dzień 31 grudnia 2011 roku Spółka wyodrębniła środki trwałe o wartości 436 tysięcy złotych (31 grudnia 2010: 466 tysięcy złotych) jako przeznaczone do sprzedaży

	<i>31 grudnia 2011</i>	<i>31 grudnia 2010</i>
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży, w tym:		
grunty	8	6
budynki i budowle	391	310
urządzenia techniczne i maszyny	9	150
środki transportu	28	–
	436	466
	436	466

26. Nieruchomości inwestycyjne

Na dzień 31 grudnia 2011 roku Grupa Kapitałowa posiadała nieruchomości inwestycyjne w kwocie 82 657 tysięcy złotych (31 grudnia 2010: Grupa nie posiadała nieruchomości inwestycyjnych). Zwiększenie stanu nieruchomości inwestycyjnych wynikało z nabycia jednostki zależnej.

Bilans otwarcia na dzień 1 stycznia 2011 roku

	–
zwiększenia, w tym:	82 657
nabycie	–
przejęcie z połączenia jednostki	82 657
przekwalifikowanie	–
zyski z tytułu wyceny	–
remont i modernizacja	–
zakup z leasingu	–
inwestycje rozpoczęte	–
zmniejszenia, w tym:	–
strata z tytułu wyceny	–
zbycie, likwidacje	–
przekwalifikowanie	–

Wartość brutto na koniec okresu **82 657**

wartość umorzenia na BO	–
zwiększenia	–
zmniejszenia	–
wartość umorzenia na BZ	–

Bilans zamknięcia na dzień 31 grudnia 2011 roku **82 657**

W roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku przychody z wynajmu nieruchomości wynosiły	–
Bezpośrednie koszty operacyjne dotyczące nieruchomości inwestycyjnych w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku wynosiły	–

27. Wartości niematerialne

31 grudnia 2011 roku	<i>Wartość firmy</i>	<i>Patenty i licencje</i>	<i>Inne wartości niematerialne</i>	<i>Ogółem</i>
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2011 roku	4 209	8 089	277	12 575
Zwiększenia stanu	–	2 255	85	2 340
Zmniejszenia stanu	–	–	–	–
Nabycie jednostki zależnej	111 063	115	2 799	113 979
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	–	–	5	5
Odpis amortyzacyjny za rok obrotowy	–	(1 328)	(124)	(1 452)
Na dzień 31 grudnia 2011 roku	115 272	9 133	3 042	127 447
Na dzień 1 stycznia 2011 roku				
Wartość brutto	4 209	16 411	799	21 419
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	–	(8 322)	(522)	(8 844)
Wartość netto	4 209	8 089	277	12 575
Na dzień 31 grudnia 2011 roku				
Wartość brutto	115 272	19 646	4 854	139 774
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	–	(10 515)	(1 812)	(12 327)
Wartość netto	115 272	9 131	3 042	127 447
31 grudnia 2010 roku	<i>Wartość firmy</i>	<i>Patenty i licencje</i>	<i>Inne wartości niematerialne</i>	<i>Ogółem</i>
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2010 roku	4 209	6 207	390	10 806
Zwiększenia stanu	–	3 257	13	3 270
Zmniejszenia stanu	–	(159)	–	(159)
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	–	–	–	–
Odpis amortyzacyjny za rok obrotowy	–	(1 216)	(114)	(1 330)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	–	–	(12)	(12)
Na dzień 31 grudnia 2010 roku	4 209	8 089	277	12 575
Na dzień 1 stycznia 2010 roku				
Wartość brutto	4 209	13 656	782	18 647
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	–	(7 449)	(392)	(7 841)
Wartość netto	4 209	6 207	390	10 806
Na dzień 31 grudnia 2010 roku				
Wartość brutto	4 209	16 411	783	21 403
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	–	(8 322)	(506)	(8 828)
Wartość netto	4 209	8 089	277	12 575

W skład wartości niematerialnych wchodzi patenty, licencje i oprogramowanie. Największe pozycje stanowią:

- licencja na kotły nadkrytyczne typu BENSON, której wartość bilansowa na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosi 2 346 tysięcy złotych (31 grudnia 2010: 2 682 tysiące złotych); pozostały od dnia 31 grudnia 2011 roku okres amortyzacji licencji wynosi 7 lat;
- program Zintegrowany Implus, którego wartość bilansowa na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosi 1 085 tysięcy złotych (31 grudnia 2010 roku: 0); pozostały od dnia 31 grudnia 2011 roku okres amortyzacji programu wynosi 5 lat;
- licencja na kotły odzysknicowe, której wartość bilansowa wynosi na dzień 31 grudnia 2011 roku 128 tysięcy złotych (31 grudnia 2010: 257 tysięcy złotych); pozostały od dnia 31 grudnia 2011 roku okres amortyzacji licencji wynosi 1 rok.

Opis zabezpieczeń ustanowionych na wartościach niematerialnych

Wartości niematerialne nie stanowiły zabezpieczenia zobowiązań Grupa na dzień 31 grudnia 2011 roku ani na dzień 31 grudnia 2010 roku.

Wartości niematerialne przeznaczone do sprzedaży

W Grupie na dzień 31 grudnia 2011 roku ani na dzień 31 grudnia 2010 roku nie występują wartości niematerialne przeznaczone do sprzedaży.

Wartość firmy

Na dzień 31 grudnia 2011 roku Grupa wykazała wartość firmy w kwocie 141 070 tysięcy złotych powstała w wyniku:

- rozliczenia przeprowadzonej przez jednostkę dominującą w 2007 roku transakcji nabycia przedsiębiorstwa Wyrskich Zakładów Urządzeń Przemysłowych „NOMA INDUSTRY” Sp. z o.o. w upadłości z siedzibą w Wyrach w kwocie 376 tysięcy złotych;
- przejęcia kontroli nad Grupą Kapitałową FPM w 2008 roku w kwocie 3 833 tysiące złotych,
- przejęcia kontroli nad spółką ENERGIOMONTAŻ-POŁUDNIE S.A. w kwocie 136 861 tysięcy złotych.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku jednostka dominująca i jednostka zależna będąca jednocześnie jednostką dominującą niższego szczebla dokonały oceny przesłanek potencjalnej utraty wartości i takich przesłanek nie stwierdzono.

Amortyzacja patentów i licencji

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2011 roku oraz w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2010 roku patenty i licencje amortyzowane były równomiernie przez okres ich ekonomicznego użytkowania wynoszący od 5 do 10 lat.

Prace rozwojowe

Grupa w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2011 roku oraz w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2010 roku nie poniosła kosztów prac rozwojowych.

28. Połączenia jednostek i nabycia udziałów mniejszości

W dniu 20 grudnia 2011 roku Spółka RAFAKO S.A. zawarła ze spółką PBG S.A. („jednostka dominująca wyższego szczebla”) z siedzibą w Wysogotowie umowę („Umowa”), na mocy której dokonała nabycia akcji spółki ENERGIOMONTAŻ - POŁUDNIE Spółka Akcyjna („EP”) z siedzibą w Katowicach, ul. Mickiewicza 15. Na podstawie umowy RAFAKO S.A. nabyła 46 021 520 akcji zwykłych na okaziciela EP o wartości nominalnej 1 złoty każda akcja i łącznej wartości nominalnej 46 021 520 złotych, stanowiących 64,84% udziału w kapitale zakładowym oraz 64,84% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu, tj. uprawniających do wykonywania 46 021 520 głosów z akcji. Na podstawie umowy, PBG S.A. zbyła posiadane akcje za kwotę 160 154 889,60 złotych, tj. 3,48 złotych za 1 akcję.

W wyniku przeprowadzonej analizy, uwzględniając prawdopodobieństwo realizacji dopłat oraz roszczeń RAFAKO S.A., Zarząd Spółki ustalił cenę nabycia na poziomie 160 154 889,60 złotych powiększoną o koszty transakcyjne w kwocie 557 363,40 złotych.

W dniu 28 lutego 2012 roku Spółka zawarła z PBG S.A. aneks do umowy z dnia 20 grudnia 2011, którego treść została opublikowana w raporcie bieżącym.

W wyniku wyżej opisanych transakcji spółka ENERGMONTAŻ – POŁUDNIE S.A. stała się jednostką zależną Grupy Kapitałowej RAFAKO.

Do dnia sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie ukończono procesu wyceny wartości godziwej przejętych aktywów oraz zobowiązań spółki ENERGMONTAŻ – POŁUDNIE S.A. Zarząd jednostki dominującej identyfikuje również inne aktywa spółki, takie jak marka, relacje z klientami, itd., które na dzień połączenia nie zostały wycenione. Dalsze korekty wyceny mogą nastąpić w ciągu 12 miesięcy od daty nabycia w wyniku uzyskania dodatkowych informacji dotyczących nabytych aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych. Takie dodatkowe informacje mogą obejmować ocenę zobowiązań warunkowych pochodzących sprzed transakcji i związaną z tym kalkulację odroczonego podatku dochodowego. Grupa będzie w dalszym ciągu prowadziła szczegółową analizę wartości godziwej aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych, co może skutkować dalszymi korektami wartości nabytych aktywów netto. Wartości te zostaną ustalone ostatecznie w ciągu 12 miesięcy od daty przejęcia.

Ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym dane dotyczące prowizorycznej wartości zidentyfikowanych aktywów i zobowiązań przejętej spółki oraz wartość firmy na dzień przejęcia kontroli przedstawiają się następująco:

ENERGMONTAŻ-POŁUDNIE S.A.	Prowizoryczna wartość godziwa na dzień przejęcia
Aktywa	
Wartości niematerialne	2 916
Rzeczowe aktywa trwałe	71 006
Nieruchomości inwestycyjne	82 657
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	17 112
Zapasy	78 758
Należności i pożyczki	94 147
Środki pieniężne	2 907
Pozostałe należności	40 984
Aktywa razem	390 487
Zobowiązania	
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego	11 673
Rezerwy	24 716
Kredyty, pożyczki	58 756
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	52 605
Pozostałe zobowiązania	147 489
Zobowiązania razem	295 239
Możliwe do zidentyfikowania aktywa netto w wartości godziwej	95 248

Kalkulacja wartości firmy przedstawia się następująco:

Wartość godziwa ceny nabycia	160 155
Udziały niekontrolujące wycenione według wartości godziwej	46 158
Prowizoryczna wartość godziwa nabytych aktywów netto	95 248
Wartość firmy	111 065

Wartość godziwa przekazanej zapłaty z tytułu nabycia:

Środki pieniężne zapłacone	160 155
Instrumenty kapitałowe przejmującego	–
Wartość godziwa zapłaty warunkowej	–
Łączna cena	160 155

Wpływ środków pieniężnych z tytułu przejęcia

Łączny wpływ środków pieniężnych z tytułu nabycia	160 155
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty w nabytej jednostce	2 907
Wpływ środków pieniężnych netto	157 248

Zarząd jednostki dominującej na dzień objęcia kontroli rozliczył nabycie tej jednostki zależnej według swojej najlepszej wiedzy. Ujęta na datę przejęcia wartość udziałów niedających kontroli w spółce ENERGO MONTAŻ – POŁUDNIE S.A. w kwocie 46 158 tysięcy złotych została określona w wartości godziwej instrumentów kapitałowych posiadanych przez niekontrolujących. Na udziały niesprawujące kontroli składało się, na dzień nabycia kontroli przez jednostkę dominującą 24 950 481 akcji. Wartość godziwa instrumentów kapitałowych posiadanych przez niekontrolujących została ustalona jako iloczyn ilości akcji (posiadanych przez niekontrolujących) i ceny tych akcji na rynku giełdowym w dniu nabycia kontroli przez jednostkę dominującą.

Wartość firmy powstała w wyniku przejęcia ENERGO MONTAŻ – POŁUDNIE S.A. wynika z prognozowanych synergii wynikających z połączenia działalności tej Spółki z jednostką dominującą oraz przedstawia wartość aktywów, których nie można było ująć odrębnie zgodnie z wymogami MSR 38 (pracownicy i ich wiedza). Rozpoznana wartość firmy nie wpłynie na pomniejszenie podstawy opodatkowania dla celów podatku dochodowego.

Wartość firmy została alokowana do ośrodków generujących przepływy pieniężne, które wchodzi w skład spółki ENERGO MONTAŻ – POŁUDNIE S.A., i jest przypisana do jednego segmentu operacyjnego „obiekty energetyczne i ich elementy”.

W odniesieniu do rozpoznanej w wyniku prowizorycznego rozliczenia wartości firmy, Spółka przeprowadziła na dzień bilansowy test na utratę wartości. Test nie wykazał potrzeby dokonania odpisu aktualizującego wykazanej wartości firmy. Kluczowe założenia leżące u podstaw przeprowadzonego testu były następujące:

Stopa dyskonta po opodatkowaniu na poziomie – 12,4 % – 12,9 %

Okres szczegółowej prognozy wynosił 5 lat,

Stopa wzrostu wykorzystana po okresie szczegółowej prognozy wyniosła 2,5 % (odrębnie do ujawnienia dla kosztów i przychodów).

W okresie od 1 stycznia 2011 roku do dnia objęcia kontroli nad jednostką zależną spółki Grupy Kapitałowej RAFAKO dokonywały transakcji ze spółką ENERGO MONTAŻ - POŁUDNIE S.A.

<i>Podmiot powiązany</i>	<i>Sprzedaż na rzecz Spółki</i>	<i>Zakupy od Spółki</i>	<i>Należności od Spółki na dzień nabycia</i>	<i>Zobowiązania wobec Spółki na dzień nabycia</i>
ENERGO MONTAŻ - POŁUDNIE S.A.	2 093	2 687	–	8

29. Udział we wspólnym przedsięwzięciu

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2011 roku oraz w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2010 roku Grupa nie prowadziła wspólnych przedsięwzięć z innymi jednostkami gospodarczymi.

30. Akcje/udziały w spółkach

	<i>31 grudnia 2011</i>	<i>31 grudnia 2010</i>
Akcje/udziały w pozostałych spółkach notowanych na giełdzie	596	491
Akcje/udziały w pozostałych spółkach nie notowanych na giełdzie	133	25
	729	516
	729	516

Akcje/udziały w spółkach nie stanowiły zabezpieczenia zobowiązań Grupy na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku.

31. Pozostałe aktywa finansowe (długoterminowe)

	<i>31 grudnia 2011</i>	<i>31 grudnia 2010</i>
Pożyczki udzielone	182	–
Lokaty długoterminowe, w tym:	2 972	3 452
- stanowiące zabezpieczenie udzielonych Grupie gwarancji bankowych	2 972	3 452
Należności handlowe długoterminowe	10 666	1 062
Należności długoterminowe z tytułu podatków	–	–
Pozostałe aktywa długoterminowe	10	20
	13 830	4 534
	13 830	4 534

32. Zapasy

	<i>31 grudnia 2011</i>	<i>31 grudnia 2010</i>
Materiały (według ceny nabycia)	34 525	30 908
Według ceny nabycia	40 829	37 212
Według wartości netto możliwej do uzyskania	34 525	30 908
Produkcja w toku	14 667	–
Według kosztu wytworzenia	14 667	–
Towary	4 757	–
Według ceny nabycia/kosztu wytworzenia	4 757	–
Według wartości netto możliwej do uzyskania	4 757	–
Produkty gotowe:	58 634	799
Według ceny nabycia/kosztu wytworzenia	58 660	799
Według wartości netto możliwej do uzyskania	58 634	799
Zapasy ogółem, według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia (kosztu wytworzenia) oraz wartości netto możliwej do uzyskania	112 583	31 707
	112 583	31 707
- w tym: stanowiące zabezpieczenie zobowiązań	5 000	5 000

Znaczący wzrost zapasów w 2011 roku wynikał przede wszystkim z przejęcia jednostki zależnej ENERGMONTAŻ – POŁUDNIE S.A., która prowadzi m.in. działalność deweloperską.

Odpisy aktualizujące wartość zapasów

	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2011</i>	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2010</i>
Stan na początek okresu	(6 305)	(7 722)
- utworzenie odpisu aktualizującego	(367)	(57)
- rozwiązanie odpisu aktualizującego	342	1 475
 Stan na koniec okresu	(6 330)	(6 304)

33. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności i rozliczenia międzyokresowe kosztów

	<i>31 grudnia 2011</i>	<i>31 grudnia 2010 (przeeksztalcone)</i>
Należności z tytułu dostaw i usług	250 004	222 932
Należności od jednostek powiązanych	1 688	612
Należności od pozostałych jednostek	248 316	222 320
Należności z tytułu podatku dochodowego	2 715	38
Udzielone pożyczki krótkoterminowe	41	–
Pozostałe należności i rozliczenia międzyokresowych kosztów, w tym:	145 055	50 031
Należności z tytułu udzielonych zaliczek	29 754	39 036
Należności budżetowe	26 595	9 005
Ubezpieczenia rzeczowe	1 008	656
Rozliczenia z Zakładowym Funduszem Świadczeń Socjalnych	1 724	–
Należności sporne	77 065	–
Koszty przyszłych okresów	4 063	875
Kaucje	1 587	60
Pozostałe	3 259	399
Pozostałe należności od podmiotów powiązanych	–	–
Należności ogółem (netto)	397 815	273 001
Odpis aktualizujący należności	64 949	63 561
Należności brutto	462 764	336 562

Należności z tytułu dostaw i usług nie są oprocentowane i mają zazwyczaj 30-dniowy termin płatności. Jednakże, dla niektórych kontrahentów okres spłaty należności ustalany na podstawie indywidualnych umów zawiera się w przedziale od 1 do 3 miesięcy. Grupa posiada także należności o dłuższym okresie spłaty, dotyczące rat gwarancyjnych na kontraktach długoterminowych.

Grupa posiada politykę w zakresie dokonywania sprzedaży tylko zweryfikowanym klientom. Dzięki temu, zdaniem kierownictwa, nie istnieje dodatkowe ryzyko kredytowe, ponad poziom określony odpisem na nieściągalne należności właściwym dla należności handlowych Grupy.

Należności z tytułu dostaw, robót i usług o wartości bilansowej 159 000 tysiące złotych stanowiły zabezpieczenie udzielonych gwarancji oraz kredytów i pożyczek na dzień 31 grudnia 2011 roku (31 grudnia 2010 roku: 96 461 tysięcy złotych).

33.1. Odpisy aktualizujące wartość należności

	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Stan na początek okresu, w tym:	(63 561)	(39 020)
- należności od podmiotów powiązanych	(21 639)	(21 692)
Utworzenie odpisu aktualizującego wartość należności handlowych	(44 760)	(30 107)
Utworzenie odpisu aktualizującego wartość pozostałych należności	(1 836)	(1 186)
Rozwiązanie odpisu aktualizującego wartość należności handlowych, w tym	44 931	6 594
- należności od podmiotów powiązanych	21 639	53
Wykorzystanie odpisu aktualizującego wartość należności finansowych	136	-
Wykorzystanie odpisu aktualizującego wartość należności handlowych	141	158
Stan na koniec okresu	(64 949)	(63 561)
- należności od podmiotów powiązanych	-	(21 639)

Poniżej przedstawiono analizę należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności finansowych, które na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku były przeterminowane, ale nie uznano ich za nieściągalne i nie objęto odpisem.

	Razem	Nieprzeterminowane	< 30 dni	Przeterminowane, lecz ściągalne			
				30 – 90 dni	90 – 180 dni	180 – 360 dni	>360 dni
31 grudnia 2011	339 322	286 227	8 517	33 384	7 330	3 496	368
31 grudnia 2010	224 054	204 101	14 824	4 592	386	151	-

34. Udzielone pożyczki krótkoterminowe

	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Udzielone pożyczki krótkoterminowe, w tym:	41	-
- pożyczka udzielona na rzecz jednostki zależnej	-	-
	41	-

35. Aktywa finansowe krótkoterminowe

35.1. Instrumenty pochodne

	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Kontrakty forward	343	2 357
Opcje walutowe	-	-
	343	2 357

Na dzień 31 grudnia 2011 roku Grupa posiada nierozliczone transakcje walutowe typu forward o dodatniej wartości godziwej. Są to transakcje sprzedaży EUR oraz SEK w kwocie 3 900 tysięcy EUR oraz 3 640 tysięcy SEK. Wycena transakcji dokonana przez banki wynosi 343 tysiące złotych.

Transakcje walutowe typu forward zostały zawarte w związku z realizowanymi kontraktami handlowymi denominowanymi w EUR oraz SEK, w oparciu o warunki rynkowe nie odbiegające od warunków powszechnie stosowanych dla tego typu transakcji finansowych.

Grupa nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń, niemniej jednak stosowane transakcje nie mają charakteru spekulacyjnego, a ich celem jest zabezpieczenie transakcji kupna/sprzedaży denominowanych w walucie. W związku z powyższym Grupa ujmuje efekt wyceny/realizacji instrumentów podobnie jak różnice kursowe, w ramach działalności operacyjnej (przychodów oraz kosztów).

35.2. Inwestycje krótkoterminowe

	<i>31 grudnia 2011</i>	<i>31 grudnia 2010</i>
Jednostki uczestnictwa funduszu inwestycyjnego Allianz Pieniężny Fundusz Inwestycyjny Otwarty	10 199	22 009
Jednostki uczestnictwa funduszu inwestycyjnego KBC Gamma Specjalistyczny Fundusz Inwestycyjny Otwarty	5 570	5 295
	15 769	27 304

Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych Grupa zalicza do kategorii aktywów wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

35.3. Lokaty krótkoterminowe

	<i>31 grudnia 2011</i>	<i>31 grudnia 2010</i>
Lokaty krótkoterminowe, w tym:	10 967	2 160
- stanowiące zabezpieczenie wypłaty z akredytywy oraz gwarancji bankowej*	8 716	-
	10 967	2 160

* zabezpieczenie utrzymywane do terminu płatności lub wygaśnięcia gwarancji bankowej

Lokaty krótkoterminowe są środkami pieniężnymi Grupy zdeponowanymi w bankach na różne okresy, od trzech miesięcy do jednego roku. Grupa klasyfikuje lokaty do aktywów długo- lub krótkoterminowych wg terminu zapadalności.

35.4. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

	<i>31 grudnia 2011</i>	<i>31 grudnia 2010</i>
Środki pieniężne w banku i w kasie	48 360	16 194
Lokaty krótkoterminowe do 3 miesięcy, w tym:	150 243	158 817
- stanowiące zabezpieczenie zobowiązań warunkowych	753	-
	198 603	175 011

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od stopy oprocentowania jednodniowych lokat bankowych. Lokaty krótkoterminowe, klasyfikowane jako środki pieniężne, są dokonywane na różne okresy, od jednego dnia do jednego miesiąca, w zależności od aktualnego zapotrzebowania spółek wchodzących w skład Grupy na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych z bankiem stóp procentowych.

36. Zarządzanie kapitałem

Zarządzanie kapitałem przez Grupę Kapitałową mające na celu zapewnienie możliwie wysokiego poziomu bezpieczeństwa działalności operacyjnej przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów pozyskiwania źródeł finansowania. Zabezpieczenie stabilnego rozwoju Grupy wymaga utrzymywania odpowiedniej relacji pomiędzy własnym i obcymi kapitałami oraz efektywnego zarządzania nadwyżkami finansowymi. Grupa analizuje strukturę kapitału poprzez wskaźnik kapitalizacji (udział kapitału własnego w sumie źródeł finansowania).

31 grudnia 2011 31 grudnia 2010

Udział zadłużenia w kapitale własnym

Kapitał własny	409 431	390 445
Suma bilansowa	1 386 076	948 245

Wskaźnik kapitalizacji

	0,30	0,41
--	-------------	-------------

37. Kapitał własny

37.1. Kapitał podstawowy

Na dzień 31 grudnia 2011 roku kapitał podstawowy jednostki dominującej wynosił 139 200 000 złotych i dzielił się na 69 600 000 akcji zwykłych o wartości nominalnej 2,00 złote każda następujących serii:

<i>Kapitał akcyjny</i>	<i>Liczba akcji w szt.</i>	<i>Wartość akcji w tys. zł</i>
Akcje serii A	900 000	1 800
Akcje serii B	2 100 000	4 200
Akcje serii C	300 000	600
Akcje serii D	1 200 000	2 400
Akcje serii E	1 500 000	3 000
Akcje serii F	3 000 000	6 000
Akcje serii G	330 000	660
Akcje serii H	8 070 000	16 140
Akcje serii I	52 200 000	104 400
	69 600 000	139 200

37.2. Wartość nominalna akcji

Wszystkie wyemitowane akcje posiadają wartość nominalną wynoszącą 2,00 złote i zostały objęte w zamian za wkłady pieniężne.

37.3. Prawa akcjonariuszy

Akcje wszystkich serii są jednakowo uprzywilejowane co do dywidendy oraz zwrotu z kapitału.

37.4. Akcjonariusze posiadający co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na WZ RAFAKO S.A., jednostki dominujące

Nazwa podmiotu	Liczba akcji (w sztukach)	Liczba głosów wynikających z posiadanych akcji	Udział w kapitale zakładowym	Procentowy udział w ogólnej liczbie głosów na WZA
BZ WBK Asset Management S.A. (klienci) ¹ w tym: Arka BZ WBK FIO, Arka BZ WBK Akcji Środkowej i Wschodniej Europy FIZ, Arka Prestiż Specjalistycznego FIO, Credit Agricole FIO, których organem jest BZ WBK Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A., zarządzane przez BZ WBK Basset Management S.A. ² w tym: Arka BZ WBK FIO, którego organem jest BZ WBK Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A., zarządzane przez BZ WBK Basset Management S.A. ³	8 733 492	8 733 492	12,55%	12,55%
PBG S.A. ⁴ , w tym bezpośrednio	45 936 000	45 936 000	66,00%	66,00%
Pośrednio przez Spółkę Multaros Trading Company Limited ⁵ (spółka zależna od PBG S.A.)	11 135 999	11 135 999	16,00%	16,00%
	34 800 001	34 800 001	50% + 1akcja	50% + 1akcja

1 – stan akcji na podstawie zawiadomienia z dnia 8 lutego 2012 roku

2 – stan akcji na podstawie zawiadomienia z dnia 24 stycznia 2012 roku

3 – stan akcji na podstawie zawiadomienia z dnia 19 października 2011 roku

4 – stan akcji na podstawie zawiadomienia z dnia 20 stycznia 2012 roku

5 – stan akcji na podstawie zawiadomienia z dnia 15 listopada 2011 roku

Zarząd RAFAKO S.A. otrzymał zawiadomienie, że na podstawie Nadzwyczajnej Uchwały Zgromadzenia Wspólników Spółki Multaros Trading Company Limited z siedzibą w Nikozji wpisanej do cypryjskiego rejestru spółek pod numerem HE 286529 (adres: Kostaki Pantelidi 1, 1010 Nikozja, Cypr), podjętej w dniu 25 października 2011 roku, 34 800 001 akcji RAFAKO S.A. zostało przeniesionych tytułem wkładu niepieniężnego do Spółki Multaros. Przed przeniesieniem akcji, Spółka ELEKTRIM S.A. posiadała 34 800 001 akcji RAFAKO S.A., co stanowiło 50,000001436% w kapitale zakładowym. Akcje uprawniały do 34 800 001 głosu na walnym zgromadzeniu Spółki, co stanowiło 50,000001436% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu RAFAKO S.A.

W dniu 8 listopada 2011 roku Zarząd RAFAKO S.A. otrzymał zawiadomienie od Spółki Argumenol Investment Company Limited z siedzibą w Nikozji (dalej „Argumenol”), wpisanej do cypryjskiego rejestru spółek pod numerem HE 286549 (adres: Kostaki Pantelidi 1, 1010 Nikozja, Cypr) informujące, że na podstawie Nadzwyczajnej Uchwały Zgromadzenia Wspólników Spółki Argumenol, podjętej w dniu 31 października 2011 roku, Argumenol nabyła pośrednio 34 800 001 akcji RAFAKO S.A. Pośrednie nabycie nastąpiło przez uzyskanie statusu podmiotu dominującego w Multaros, która posiada akcje RAFAKO S.A. stanowiące 50,000001436% w kapitale zakładowym. Akcje uprawniają do 34 800 001 głosu na walnym zgromadzeniu Spółki, co stanowi 50,000001436% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu RAFAKO S.A. Nabycie statusu podmiotu dominującego nastąpiło w wyniku wniesienia przez ELEKTRIM S.A. aportem wszystkich udziałów w Multaros do Argumenol.

W dniu 22 listopada 2011 roku Zarząd RAFAKO S.A. że otrzymał zawiadomienie od spółki Argumenol Investment Company Limited z siedzibą w Nikozji wpisanej do cypryjskiego rejestru spółek pod numerem HE 286549 („Argumenol”) informujące, że na podstawie umowy sprzedaży udziałów spółki Multaros Trading Company Limited zawartej w dniu 14 listopada 2011 roku pomiędzy Argumenol (podmiot zależny do spółki Elektrim S.A.) a PBG S.A. z siedzibą w Wysogotowie, Argumenol pośrednio zbył 34 800 001 (trzydzieści cztery miliony osiemset tysięcy jeden) akcji zwykłych na okaziciela spółki RAFAKO S.A., co stanowiło 50% i jedna akcja w kapitale zakładowym. Akcje te uprawniały do 34 800 001 głosu na Walnym Zgromadzeniu Spółki, co stanowiło 50% i jedna akcja ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu RAFAKO S.A.

37.5. Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej

Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej został utworzony z nadwyżki wartości emisyjnej nad nominalną w kwocie 77 947 tysięcy złotych. W dniu 15 maja 2000 roku Walne Zgromadzenie jednostki dominującej podjęło uchwałę o przeznaczeniu kwoty 41 169 tysięcy złotych na pokrycie nierozliczonych strat z lat ubiegłych. W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku nie wystąpiły zdarzenia powodujące zmianę w kapitale ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej, który na dzień 30 września 2011 roku wynosił 36 778 tysięcy złotych.

37.6. Kapitał zapasowy

Kapitał zapasowy powstał z ustawowych odpisów z zysków generowanych w poprzednich latach obrotowych, a także z nadwyżek z podziału zysku ponad wymagany odpis w jednostkach Grupy.

37.7. Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych

Saldo kapitału rezerwowego z tytułu różnic kursowych jest korygowane o różnice kursowe wynikające z przeliczenia sprawozdania finansowego zagranicznej jednostki zależnej oraz zagranicznego oddziału jednostki dominującej.

37.8. Zyski zatrzymane i wypłacone dywidendy

Na dzień 31 grudnia 2011 roku, w wyniku ujęcia zysku netto za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku w wysokości 58 439 tysięcy złotych, przeniesienia zysków z lat ubiegłych na kapitał zapasowy w wysokości 2 860 tysięcy złotych, wypłaty dywidendy w kwocie 39 672 tysiące złotych wartość zysków zatrzymanych Grupy wyniosła 49 742 tysiące złotych.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie RAFAKO S.A. w dniu 31 maja 2011 roku podjęło uchwałę nr 19 o wypłacie dywidendy dla Akcjonariuszy Spółki w kwocie 39 672 000 złotych (0,57 zł/1 akcję). Uprawnienie do dywidendy ustalono według stanu posiadania akcji RAFAKO S.A. na dzień 21 czerwca 2011 roku (dzień dywidendy), natomiast termin wypłaty dywidendy określono na dzień 12 lipca 2011 roku. Jednostka dominująca dokonała wypłaty dywidendy z zysku za rok 2010 w terminie określonym uchwałą Walnego Zgromadzenia.

Pozostałe spółki Grupy Kapitałowej nie deklarowały wypłaty dywidendy ani nie wypłacały dywidendy. Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa dywidenda może być wypłacona jedynie z zysku pojedynczych jednostek wchodzących w skład Grupy, a nie w oparciu o skonsolidowany wynik Grupy Kapitałowej.

38. Kapitał udziałów niekontrolujących (niekontrolujący udział w kapitale własnym)

	<i>31 grudnia 2011</i>	<i>31 grudnia 2010</i>
Początek okresu	9 296	13 497
Różnice kursowe z przeliczenia kapitałów jednostek zagranicznych	9	(16)
Darowizna udziałów w spółce zależnej	–	(4)
Nabycie akcji spółki zależnej.	–	(447)
Udział w wyniku jednostek zależnych	722	663
Podwyższenie kapitału w jednostce zależnej	–	(4 397)
Objęcie kontroli w spółce zależnej	46 157	–
Koniec okresu	<u><u>56 184</u></u>	<u><u>9 296</u></u>

39. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki

Na dzień 31 grudnia 2011 roku spółki Grupy Kapitałowej wykazywały zobowiązania z tytułu kredytów bankowych oraz otrzymanych pożyczek w wysokości 58 756 tysięcy złotych. Wskaźnik zadłużenia bankowego, będący relacją sumy kredytów i pożyczek do sumy kapitału własnego, na dzień 31 grudnia 2011 roku wyniósł 13%.

<i>Kredyty i pożyczki krótkoterminowe</i>	<i>Zabezpieczenie</i>	<i>Inne</i>	<i>Waluta</i>	<i>Efektywna stopa procentowa</i>	<i>Termin spłaty</i>	<i>Zobowiązania z tytułu kredytów bankowych i pożyczek</i>	
						<i>31 grudnia 2011</i>	<i>31 grudnia 2010</i>
Kredyty krótkoterminowe:							
BRE Bank S.A.	Zapasy do wysokości 5 mln złotych oraz weksel własny In blanco	Umowa kredytu odnawialnego na kwotę 3 000 000 złotych	PLN	WIBOR 1M + marża	28.03.2012	–	–
BRE Bank S.A.	Zapasy do wysokości 5 mln złotych oraz weksel własny In blanco	Umowa współpracy na kwotę 7 000 000 złotych, w tym: kredyt w rachunku bieżącym kredyt obrotowy kredyt stanowiący zabezpieczenie gwarancji	PLN	WIBOR 1D + marża WIBOR 1M + marża	09.09.2012	–	–
BRE Bank S.A. umowa ramowa na kwotę 4 000 000 złotych	Zapasy do wysokości 5 mln złotych oraz weksel własny In blanco		PLN	0,6%	08.05.2012	–	–
BRE Bank S.A.O/Katowice	Hipoteka kaucyjna na nieruchomości w Katowicach ul. Mickiewicza – 26 mln złotych wraz z cesją praw z polisy ubezpieczeniowej, oświadczenie o poddaniu się egzekucji, weksel In blanco	Umowa kredytu z dnia 02.08.2004 roku nawiązująca do Umowy Współpracy z dnia 02.08.2004 roku: limit 2 mln zł w ramach którego udostępniono produkty: sublimat gwarancyjny	PLN	WIBOR 1M + marża	31.07.2012	9 911	–
Bank Pekao S.A. I Śląskie Centrum Korporacyjne w Katowicach	Hipoteka kaucyjna do wysokości 13 mln złotych oraz 5 mln złotych na nieruchomości w Będzinie-Łągiszy wraz z cesją z polisy ubezpieczeniowej, pełnomocnictwo do dysponowania środkami na rachunkach bankowych prowadzonych w Banku Pekao S.A., BRE Banku S.A.; cesja wierzytelności z realizowanych kontraktów, poddanie się egzekucji	Kredyt w rachunku bieżącym z dnia 22.07.2009 roku	PLN	WIBOR 1M + marża	30.06.2012	14 723	–

<i>Kredyty i pożyczki krótkoterminowe</i>	<i>Zabezpieczenie</i>	<i>Inne</i>	<i>Waluta</i>	<i>Efektywna stopa procentowa</i>	<i>Termin spłaty</i>	<i>Zobowiązania z tytułu kredytów bankowych i pożyczek</i>	
Bank Pekao S.A. I Śląskie Centrum Korporacyjne w Katowicach	Przelew wierzytelności z realizowanych kontraktów na kwotę nie niższą niż kwota kredytu; pełnomocnictwo do rachunków	Kredyt w rachunku bieżącym z dnia 31.03.2010 roku	EUR	EURIBOR 1M + marża	30.06.2012	2 568	–
KREDYT BANK S.A. w Katowicach	Przelew wierzytelności z kontraktów do kwoty 6 mln złotych oświadczenie o poddaniu się egzekucji; poręczenie PBG S.A. do kwoty 6,6 mln złotych	Kredyt inwestycyjny – Umowa z dnia 12.06.2008 roku na finansowa-nie/refinansowanie zakupu udziałów w Amontex Sp. z o.o.	PLN	WIBOR 1M + marża	31.12.2012	4 550	–
KREDYT BANK S.A. w Katowicach	Przelew wierzytelności z kontraktów do kwoty 5 mln zł, oświadczenie o poddaniu się egzekucji; poręczenie PBG S.A. do kwoty 5,5 mln złotych	Kredyt obrotowy w rachunku bieżącym na finansowanie bieżącej działalności z dnia 01.07.2008 roku	PLN	WIBOR 1M + marża	29.09.2012	4 423	–
Bank Gospodarki Żywnościowej S.A. Centrum Korporacyjne we Wrocławiu	Weksle In blanco z wystawienia Kredytobiorców, pełnomocnictwa do dysponowania rachunkami bankowymi w Banku, potwierdzone cesje z realizowanych kontraktów przez Spółki GK PBG S.A. o wartości co najmniej 100% wykorzystanego limitu (łącznie na wszystkie produkty)	Linia kredytowa na finansowanie bieżącej działalności z dnia 27.04.2007 roku zawarta pomiędzy spółkami z GK PBG S.A. (PBG S.A., Hydrobudowa Polska S.A.; Hydrobudowa 9 S.A., Aprivia S.A.)	PLN	WIBOR 1M + marża	30.11.2012	–	–
PKO BP SA	Weksel własny In blanco, przelew wierzytelności z kontraktu, hipoteka kaucyjna do kwoty 12 mln złotych na nieruchomości w Mrzeżynie wraz z cesją z polisy ubezpieczeniowej, oświadczenie o poddaniu się egzekucji; poręczenie PBG S.A. do kwoty 10 mln złotych	Umowa limitu kredytowego wielocelowego	PLN	WIBOR 1M + marża	29.08.2012	9 076	–
Fortis Bank Polska SA	Hipoteka kaucyjna do kwoty 30 mln zł na nieruchomości w Opolu (zabezpieczenie wspólne z limitem na gwarancje), generalna cesja z kontraktów; poręczenie PBG S.A. do kwoty 34 mln zł, oświadczenie o poddaniu się egzekucji	Umowa wielocelowej linii kredytowej z dnia 31.08.2010r. Limit kredytowy 10 mln złotych, limit na gwarancje do max wysokości zadłużenia 34 mln zł (gwarancje powyżej 24 miesięcy do 14 mln złotych)	PLN	WIBOR 1M + marża	30.08.2012	9 230	–
						54 481	–

<i>Kredyty i pożyczki krótkoterminowe</i>	<i>Zabezpieczenie</i>	<i>Inne</i>	<i>Waluta</i>	<i>Efektywna stopa procentowa</i>	<i>Termin spłaty</i>	<i>Zobowiązania z tytułu kredytów bankowych i pożyczek</i>	
Pożyczki krótkoterminowe:							
PBG S.A.*	Weksel własny In blanco	Pożyczka pieniężna z dnia 19.12.2011 roku	PLN	WIBOR 3M + marża	10.01.2012	4 000	–
Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Poręczenie cywilno-prawne SEJ S.A., oświadczenie w formie aktu notarialnego Poręczyciela o poddaniu się egzekucji, oświadczenie w formie aktu notarialnego Pożyczkobiorcy o poddaniu się egzekucji, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej	Pożyczka z dnia 10.12.2003 roku na dofinansowanie zadania „Modernizacja gospodarki ciepłej w Zakładzie Produkcji Przemysłowej w Będzinie Łagiszy”, spłacana miesięcznie w ratach – kwota kapitału 25 000 złotych plus odsetki zmienne	PLN	5,25% stopy redyskonta weksli określonej i ogłoszonej przez Prezesa NBP w Dzienniku Urzędowym NBP obowiązującej w dniu 1 stycznia każdego roku kalendarzowego + oprocentowanie	20.12.2012	275	–
						<u>4 275</u>	<u>–</u>

- jednostka dominująca Grupy Kapitałowej RAFAKO

40. Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych

40.1. Świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia oraz inne świadczenia

Na podstawie prognozy wyceny dokonanej na koniec okresu obrachunkowego przez profesjonalną firmę aktuarialną Grupa tworzy rezerwę na wartość bieżącą zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych, nagród jubileuszowych oraz ZFŚS. Kwotę tej rezerwy oraz uzgodnienie przedstawiające zmiany stanu w ciągu okresu obrotowego przedstawiono w poniższej tabeli:

	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Na dzień 1 stycznia	21 142	21 651
Nabycie jednostki zależnej	6 841	–
Koszty odsetek	1 122	1 153
Koszty bieżącego zatrudnienia	1 222	1 045
(Zyski)/straty aktuarialne	862	(886)
Koszty wypłaconych świadczeń	(2 158)	(1 821)
Koniec okresu	29 031	21 142
Rezerwy długoterminowe	26 609	19 830
Rezerwy krótkoterminowe	2 422	1 312

Główne założenia przyjęte przez aktuarium na dzień i zakładane w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2011 roku do wyliczenia kwoty zobowiązania są następujące:

	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Stopa dyskontowa (%)	5,5	5,5
Przewidywany wskaźnik inflacji (%)*	–	–
Wskaźnik rotacji pracowników	5	5
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń (%)	5	5

* Brak danych w raporcie aktuarium

41. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

41.1. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania długoterminowe

	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010 (przeeksztalcone)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania		
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, w tym:	19 449	14 024
- wobec jednostek powiązanych	–	–
- wobec pozostałych jednostek	19 449	14 024
Zobowiązania z tytułu inwestycji	48	–
Pozostałe zobowiązania	2 688	2 485
Koszty premii	2 688	2 485
	22 185	16 509

41.2. Rezerwy, zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania krótkoterminowe

	<i>31 grudnia 2011</i>	<i>31 grudnia 2010 (przekształcone)</i>
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług		
Zobowiązania wobec jednostek powiązanych	741	115
Zobowiązania wobec pozostałych jednostek	223 903	167 481
	224 644	167 596
Zobowiązania z tytułu inwestycji w aktywa trwałe		
Zobowiązania wobec jednostek powiązanych	2 224	–
Zobowiązania wobec pozostałych jednostek	5 130	2 622
	7 354	2 622
Pozostałe zobowiązania		
Podatek VAT	491	149
Podatek dochodowy od osób fizycznych	4 393	1 736
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń społecznych	14 425	6 363
Rozrachunki z Urzędem Skarbowym	4	486
Pozostałe zobowiązania z tytułu podatków, ceł i ubezpieczeń	154	139
Zobowiązania wobec pracowników z tytułu wynagrodzeń	15 319	5 701
Rezerwy na koszty niewykorzystanych urlopów	4 311	2 008
Rezerwy na koszty premii	11 301	8 964
Rezerwy na koszty napraw gwarancyjnych	15 514	8 595
Rezerwa na niezafakturowane usługi i materiały	11 655	–
Rezerwa na koszty publiczno-prawne	4 027	–
Zobowiązania z tytułu należnej akcjonariuszom dywidendy	11	
Zobowiązania z tytułu udzielonych gwarancji finansowych i poręczeń	1 418	2 144
Zaliczki na poczet przyszłych dostaw	36 415	–
Rozliczenia międzyokresowe z tytułu leasingu zwrotnego	3 088	–
Pozostałe	6 667	1 933
	129 193	38 218
Pozostałe zobowiązania finansowe		
Wycena instrumentów pochodnych	9 497	4 165
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	9 183	229
	18 680	4 394

41.3. Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych

Na dzień 31 grudnia 2011 roku Grupa Kapitałowa posiadała nierozliczone transakcje walutowe typu forward. Były to transakcje sprzedaży EUR w kwocie 17 450 tysięcy EUR oraz zakupu SEK w kwocie 3 640 tysięcy SEK.

Transakcje walutowe typu forward zostały zawarte w związku z realizowanymi kontraktami handlowymi denominowanymi w EUR oraz SEK, w oparciu o warunki rynkowe nie odbiegające od warunków powszechnie stosowanych dla tego typu transakcji finansowych.

Spółki Grupy Kapitałowej nie stosują rachunkowości zabezpieczeń, niemniej jednak stosowane transakcje nie mają charakteru spekulacyjnego, a ich celem jest efektywne zabezpieczenie transakcji kupna/sprzedaży denominowanych w walucie. W związku z powyższym Grupa ujmuje efekt wyceny/realizacji instrumentów podobnie jak różnice kursowe, w ramach działalności operacyjnej (przychodów oraz kosztów).

41.4. Zobowiązania inwestycyjne

Na dzień 31 grudnia 2011 roku jednostki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej RAFAKO wykazywały zobowiązania z tytułu nabycia rzeczowych aktywów trwałych w kwocie 7 403 tysiące złotych. Ponadto jednostki Grupy posiadały podpisane umowy dotyczące planowanych w 2012 roku nakładów inwestycyjnych, które nie zostały na dzień zakończenia okresu sprawozdawczego ujęte w księgach rachunkowych na łączną kwotę 3 391 tysięcy złotych. Umowy te dotyczyły głównie inwestycji w maszyny i urządzenia produkcyjne jednostki dominującej.

41.5. Rezerwa na koszty z tytułu niewykorzystanych urlopów

Rezerwa na koszty niewykorzystanych urlopów wyliczana jest miesięcznie w oparciu o faktyczną ilość dni niewykorzystanych urlopów na koniec każdego miesiąca. W ciągu roku obrotowego na każdy miesiąc przypada jedna dwunasta należnego urlopu za cały rok, powiększona o wszystkie niewykorzystane dni z okresów poprzednich. Ustalona w ten sposób ilość dni mnożona jest przez średnią stawkę dzienną dla danego pracownika, ustaloną w oparciu o wynagrodzenie z miesiąca, na który rezerwa jest wyliczana powiększone o obciążenia z tytułu ZUS.

	<i>31 grudnia 2011</i>	<i>31 grudnia 2010</i>
Początek okresu	2 008	1 097
Nabycie jednostki zależnej	2 103	–
Utworzenie rezerwy na zobowiązanie	2 008	2 095
Koszty wypłaconych świadczeń	(1 664)	(1 006)
Rozwiązanie rezerwy na zobowiązanie	(144)	(178)
Koniec okresu	<u><u>4 311</u></u>	<u><u>2 008</u></u>
Krótkoterminowe na dzień	4 311	2 008
Długoterminowe na dzień	–	–
	<u><u>4 311</u></u>	<u><u>2 008</u></u>

41.6. Rezerwa na koszty z tytułu premii

Jednostka dominująca wypłaca pracownikom premię roczną, której wysokość jest uzależniona od stopnia realizacji zysku operacyjnego firmy. Zgodnie z postanowieniami Układu Zbiorowego Pracy (UZP), po zatwierdzeniu rocznych sprawozdań finansowych jednostek Grupy Kapitałowej, w terminie do 30 dni, Zarząd – po zasięgnięciu opinii Związków Zawodowych – podejmuje decyzję o wypłacie premii uznaniowej dla pracowników Spółek. W ciągu roku obrotowego spółki Grupy tworzą rezerwę z tytułu premii rocznej w wysokości określonej w UZP, o ile Zarządy Spółek nie podejmą decyzji o jej nie tworzeniu. Jednostka dominująca tworzy również rezerwę z tytułu premii dla kierowników projektów, wypłacaną po zakończeniu realizacji umowy.

	<i>31 grudnia 2011</i>	<i>31 grudnia 2010</i>
Początek okresu	11 449	9 367
Utworzenie rezerwy na zobowiązanie	17 377	10 355
Koszty wypłaconych świadczeń	(11 554)	(6 026)
Rozwiązanie rezerwy na zobowiązanie	(3 283)	(2 247)
Koniec okresu	<u><u>13 989</u></u>	<u><u>11 449</u></u>
Krótkoterminowe na dzień	11 301	8 964
Długoterminowe na dzień	2 688	2 485
	<u><u>13 989</u></u>	<u><u>11 449</u></u>

41.7. Rezerwa na koszty napraw gwarancyjnych

Rezerwy na naprawy gwarancyjne są tworzone w następstwie oszacowania spodziewanych i możliwych do oszacowania kosztów nadzoru, napraw, prac i robót gwarancyjnych związanych z zobowiązaniami kontraktowymi jednostek wchodzących w skład Grupy, wynikającymi z zakończenia realizacji umowy o usługę budowlaną.

	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Początek okresu	8 595	13 229
Nabycie jednostki zależnej	4 633	–
Utworzenie rezerwy na zobowiązanie	15 265	8 518
Poniesione koszty napraw gwarancyjnych	(12 979)	(13 152)
Rozwiązanie rezerwy na zobowiązanie	–	–
Koniec okresu	<u>15 514</u>	<u>8 595</u>
Krótkoterminowe na dzień	15 514	8 595
Długoterminowe na dzień	–	–
	<u>15 514</u>	<u>8 595</u>

41.8. Rezerwa na koszty z tytułu udzielonych gwarancji bankowych i poręczeń

Jednostka dominująca utworzyła rezerwę na spodziewane koszty z tytułu udzielonego poręczenia gwarancji bankowych wystawionych przez ING Bank Śląski S.A. na zlecenie Fabryki Elektrofiltrów ELWO S.A. w upadłości. Roszczenie Banku wobec RAFAKO S.A. wynika z Umowy Kredytowej z dnia 25 czerwca 2008 roku, o której Spółka informowała we wcześniejszych raportach. Jednostka dominująca w 2011 roku rozwiązała część rezerwy, dokonując jednocześnie odpisu aktualizującego wartość należności spornej opisanej szczegółowo w nocie 46.1.

	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Początek okresu	2 144	–
Nabycie jednostki zależnej	449	–
Utworzenie rezerwy na zobowiązanie	293	2 144
Poniesione koszty	(36)	–
Rozwiązanie rezerwy na zobowiązanie*	(1 432)	–
Koniec okresu	<u>1 418</u>	<u>2 144</u>
Krótkoterminowe na dzień	1 418	2 144
Długoterminowe na dzień	–	–
	<u>1 418</u>	<u>2 144</u>

* kwota zaprezentowana w kosztach finansowych per saldo z wartością odpisu aktualizującego

41.9. Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego

	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Podatek dochodowy od osób prawnych	21 069	4 683
	<u>21 069</u>	<u>4 683</u>

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności podlegające regulacjom (na przykład sprawy celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów administracyjnych, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i sankcji. Brak odniesienia do utrwalonych regulacji prawnych w Polsce powoduje występowanie w obowiązujących przepisach niejasności i niespójności. Często występujące różnice w opiniach co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno wewnątrz organów państwowych, jak i pomiędzy organami państwowymi i przedsiębiorstwami, powodują powstawanie obszarów niepewności i konfliktów. Zjawiska te powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest znacząco wyższe niż istniejące zwykle w krajach o bardziej rozwiniętym systemie podatkowym.

Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat, począwszy od końca roku, w którym nastąpiła zapłata podatku. W wyniku przeprowadzanych kontroli dotychczasowe rozliczenia podatkowe Grupy mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe.

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2011 roku w spółce zależnej ENEGOMONTAŻ – POŁUDNIE S.A. miała miejsce kontrola podatkowa z zakresu podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) oraz podatku od towarów i usług (VAT) - "Prawidłowość wywiązywania się z obowiązków wynikających z przepisów prawa podatkowego" z okres od 1 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2009 roku. Kontrola przeprowadzona była w czasie, kiedy jednostka dominująca nie sprawowała kontroli nad jednostką zależną. W pozostałych spółkach Grupy Kapitałowej nie miały miejsca kontrole podatkowe.

42. Dotacje

Dotacje wykazane w sprawozdaniu finansowym na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosiły 278 tysięcy złotych. Otrzymane dotacje dotyczą:

- działalności prewencyjnej Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń S.A., w ramach której spółka dofinansowała projekt, dostawy oraz instalację systemów detekcji i sygnalizacji gazu ziemnego dla dwóch pieców gazowych w RAFAKO S.A.; dotacja ma charakter pieniężny,
- projektu badawczego pt.: "Opracowanie technologii dla wysokosprawnych „zero-emisyjnych” bloków węglowych zintegrowanych z wychwytem CO₂ ze spalin" realizowanego w ramach strategicznego programu badań naukowych i prac rozwojowych „Zaawansowane technologie pozyskiwania energii” Narodowego Centrum Badań i Rozwoju z siedzibą w Warszawie; dotacja ma charakter pieniężny,
- projekt badawczo-rozwojowy pt.: „Innovative after- treatemnt system for marine diesel engine emission control”, realizowanego przez międzynarodowe konsorcjum, którego koordynatorem jest Brunel University; dotacja ma charakter pieniężny,
- projekt badawczo-rozwojowy pt.: „Materiały dla wysokosprawnych, zeroemisyjnych bloków energetycznych opalanych paliwem kopalnym” realizowanym we współpracy z Katedrą Metaloznawstwa i Metalurgii Proszków z Akademią Górniczo-Hutniczą w Krakowie; dotacja ma charakter pieniężny,
- projekt badawczo-rozwojowy pt.: „Opracowanie wytycznych projektowych dla technologii SCR pod kątem: zmniejszenia konwersji SO₂ do SO₃, rozkładu resztkowego (nieprzereagowanego) amoniaku – zawartość w popiele, gipsie i ściekach. Prawdopodobieństwo tworzenia się ABS (wodosiarczanu amonu) i AS (siarczanu amonu), realizowanego przy współpracy Instytutu Maszyn i Urządzeń Energetycznych z Politechniki Śląskiej w Gliwicach; dotacja ma charakter pieniężny,
- projektu badawczego pt.: "Ocena zachowania się i prognoza długotrwałej pracy stali nowych generacji na elementy kotłów eksploatowanych powyżej temperatury granicznej", realizowanego w ramach programu badań naukowych i prac rozwojowych Narodowego Centrum Badań i Rozwoju z siedzibą w Warszawie; dotacja ma charakter pieniężny,
- modernizację środka trwałego mającej na celu poprawę konkurencyjności spółki zależnej poprzez wdrożenie nowej technologii czyszczenia powierzchni,
- modernizacji środka trwałego mającej na celu zwiększenie wydajności procesu cięcia profili kształtowych o dużych gabarytach, poprawę warunków bhp, obniżenie kosztów produkcji oraz podwyższenie jakości oferowanych produktów.

Rozliczenia z tytułu dotacji:

<i>Cel dotacji</i>	<i>Stan na 1 stycznia 2011</i>	<i>Zwiększenia w okresie</i>	<i>Odpisanie dotacji w pozostałe przychody operacyjne w okresie</i>	<i>Zwrot dotacji w okresie</i>	<i>Inne zmniejszenia dotacji w okresie</i>	<i>Stan na 31 grudnia 2011</i>
Modernizacja środków trwałych	40	–	(13)	–	–	27
Realizacja części projektu badawczego	45	647	(441)	–	–	251
	85	647	(454)	–	–	278

43. Prawa do emisji CO₂

Uprawnienia do emisji otrzymane nieodpłatnie w ramach Krajowego Planu Rozdziału przeznaczone na własne potrzeby, tzn. podlegające umorzeniu ujmuje się pozabilansowo w wartości nominalnej tzn. wartości zerowej. Zakupione dodatkowo uprawnienia do emisji przeznaczone na własne potrzeby, które stanowią uprawnienia rozliczane z rezerwą na zobowiązania z tytułu emisji gazów cieplarnianych, ujmowane są jako odrębna pozycja wartości niematerialnych i wyceniane są w cenie nabycia pomniejszonej o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Prawa do emisji nie podlegają amortyzacji – zakłada się, że ich wartość końcowa jest równa ich wartości bilansowej.

Uprawnienia do emisji zakupione i przeznaczone do sprzedaży ujmuje się jako towary (zapasy).

Na dzień 31 grudnia 2011 roku Grupa posiadała przyznane uprawnienia do emisji CO₂. Na lata 2008-2012 ilość przyznaných praw do emisji CO₂ wynosiła 65 955 ton CO₂ (13 191 ton rocznie).

W latach 2008-2010 oraz w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2011 roku całkowite emisje Grupy wynosiły 34 061 ton CO₂. W związku powyższym nie wystąpiła konieczność utworzenia rezerwy na brakujące prawa do emisji CO₂.

Prawa do emisji dwutlenku węgla w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2011 (w tonach)

<i>Spółka</i>	<i>Saldo uprawnień na początek okresu</i>	<i>Przyznane</i>	<i>Nabyte</i>	<i>Emisja CO₂</i>	<i>Sprzedaż</i>	<i>Saldo uprawnień na koniec okresu</i>
RAFAKO S.A.	19 447	13 191	6 595	(13 935)	(6 595)	18 703
	19 447	13 191	6 595	(13 935)	(6 595)	18 703

W latach 2008-2011 nie dokonywano transakcji sprzedaży lub zamiany posiadanych praw do emisji CO₂ typu EUA.

W dniu 6 kwietnia 2011 roku jednostka dominująca dokonała transakcji sprzedaży 6 595 podsianých jednostek EUA oraz zakupiła 2 179 jednostek ERU oraz 4 416 jednostek CER. W dniu 19 kwietnia 2011 roku w ramach rozliczenia emisji CO₂ w 2010 roku jednostka dominująca dokonała umorzenia 2 179 jednostek ERU, 1 778 jednostek CER oraz 9 978 jednostek EUA, w związku z czym na dzień 31 grudnia 2011 roku jednostka dominująca posiada 2 638 jednostek CER oraz 16 065 jednostek EUA.

Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów objętych systemem uprawnień do emisji jest tworzona tylko wówczas, gdy rzeczywista emisja oraz plany produkcji pokazują niedobór uprawnień do emisji w całym pięcioletnim okresie rozliczeniowym. Rezerwa tworzona jest w wysokości, odpowiadającej wartości posiadanych praw przeznaczonych do umorzenia i wartości godziwej brakujących uprawnień na dany dzień bilansowy w ciężar kosztów operacyjnych.

44. Emisja, wykup i spłata dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych

Jednostki objęte konsolidacją w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku nie przeprowadzały emisji, wykupu i spłat dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych.

45. Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu

Na dzień 31 grudnia 2011 roku przyszłe minimalne opłaty leasingowe z tych umów oraz wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych netto przedstawiają się następująco:

	31 grudnia 2011		31 grudnia 2010	
	Oplaty minimalne	Wartość bieżąca opłat	Oplaty minimalne	Wartość bieżąca opłat
W okresie do 1 roku	9 183	9 183	229	229
W okresie od 1 do 5 lat	19 807	19 787	401	349
Powyżej 5 lat	29 212	29 212	–	–
Minimalne opłaty leasingowe ogółem	58 202	58 182	630	578
Minus koszty finansowe	(20)	–	(52)	–
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych, w tym:	58 182	58 182	578	578
Krótkoterminowe	9 183	9 183	229	229
Długoterminowe	48 999	48 999	349	349

46. Sprawy sporne, postępowania sądowe

46.1. Postępowania sądowe

Na dzień 31 grudnia 2011 roku spółki Grupy Kapitałowej RAFAKO są stronami w postępowaniach sądowych dotyczących wierzytelności spornych w łącznej kwocie 125 712 tysięcy złotych. Wierzytelności te albo nie zostały rozpoznane jako przychód, albo zostały w całości objęte odpisem aktualizującym.

W dniu 03 listopada 2009 roku Spółka RAFAKO S.A. wniosła do Sądu Okręgowego w Warszawie, XX Wydziału Gospodarczego pozew o zapłatę przeciwko ING Bankowi Śląskiemu S.A. RAFAKO S.A. w procesie żąda m.in. zwrotu bezpodstawnie wyegzekwowanej, przez ING Bank Śląski S.A., z jej rachunków kwoty 8 996 566,00 złotych. Sąd I instancji w dniu 29 listopada 2010 roku wydał wyrok którym zasądził od ING Banku Śląskiego S.A. na rzecz RAFAKO S.A. kwotę 8 996 566,00 złotych wraz z odsetkami ustawowymi oraz kosztami postępowania. Od wyroku Sądu I instancji pełnomocnik ING Banku Śląskiego S.A. złożył apelację. W dniu 12 października 2011 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie po przeprowadzeniu rozprawy nie uznał zarzutów podniesionych w apelacji przez ING Bank Śląski S.A. za uzasadnione, ale z urzędu stwierdził, iż Sąd I instancji nie rozpoznał istoty sporu, uchylił wyrok i przekazał sprawę Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Obecnie sprawa toczy się przed Sądem Okręgowym w Warszawie, XX Wydziałem Gospodarczym. Pełnomocnicy stron wymieniają aktualnie stanowiska procesowe. Termin najbliższej rozprawy został wyznaczony na dzień 09 maja 2012 roku.

W lipcu 2010 roku ING Bank Śląski S.A. wniósł przeciwko RAFAKO S.A. i RAFAKO Engineering Sp. z o.o. do Sądu Okręgowego w Warszawie, XX Wydziału Gospodarczego pozew o zapłatę w postępowaniu nakazowym tytułem zwrotu kwoty wypłaconej w dniu 01 lutego 2010 roku beneficjentowi gwarancji wystawionej rzekomo przez ING Bank Śląski S.A. na zlecenie Fabryki Elektrofiltrów ELWO S.A. w upadłości. W ocenie ING Banku Śląskiego S.A., roszczenie wobec RAFAKO S.A. ma rzekomo wynikać z Umowy Kredytowej z dnia 25 czerwca 2008 roku. Dnia 09 czerwca 2011 roku Sąd Okręgowy w Warszawie, XX Wydział Gospodarczy wydał na rozprawie wyrok zaoczny zasądając na rzecz ING Banku Śląskiego S.A. m.in. od RAFAKO S.A. kwotę 1 462 176,00 złotych wraz z odsetkami ustawowymi od 01 lutego 2010 roku oraz kwotę 80 326,00 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu. W dniu 14 czerwca 2011 roku Sąd nadal klauzulę wykonalności na ww. wyrok. Dnia 16 czerwca 2011 roku pełnomocnik RAFAKO S.A. wniósł sprzeciw od wyroku zaocznego. W dniu 17 czerwca 2011 roku pomimo zawiadomienia przez pełnomocnika RAFAKO S.A. i RAFAKO Engineering Sp. z o.o. pełnomocnika ING Banku Śląskiego S.A. o złożeniu sprzeciwu - Komornik na wniosek ING Banku Śląskiego S.A. dokonał zajęcia rachunków bankowych RAFAKO S.A. Postanowieniem z dnia 22 czerwca 2011 roku, Sąd Okręgowy w Warszawie, XX Wydział Gospodarczy na wniosek pełnomocnika Pozwanych Spółek zawiesił rygor natychmiastowej wykonalności zawarty w wyroku zaocznym uznając, że istnieją poważne wątpliwości co do zasadności wydania Wyroku Zaocznego. W wyniku działań podjętych przez pełnomocnika Pozwanych Spółek z kwot wyegzekwowanych przez Komornika od RAFAKO S.A. na rzecz ING Banku Śląskiego S.A. została przelana kwota 128 392,90 złotych, zaś kwota 1 687 856,93 złotych została przekazana do depozytu sądowego. Powództwo w skutek wniesienia przez Pozwane Spółki sprzeciwu od wyroku zaocznego było rozpatrywane w dalszym ciągu w Sądzie I Instancji.

W dniu 21 marca 2012 roku w sprawie został ogłoszony wyrok, w którym Sąd m.in.: uchylił wyrok zaoczny w całości, zasądził solidarnie na rzecz ING Banku Śląskiego S.A. od RAFAKO S.A. i RAFAKO Engineering Sp. z o.o. kwotę 1 333 783,10 złotych z ustawowymi odsetkami od 01 lutego 2010 roku do dnia zapłaty oraz ustawowe odsetki od kwoty 128 392,90 złotych liczone za okres od 01 lutego 2010 roku do 17 czerwca 2011 roku, w pozostałym zakresie powództwo oddalił. Pełnomocnik RAFAKO S.A. złożył wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku. Od wyroku przysługuje apelacja.

Pozostała kwota dotyczy przede wszystkim postępowania sądowego o odszkodowanie od firmy Donieckoblenergo na Ukrainie wierzytelności o wartości, tj. 11 500 tysięcy USD (39 300 tysięcy złotych) dotyczy roszczenia jednostki dominującej o zapłatę odszkodowania przez Spółkę Akcyjną Donieckoblenergo z siedzibą na Ukrainie, z powodu ostatecznego zaniechania realizacji budowy kotła przez klienta. W 2009 roku sąd pierwszej i drugiej instancji wydał korzystny dla jednostki dominującej wyrok, jednakże Wyższy Sąd Gospodarczy, po rozpatrzeniu skargi kasacyjnej strony pozwanej, uchylił te wyroki i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia. W dniu 6 sierpnia 2010 roku jednostka dominująca otrzymała wyrok Izby Sądowej do spraw gospodarczych Sądu Najwyższego Ukrainy, na mocy którego pozytywnie została rozpatrzona skarga kasacyjna złożona przez jednostkę dominującą w dniu 2 marca 2010 roku i postanowiono utrzymać w mocy wyrok Donieckiego Apelacyjnego Sądu Gospodarczego z dnia 23 grudnia 2008 roku, w którym to orzeczeniu została zasądzona na rzecz RAFAKO S.A. tytułem odszkodowania, odsetek za zwłokę, kosztów sądowych i kosztów zastępstwa procesowego łącznie kwota 56,7 miliona hrywien, co w przeliczeniu stanowiło w dniu wniesienia powództwa kwotę około 11 500 tysięcy USD. Ze względu na niepewność skuteczności windykacji zasądzonej wierzytelności, jednostka dominująca nie ujęła powyższej kwoty w przychodach.

W dniu 17 stycznia 2011 roku, jednostka zależna otrzymała odpis pozwu Martifer Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Gliwicach („Powód”) w sprawie o zapłatę z wnioskiem o udzielenie zabezpieczenia roszczenia. Wartość przedmiotu sporu wskazana przez powoda wynosi 90 753 tysiące złotych. Powód twierdził, iż żądana kwota należy mu się tytułem zapłaty za wykonane roboty budowlane w oparciu o umowę o roboty budowlane z dnia 29 października 2009 roku, kary umownej za odstąpienie od umowy oraz odszkodowania za inne przypadki niewykonania przedmiotowej umowy o roboty budowlane. Stroną pozwaną są spółki: Energomontaż-Południe S.A., Hydrobudowa Polska S.A., Hydrobudowa 9 S.A., Alpine Construction Polska sp. z o.o. oraz PBG Technologia sp. z o.o. W opinii Zarządu jednostki zależnej i w oparciu o analizy prawne żądania pozwu są nieuzasadnione oraz pozbawione podstaw faktycznych i prawnych.

Jednostka zależna odwołała się od decyzji ZUS w sprawie rozstrzygnięcia, czy wartość nieodpłatnych świadczeń na rzecz pracowników stanowi przychód, a więc podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe. Sąd I instancji orzekł na korzyść jednostki zależnej w zakresie decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych dotyczącej kosztów bezpłatnego zakwaterowania pracowników i kosztów przejazdów oraz wartości przeliczonego przychodu w związku z wprowadzeniem obowiązku opłacenia składki na ubezpieczenie społeczne.

46.2. Postępowania układowe i upadłościowe

Na dzień 31 grudnia 2011 roku łączna wartość zgłoszonych przez Spółki Grupy Kapitałowej wierzytelności w postępowaniach układowych i upadłościowych wynosi 5 120 tysięcy złotych.

46.3. Inne sprawy sporne

Po przeprowadzonej przez ZUS Odział w Rybniku kontroli doręczona została RAFAKO S.A. w dniu 17 listopada 2011 roku decyzja w przedmiocie przypisu składek na ubezpieczenie społeczne, Fundusz Pracy oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. ZUS zakwestionował dokonywane przez RAFAKO S.A. wypłaty ze środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych okolicznościowych kuponów podarunkowych. Z decyzji wynika zatem obowiązek zapłaty na rzecz ZUS kwoty w wysokości 2 370 tysięcy złotych (bez odsetek), przy czym decyzja nie jest jeszcze ostateczna. RAFAKO S.A. nie zgadzając się z ustaleniami zawartymi w treści decyzji zdecydowało o wniesieniu od niej odwołania do Sądu Okręgowego w Gliwicach IX Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych. W dniu 16 grudnia 2011 roku (w terminie) zostało wniesione odwołanie od tejże decyzji. Na chwilę obecną, brak jest możliwości określenia przewidywanego wyniku sprawy. Na dzień 31 grudnia 2011 roku RAFAKO S.A. utworzyło rezerwę na ewentualne koszty związane z powyższym roszczeniem w kwocie 2 984 tysiące złotych uwzględniającej kwotę odsetek.

W drugiej połowie grudnia 2011 roku, Zarząd RAFAKO S.A. powziął informację o zgłoszeniu roszczenia, w postaci wezwania do zapłaty kar umownych ze strony członka konsorcjum realizującego kontrakt na dostawę kotła oraz instalacji odsiarczania spalin dla bloku 858 MW dla PGE Elektrownia Belchatów S.A. Łączna wartość zgłoszonego roszczenia wynosi około 135 milionów złotych. Zarząd Spółki kwestionuje zasadność tego roszczenia, które jest, w jego ocenie, bezpodstawne. W konsekwencji działań podjętych przez Zarząd Spółki Sąd Okręgowy w Warszawie z datą 30 grudnia 2011 roku wydał postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia roszczenia RAFAKO S.A. przeciwko Alstom Power sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie o ustalenie nieistnienia zobowiązania z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania Umowy Konsorcjum z dnia 19 listopada 2003 roku wraz z aneksami m.in. poprzez zakazanie Alstom Power sp. z o.o. skorzystania z dwóch gwarancji bankowych wystawionych na jego rzecz przez Bank Gospodarki Żywnościowej S.A. w Warszawie. Oto treść postanowienia:

„Postanowienie z dnia 30 grudnia 2011 roku Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Gospodarczy XX Wydział Gospodarczy po rozpoznaniu w dniu 30 grudnia 2011 roku w Warszawie na posiedzeniu niejawnym sprawy z wniosku RAFAKO S.A. z udziałem Alstom Power Sp. z o.o. w Warszawie o udzielenie zabezpieczenia postanawia:

1. udzielić zabezpieczenia roszczenia RAFAKO S.A. w Raciborzu przeciwko Alstom Power Sp. z o.o. w Warszawie o ustalenie nieistnienia zobowiązań z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania Umowy Konsorcjum z dnia 19 listopada 2003 roku wraz z aneksami poprzez:
 - nakazanie Alstom Power Sp. z o.o. w Warszawie niezwłocznego złożenia Bankowi Gospodarki Żywnościowej S.A. w Warszawie pisemnego oświadczenia o cofnięciu żądania zapłaty z gwarancji bankowej nr 791000000004080 opiewającego na kwotę 3 731 493 EUR (trzy miliony siedemset trzydzieści jeden czterysta dziewięćdziesiąt trzy euro) oraz żądania zapłaty z gwarancji bankowej nr 5910000000019410 opiewającego na kwotę 118 104 450 złotych (sto osiemnaście milionów sto cztery tysiące czterysta pięćdziesiąt złotych), które to żądania opatrzone datami 14 grudnia 2011 roku, jako datami ich wystawienia wpłynęły do Banku Gospodarki Żywnościowej S.A. w Warszawie w dniu 16 grudnia 2011 roku za pośrednictwem Banku Societe Generale spółki akcyjnej, Oddział w Polsce;
 - zakazanie Alstom Power Sp. z o.o. w Warszawie skorzystania z gwarancji bankowej nr 791000000004080 oraz gwarancji bankowej nr 5910000000019410, poprzez żądanie (bezpośrednio lub za pośrednictwem pełnomocnika lub innego przedstawiciela) od Banku Gospodarki Żywnościowej S.A. w Warszawie środków pieniężnych z Gwarancji Bankowych wystawionych przez Bank Gospodarki Żywnościowej S.A. w Warszawie i określonych każdorazowo, w dokumencie sporządzonym w języku angielskim pn. „Bank Guarantee 791000000004080” („Gwarancja”) z dnia 27 marca 2007 roku wraz z Poprawkami („Amendment”) nr 1 i 2 oraz dokumencie pn. „Bank Guarantee 5910000000019410” („Gwarancja”) z dnia 27 marca 2007 roku wraz z Poprawkami („Amendment”) nr 1 i 2;
 - zakazanie Alstom Power Sp. z o.o. w Warszawie przenoszenia praw z gwarancji bankowej nr 791000000004080 oraz gwarancji bankowej 5910000000019410;
 - wyznaczyć RAFAKO S.A. termin dwóch tygodni na wytoczenie powództwa o roszczenie będące przedmiotem zabezpieczenia pod rygorem upadku zabezpieczenia.

Pomimo postanowienia Sądu, na podstawie żądania członka konsorcjum, Bank dokonał płatności z tytułu gwarancji w kwocie 135 milionów złotych.

W związku z realizacją kontraktu na dostawę kotła oraz instalacji odsiarczania spalin RAFAKO S.A. wykazuje w sprawozdaniu finansowym na dzień 31 grudnia 2011 roku należności od Alstom Power Sp. z o.o. w łącznej kwocie 76 milionów złotych. Bezsporne (w ocenie Zarządu jednostki dominującej) należności nie zostały uregulowane przez Alstom Power Sp. z o.o. do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego.

Łączna wartość należności wykazana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2011 roku wynikająca z powyższych wynosi 153 milionów złotych. Zarząd jednostki dominującej, w oparciu o przeprowadzone analizy prawne jest przekonany co do realizowalności powyższych aktywów.

Realizacja gwarancji w związku z wyżej opisanym roszczeniem oraz brak realizacji przez kontrahenta płatności należności, w ocenie Zarządu jednostki dominującej, nie wpłynie w sposób istotny na sytuację finansową Grupy Kapitałowej w kontekście kontynuacji działalności przez Grupę po dniu bilansowym. Zarząd jednostki dominującej prowadzi analizy zaistniałej sytuacji oraz podejmie działania zmierzające do jej rozwiązania. Ostateczne rozstrzygnięcie kwestii, którego finalny rezultat nie jest znany, nastąpi w przyszłości.

47. Zmiany pozycji pozabilansowych

	<i>31 grudnia 2011</i>	<i>31 grudnia 2010</i>
Należności z tytułu gwarancji bankowych otrzymanych w głównej mierze jako zabezpieczenie wykonania umów handlowych, w tym:	263 364	198 577
- od jednostek powiązanych	-	-
Należności z tytułu otrzymanych poręczeń, w tym:	66 883	16 058
- od jednostek powiązanych	59 283	-
Weksle otrzymane jako zabezpieczenie, w tym:	30 879	6 535
- od jednostek powiązanych	-	558
Akredytywy	11 659	17 303
Blokady na rachunkach bankowych podwykonawców	27	223
	372 812	238 696

	<i>31 grudnia 2011</i>	<i>31 grudnia 2010</i>
Zobowiązania z tytułu gwarancji bankowych udzielonych w głównej mierze jako zabezpieczenie wykonania umów handlowych, w tym:	557 810	682 905
- na rzecz jednostek powiązanych	-	-
Zobowiązania z tytułu udzielonych poręczeń, w tym:	991 202	-
- na rzecz jednostek powiązanych	991 153	-
Weksle wydane pod zabezpieczenie, w tym:	6 172	5 845
- na rzecz jednostek powiązanych	-	-
Akredytywy	6 590	-
	1 561 774	688 750

Kwota udzielonych poręczeń wobec jednostek powiązanych dotyczy zobowiązań finansowych PBG S.A. („jednostka dominująca wyższego szczebla”) oraz jej jednostek zależnych poręczonych przez Energomontaż-Południe S.A. (w tym: obligacji wyemitowanych przez PBG S.A. których daty wykupu przypadają w terminie od września 2012 roku do kwietnia 2014 roku; zobowiązań z tytułu kredytu udzielonego jednostkom Grupy PBG S.A. przez Bank Gospodarki Żywnościowej S.A. Centrum Korporacyjne we Wrocławiu, o którym mowa w nocie 39). Zarząd PBG S.A. prowadzi obecnie działania zmierzające do zabezpieczenia zewnętrznych źródeł finansowania działalności jednostek Grupy PBG S.A. poprzez pozyskanie dodatkowego finansowania, redukcję obecnego zadłużenia oraz reorganizację Grupy PBG S.A.

Ryzyko realizacji poręczeń oraz w konsekwencji kontynuacja działalności Energomontaż-Południe S.A. uzależnione jest od powodzenia działań Zarządu jednostki dominującej wyższego szczebla.

Gwarancje

Grupa Kapitałowa na dzień 31 grudnia 2011 roku posiadała zobowiązania warunkowe wynikające z gwarancji bankowych i ubezpieczeniowych o łącznej wartości 557 810 tysięcy złotych, w tym:

<i>Lp.</i>	<i>Bank/ubezpięzca wystawiający gwarancję</i>	<i>Kwota gwarancji</i>	<i>Przedmiot gwarancji</i>	<i>Zabezpieczenie</i>
1.	T.U. ALLIANZ Polska S.A.	21 640	dobrze wykonanie umowy i usunięcie wad i usterek, zwrot zaliczki	weksle własne in blanco wraz deklaracjami wekslowymi
2.	BOŚ S.A.	15 667	Należyte usunięcie wad i usterek	pełnomocnictwo do dysponowania rachunkami bankowymi; weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową; przelew wierzytelności z kontraktu
3.	BRE Bank S.A.	53 863	terminowe usunięcie wad i usterek, dobre wykonanie umowy, zwrot zaliczki, udziału w przetargu	weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową; przelew wierzytelności z kontraktu lokata krótko- i długoterminowa, hipoteka
4.	Credit Agricole Corporate and Investment Bank S.A.	28 690	dobrze wykonanie umowy, zwrot zaliczki, udziału w przetargu	przelew wierzytelności z kontraktu; weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową; oświadczenie o poddaniu się egzekucji
5.	DEUTSCHE Bank Polska S.A.	31 478	terminowe usunięcie wad i usterek, dobre wykonanie umowy, zwrot zaliczki, udział w przetargu	oświadczenie o poddaniu się egzekucji; przelew wierzytelności z kontraktu
6.	DnB Nord S.A.	16 641	zwrot zaliczki	oświadczenie o poddaniu się egzekucji; przelew wierzytelności z kontraktu; pełnomocnictwo do dysponowania rachunkami bankowymi
7.	GENERALI T.U. S.A.	44 789	dobrze wykonanie umowy, udziału w przetargu, należyte usunięcie wad i usterek	weksle własne in blanco wraz z deklaracjami wekslowymi, umowa o limit kredytowy, hipoteka
8.	T.U. Euler HERMES S.A.	72 930	terminowe usunięcie wad i usterek, dobre wykonanie umowy, zwrot zaliczki	weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową, hipoteka
9.	STU ERGO HESTIA S.A.	68 124	terminowe usunięcie wad i usterek, dobre wykonanie umowy, udział w przetargu, zabezpieczenie wadium	weksle własne in blanco wraz z deklaracjami wekslowymi
10.	InterRisk Towarzystwo Ubezpieczeń S.A.	7 275	zwrot zaliczki, dobrego wykonania umowy i usunięcia wad i usterek	weksle własne in blanco wraz z deklaracjami wekslowymi
11.	Kredyt Bank S.A.	31 507	terminowe usunięcie wad i usterek, dobre wykonanie umowy, zwrot zaliczki, udziału w przetargu	weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową; oświadczenie o poddaniu się egzekucji; pełnomocnictwo do dysponowania rachunkami bankowymi
12.	PEKAO S.A.	21 205	należyte usunięcie wad i usterek, zwrot zaliczki	oświadczenie o poddaniu się egzekucji; przelew wierzytelności z kontraktu; pełnomocnictwo do dysponowania rachunkami bankowymi
13.	PKO BP S.A.	15 228	terminowe usunięcie wad i usterek, dobre wykonanie umowy, zwrot zaliczki	oświadczenie o poddaniu się egzekucji; klauzula potrącenia z rachunków; przelew wierzytelności z kontraktu
14.	PZU S.A.	29 878	należyte usunięcie wad i usterek, dobre wykonanie umowy, zwrot zaliczki	weksle własne in blanco wraz z deklaracjami wekslowymi; oświadczenie o poddaniu się egzekucji w trybie art. 777 Kpc
15.	Raiffeisen Bank Polska S.A.	26 314	należyte usunięcie wad i usterek, retention, dobre wykonanie umowy, zwrot zaliczki	oświadczenie o poddaniu się egzekucji; pełnomocnictwo do rachunku bankowego
16.	TUiR WARTA S.A.	49 768	dobrze wykonanie umowy, należyte usunięcie wad i usterek	weksle własne in blanco wraz z deklaracjami wekslowymi; oświadczenie o poddaniu się egzekucji w trybie art. 777 Kpc, hipoteka, umowa o limit kredytowy
17.	FORTIS Bank S.A.	21 132	dobrze wykonanie umowy, zwrot zaliczki	weksel własny in blanco, hipoteka
18.	PTU S.A.	282	należyte usunięcie wad i usterek	weksel własny in blanco
19.	HDI Asekuracja TU	1 399	zabezpieczenie wadium	weksel własny in blanco, hipoteka
		557 810		

48. Informacje o podmiotach powiązanych

W okresie 12 miesięcy 2011 roku oraz w okresie 12 miesięcy 2010 roku Grupa nie zawierała istotnych transakcji z podmiotami powiązanymi na innych warunkach niż rynkowe.

Łączne kwoty transakcji z podmiotami powiązanymi za okres 12 miesięcy 2011 roku zakończony 31 grudnia 2011 roku oraz za okres 12 miesięcy 2010 roku zakończony 31 grudnia 2010 roku:

<i>Podmiot powiązany</i>	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2011</i>	<i>Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych</i>	<i>Zakupy od podmiotów powiązanych</i>	<i>Należności od podmiotów powiązanych</i>	<i>Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych</i>
Podmiot dominujący: PBG S.A.**	2011 2010	– –	12 –	– –	430 –
Podmiot dominujący: ELEKTRIM S.A.*	2011 2010	– –	106 87	– –	– 1
Jednostki z Grupy Kapitałowej PBG S.A.**: GasOil Engineering a.s.	2011 2010	– –	329 –	– –	329 –
Hydrobudowa Polska S.A.	2011 2010	– –	– –	965 –	41 –
PBG Technologia Sp. z o.o.	2011 2010	– –	– –	723 –	18 –
PBG Apatia Sp. z o.o.	2011 2010	– –	– –	– –	2 145 –
PBG Energia Sp. z o.o.	2011 2010	– –	– –	– –	2 –
Jednostki z Grupy Kapitałowej ELEKTRIM S.A.*: ELEKTRIM-MEGADEX S.A.	2011 2010	– –	– –	– –	– 16
PAK S.A.	2011 2010	2 835 3 675	13 17	– 612	– 4
Polska Telefonía Cyfrowa Sp. z o.o.	2011 2010	– –	– 574	– –	– 94
Darimax Limited***	2011 2010	2 000 –	– –	– –	– –
Laris Investment Sp. z o. o.	2011 2010	– –	13 –	– –	– –
Jednostka stowarzyszona: SANBEI-RAFAKO Sp. z o. o.	2011 2010	– –	– –	– –	– –

* podmiot dominujący do dnia 25 października 2011 roku, dane za okres 10 miesięcy 2011 roku

** podmiot dominujący od dnia 25 października 2011 roku, dane za okres 2 miesięcy 2011 roku

*** dotyczy sprzedaży wierzytelności

48.1. Jednostka dominująca Grupy

Jednostką dominującą Grupy Kapitałowej RAFAKO jest RAFAKO S.A.

Na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego podmiotem dominującym Grupy Kapitałowej RAFAKO jest spółka PBG S.A., zmiana w akcjonariacie została opisana w nocie 37.4.

48.2. Wspólne przedsięwzięcia, w których jednostki wchodzące w skład Grupy są współnikami

Jednostki wchodzące w skład Grupy nie prowadzą wspólnych przedsięwzięć.

48.3. Warunki transakcji z podmiotami powiązanymi

W okresie 12 miesięcy 2011 roku jednostka dominująca i jednostki zależne nie zawierały istotnych transakcji z podmiotami powiązanymi na innych warunkach niż rynkowe. Wszelkie transakcje z podmiotami powiązanymi są przeprowadzane na warunkach stosowanych przez Grupę w relacjach gospodarczych z podmiotami niepowiązanymi. Wynagrodzenie ustalane jest najczęściej w drodze przetargu, ustalane są standardowe warunki płatności. Podmiot powiązany musi zapewnić wykonanie usługi zgodnie z dokumentacją, udzielić gwarancji na określony czas oraz przedstawić zabezpieczenie w postaci bankowej gwarancji dobrego wykonania. Wobec podmiotów powiązanych obowiązują również standardowe kary umowne, zapisy zabezpieczające zachowanie tajemnicy, własności przemysłowej, ubezpieczenia kontraktu, działania siły wyższej i rozstrzygnięcia ewentualnych sporów.

48.4. Transakcje z udziałem innych członków Zarządu i Rady Nadzorczej

W okresie sprawozdawczym i porównywalnym okresie sprawozdawczym nie udzielono pożyczek członkom Zarządów i Rad Nadzorczych jednostek wchodzących w skład Grupy.

W okresie sprawozdawczym i porównywalnym okresie sprawozdawczym jednostki wchodzące w skład Grupy nie prowadziły żadnych transakcji z członkami Zarządów i Rad Nadzorczych.

48.5. Akcje w posiadaniu członków organów zarządzających i nadzorujących

Ilość akcji jednostki dominującej będących w posiadaniu osób zarządzających i nadzorujących, a także ilość akcji i udziałów w jednostkach powiązanych z jednostką dominującą, będących w posiadaniu osób zarządzających i nadzorujących, według stanu na 31 grudnia 2011 roku, przedstawia poniższa tabela:

	<i>Nazwa spółki</i>	<i>Łączna liczba akcji (udziałów)</i>	<i>Wartość nominalna akcji (udziałów) w złotych</i>
Osoba zarządzająca			
Wiesław Różacki	RAFAKO S.A.	10 000	20 000,00
Jarosław Dusilo	PBG S.A. Hydrobudowa Polska S.A.	100 150	100,00 150,00
Osoba nadzorująca			
Tomasz Woroch	PBG S.A.	1 778	1 778,00
Małgorzata Wiśniewska	PBG S.A.	3 279	3 279,00
Przemysław Szkudlarczyk	PBG S.A.	4 390	4 390,00

48.6. Udziały wyższej kadry kierowniczej w programie akcji pracowniczych

Jednostki wchodzące w skład Grupy nie prowadzą programu akcji pracowniczych.

48.7. Wynagrodzenia wyższej kadry kierowniczej Grupy

	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2011</i>	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2010</i>
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia i narzuty)	8 694	6 524
Nagrody jubileuszowe	8	–
Świadczenia po okresie zatrudnienia	–	–
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	–	–
Pozostałe świadczenia na rzecz pracowników	–	–
Łączna kwota wynagrodzenia wypłaconego głównej kadry kierowniczej*	8 702	7 263

* członkowie Zarządów i Rad Nadzorczych jednostki dominującej i spółek zależnych

Wynagrodzenie wypłacone członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej Spółki za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku przedstawiało się następująco:

dane w tysiącach złotych

	<i>Wynagrodzenie zasadnicze</i>	<i>Wynagrodzenie wypłacone w postaci nagród</i>	<i>Wynagrodzenie z pozostałych tytułów</i>
Zarząd	2 004	276	255
Wiesław Różacki	600	180	–
Krzysztof Burek	480	96	–
Jarosław Dusilo	50	–	–
Maciej Kaczorowski	347	–	240
Dariusz Karwacki	58	–	–
Bożena Kawalko	50	–	–
Piotr Wawrzynowicz	418	–	15
Rada Nadzorcza	748	–	12
Roman Jarosiński	87	–	–
Witold Okarma	97	–	–
Wojciech Piskorz	57	–	–
Krzysztof Pawelec	148	–	–
Piotr Rutkowski	12	–	–
Maciej Stradomski	85	–	–
Przemysław Szkudlarczyk	12	–	–
Sławomir Sykucki	85	–	–
Piotr Wawrzynowicz	26	–	12
Małgorzata Wiśniewska	16	–	–
Tomasz Woroch	25	–	–
Leszek Wysłocki	97	–	–
Razem	2 752	276	267

*- wynagrodzenie dodatkowe z tytułu samodzielnego pełnienia czynności nadzorczych

Wynagrodzenie wypłacone członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej jednostki dominującej za rok zakończony 31 grudnia 2010 roku przedstawiało się następująco:

dane w tysiącach złotych

	<i>Wynagrodzenie zasadnicze</i>	<i>Wynagrodzenie wypłacone w postaci nagród</i>	<i>Wynagrodzenie z pozostałych tytułów</i>
Zarząd	1 556	570	–
Wiesław Różacki	600	270	–
Krzysztof Burek	480	102	–
Roman Czerwiński	168	102	–
Roman Jarosiński	–	96	–
Piotr Wawrzynowicz	308	–	–
Rada Nadzorcza	791	–	180
Krzysztof Pawelec	192	–	–
Roman Jarosiński*	180	–	180
Witold Okarma	96	–	–
Maciej Stradomski	44	–	–
Sławomir Sykucki	96	–	–
Piotr Wawrzynowicz	35	–	–
Marek Wiak	52	–	–
Leszek Wysłocki	96	–	–
Rada Nadzorcza – jednostki zależne lub stowarzyszone	266	–	–
Roman Jarosiński	150	–	–
Piotr Wawrzynowicz	116	–	–
Razem	2 613	570	180

*- wynagrodzenie dodatkowe z tytułu samodzielnego pełnienia czynności nadzorczych

Wynagrodzenie wypłacone członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej jednostki zależnej DOM Sp. z o.o. za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku przedstawiało się następująco:

dane w tysiącach złotych

	<i>Wynagrodzenie zasadnicze</i>	<i>Wynagrodzenie w postaci nagród</i>	<i>Wynagrodzenie z pozostałych tytułów</i>
Zarząd	82	–	–
Mirosław Dziedzic	82	–	–
Rada Nadzorcza	205	–	–
Iwona Tabakiernik-Wysłocka	33	–	–
Adam Górnicki	54	–	–
Roman Jarosiński	16	–	–
Jolanta Markowicz	54	–	–
Piotr Wawrzynowicz	48	–	–
Razem	205	–	–

Wynagrodzenie wypłacone członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej jednostki zależnej DOM Sp. z o.o. za rok zakończony 31 grudnia 2010 roku przedstawiało się następująco:

dane w tysiącach złotych

	<i>Wynagrodzenie zasadnicze</i>	<i>Wynagrodzenie w postaci nagród</i>	<i>Wynagrodzenie z pozostałych tytułów</i>
Zarząd	83	8	–
Mirosław Dziedzic	83	8	–
Rada Nadzorcza	211	–	–
Roman Jarosiński	60	–	–
Adam Górnicki	52	–	–
Jolanta Markowicz	52	–	–
Piotr Wawrzynowicz	47	–	–
Razem	294	8	–

Wynagrodzenie wypłacone członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej jednostki zależnej RAFAKO Engineering Sp. z o.o. za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku przedstawiało się następująco:

dane w tysiącach złotych

	<i>Wynagrodzenie zasadnicze</i>	<i>Wynagrodzenie w postaci nagród</i>	<i>Wynagrodzenie z pozostałych tytułów</i>
Zarząd	85	23	–
Norbert Lejeune	60	–	–
Maciej Kaczorowski	25	23	–
Rada Nadzorcza	139	–	–
Andrzej Banasiewicz	22	–	–
Jolanta Górczna	31	–	–
Roman Jarosiński	9	–	–
Roman Karbasz	33	–	–
Norbert Lejeune	11	–	–
Piotr Wawrzynowicz	33	–	–
Razem	224	23	–

Wynagrodzenie wypłacone członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej jednostki zależnej RAFAKO Engineering Sp. z o.o. za rok zakończony 31 grudnia 2010 roku przedstawiało się następująco:

dane w tysiącach złotych

	<i>Wynagrodzenie zasadnicze</i>	<i>Wynagrodzenie w postaci nagród</i>	<i>Wynagrodzenie z pozostałych tytułów</i>
Zarząd	78	7	–
Maciej Kaczorowski	78	7	–
Rada Nadzorcza	155	–	–
Jolanta Górczna	29	–	–
Roman Jarosiński	34	–	–
Roman Karbasz	29	–	–
Norbert Lejeune	34	–	–
Piotr Wawrzynowicz	29	–	–
Razem	233	7	–

Wynagrodzenie wypłacone członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej jednostki zależnej FPM S.A. za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku przedstawiało się następująco:

dane w tysiącach złotych

	<i>Wynagrodzenie zasadnicze</i>	<i>Wynagrodzenie w postaci nagród</i>	<i>Wynagrodzenie z pozostałych tytułów</i>
Zarząd	456	185	–
Piotr Dzierżęga	276	100	–
Marian Januszkiewicz	180	85	–
Rada Nadzorcza	223	–	–
Iwona Tabakiernik-Wyslocka	35	–	–
Michał Kajzerek	57	–	–
Krzysztof Matysek	62	–	–
Piotr Wawrzynowicz	44	–	–
Roman Jarosiński	25	–	–
Razem	679	185	–

Wynagrodzenie wypłacone członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej jednostki zależnej FPM S.A. za rok zakończony 31 grudnia 2010 roku przedstawiało się następująco:

dane w tysiącach złotych

	<i>Wynagrodzenie zasadnicze</i>	<i>Wynagrodzenie w postaci nagród</i>	<i>Wynagrodzenie z pozostałych tytułów</i>
Zarząd	456	186	33
Piotr Dzierżęga	276	100	4
Marian Januszkiewicz	180	86	29
Rada Nadzorcza	203	–	–
Eugeniusz Myszk	2	–	–
Jerzy Thamm	2	–	–
Maciej Kaczorowski	2	–	–
Michał Kajzerek	51	–	–
Krzysztof Matysek	50	–	–
Piotr Wawrzynowicz	40	–	–
Roman Jarosiński	56	–	–
Razem	659	186	33

Wynagrodzenie wypłacone członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej jednostki zależnej pośrednio PALSERWIS Sp. z o.o. za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku przedstawiało się następująco:

dane w tysiącach złotych

	<i>Wynagrodzenie zasadnicze</i>	<i>Wynagrodzenie w postaci nagród</i>	<i>Wynagrodzenie z pozostałych tytułów</i>
Zarząd	90	39	1
Andrzej Bies	90	39	1
Rada Nadzorcza	83	–	–
Piotr Dzierżęga	25	–	–
Marian Januszkiewicz	28	–	–
Józef Wojtuszek	30	–	–
Razem	173	39	1

Wynagrodzenie wypłacone członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej jednostki zależnej pośrednio PALSERWIS Sp. z o.o. za rok zakończony 31 grudnia 2010 roku przedstawiało się następująco:

dane w tysiącach złotych

	<i>Wynagrodzenie zasadnicze</i>	<i>Wynagrodzenie w postaci nagród</i>	<i>Wynagrodzenie z pozostałych tytułów</i>
Zarząd	90	32	1
Andrzej Bies	90	32	1
Rada Nadzorcza	83	–	–
Piotr Dzierżęga	25	–	–
Marian Januszkiewicz	28	–	–
Józef Wojtuszek	30	–	–
Razem	173	32	1

49. Stanowisko Zarządu odnośnie możliwości zrealizowania wcześniej publikowanych prognoz

Grupa nie publikowała prognoz na 2011 rok.

50. Informacja o umowie z biegłym rewidentem lub podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych

W dniu 8 lipca 2011 roku, Rada Nadzorcza jednostki dominującej działając na podstawie uprawnienia wynikającego ze Statutu Spółki, dokonała wyboru firmy Ernst & Young Audyt Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, Rondo ONZ 1, wpisaną do rejestru KIBR pod numerem 130, jako podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych. Wybór audytora nastąpił zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami zawodowymi. W przeszłości Spółka korzystała z usług ww. firmy w zakresie przeglądu i badania sprawozdań finansowych jednostkowych i Grupy Kapitałowej RAFAKO za lata 2002-2005.

W dniu 16 sierpnia 2011 roku jednostka dominująca zawarła umowę z firmą Ernst & Young Audyt Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie na dokonanie przeglądu i badania sprawozdań jednostkowych i skonsolidowanych za półrocze i rok 2011. Łączna wysokość wynagrodzenia za przegląd i badanie sprawozdań finansowych została ustalona na poziomie 179 tysięcy złotych.

Dodatkowo jednostka dominująca zawarła umowę z firmą Ernst & Young Audyt Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie na przeprowadzenie przeglądu Skonsolidowanych Śródrocznych Informacji Specjalnego Przeznaczenia za okres 3 miesięcy kończący się dnia 31 grudnia 2010 roku, przeprowadzenie badania Skonsolidowanych Śródrocznych Informacji Finansowych Specjalnego przeznaczenia za okres 9 miesięcy kończący się dnia 30 września 2011 roku oraz przeprowadzenie prac związanych z przygotowaniem przez jednostkę dominującą – PBG S.A. memorandum informacyjnego dla potrzeb przeprowadzenia procesu euroobligacji, mających na celu przygotowanie tzw. „comfort Lester”. Łączna wysokość wynagrodzenia wynikająca z podpisanej umowy wynosi 434 tysiące złotych.

W dniu 28 czerwca 2011 roku, Rada Nadzorcza spółki zależnej FPM S.A. działając na podstawie uprawnienia wynikającego ze Statutu Spółki, dokonała wyboru firmy Kancelaria Biegłych Rewidentów REWIDO Sp. z o.o. wpisaną do rejestru KIBR pod numerem 2302, jako podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych. Wybór audytora nastąpił zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami zawodowymi. W dniu 27 grudnia 2011 roku Spółka zawarła umowę z firmą Kancelaria Biegłych Rewidentów REWIDO Sp. z o. o. na dokonanie przeglądu i badania sprawozdań jednostkowych i skonsolidowanych rok 2011. Łączna wysokość wynagrodzenia za przegląd i badanie sprawozdań finansowych została ustalona na poziomie 18,5 tysiąca złotych.

W dniu 19 grudnia 2011 roku, Rada Nadzorcza spółki zależnej RAFAKO Engineering Sp. z o.o.. działając na podstawie uprawnienia wynikającego ze Statutu Spółki, dokonała wyboru firmy DORADCA Zespół Doradców Finansowo - Księgowych Sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie, wpisaną do rejestru KIBR pod numerem 232, jako podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych. Wybór audytora nastąpił zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami zawodowymi. W przeszłości Spółka korzystała z usług ww. firmy w zakresie przeglądu i badania sprawozdań finansowych jednostkowych za lata 2009 i 2010. W dniu 19 grudnia 2011 roku Spółka zawarła umowę z firmą DORADCA Zespół Doradców Finansowo - Księgowych Sp. z o.o. na dokonanie przeglądu i badania sprawozdania jednostkowego rok 2011. Łączna wysokość wynagrodzenia za badanie sprawozdania finansowego została ustalona na poziomie 5 tysięcy złotych.

W dniu 28 czerwca 2011 roku, Rada Nadzorcza spółki zależnej ENERGOMONTAŻ POŁUDNIE S.A. działając na podstawie uprawnienia wynikającego ze Statutu Spółki, dokonała wyboru firmy Grand Thornton Frąckowiak Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu, Pl. Wiosny Ludów 2, wpisaną do rejestru KIBR pod numerem 3654, jako podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych. Wybór audytora nastąpił zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami zawodowymi. W przeszłości Spółka nie korzystała z usług ww. firmy w zakresie przeglądu i badania sprawozdań finansowych jednostkowych i Grupy Kapitałowej RAFAKO za lata 2002-2005. W dniu 12 lipca 2011 roku Spółka zawarła umowę z firmą Grand Thornton Frąckowiak Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu na dokonanie przeglądu i badania sprawozdań jednostkowych i skonsolidowanych za półrocze i rok 2011. Łączna wysokość wynagrodzenia za przegląd i badanie sprawozdań finansowych została ustalona na poziomie 66 tysięcy złotych.

W dniu 26 września 2011 roku, Rada Nadzorcza spółki zależnej PGL –DOM Sp. z o.o. działając na podstawie uprawnienia wynikającego ze Statutu Spółki, dokonała wyboru firmy DORADCA Zespół Doradców Finansowo-Księgowych Sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie, wpisaną do rejestru KIBR pod numerem 232, jako podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych. Wybór audytora nastąpił zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami zawodowymi. W przeszłości Spółka korzystała z usług ww. firmy w zakresie przeglądu i badania sprawozdań finansowych jednostkowych za lata 2006-2011. W dniu 26 września 2011 roku Spółka zawarła umowę z firmą DORADCA Zespół Doradców Finansowo-Księgowych Sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie na dokonanie badania sprawozdania jednostkowego za rok 2011. Łączna wysokość wynagrodzenia za badanie sprawozdania finansowego została ustalona na poziomie 6,5 tysiąca złotych.

Poniższa tabela przedstawia wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych wypłacone lub należne za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku i 31 grudnia 2010 roku w podziale na rodzaje usług:

Rodzaj usługi	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2011**</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2010*</i>
Obowiązkowe badanie jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego jednostki dominującej	179	96
Inne usługi poświadczające	–	–
Usługi doradztwa podatkowego	–	–
Pozostałe usługi	434	–
Razem	613	96

* odnosi się do firmy DORADCA Zespół Doradców Finansowo – Księgowych Sp. z o.o.

** odnosi się do firmy Ernst & Young Sp. z o.o.

51. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Celem zarządzania ryzykiem finansowym w Grupie Kapitałowej RAFAKO jest ograniczenie zmienności generowanych przepływów pieniężnych oraz osiąganych wyników finansowych na podstawowej działalności biznesowej do akceptowalnego poziomu. Do głównych instrumentów finansowych z których korzysta Grupa należą: środki pieniężne, lokaty krótkoterminowe, walutowe transakcje terminowe i umowy leasingu. Głównym zadaniem wspomnianych instrumentów jest wspomaganie i zabezpieczenie finansowe bieżącej działalności operacyjnej Grupy poprzez stabilizowanie i neutralizowanie ryzyk płynności finansowej, zmienności kursów walutowych i stóp procentowych, a także bezpieczne i efektywne lokowanie nadwyżek finansowych. Pozostałe instrumenty finansowe – takie jak należności i zobowiązania z tytułu dostaw i usług - powstają w związku z prowadzeniem przez spółki Grupy bieżącej działalności biznesowej i są nieodłącznym jej elementem.

Grupa nie prowadzi obrotu instrumentami finansowymi. Wszystkie opisane w niniejszym rozdziale instrumenty mają charakter wspomagający bezpośrednie procesy biznesowe, wynikające z prowadzonej przez spółki Grupy działalności podstawowej. Grupa nie dopuszcza do wykorzystania instrumentów finansowych w celach spekulacyjnych czy innych, niepowiązanych ściśle z podstawową działalnością operacyjną spółek Grupy.

Najistotniejszym rodzajem ryzyka finansowego w analizowanym okresie było i jest obecnie ryzyko walutowe Grupy. Wielkość tego ryzyka została przedstawiona w nocie 51.2.

Zaangażowanie Grupy w funduszach inwestycyjnych stanowi element rozproszenia ryzyka związanego z kumulacją aktywów finansowych w jednym miejscu. Zaangażowanie w ten rodzaj instrumentów (jednostki uczestnictwa) nie stanowi istotnego udziału w portfelu depozytowym Grupy, ponadto Grupa dopuszcza inwestowanie tylko w instrumenty o stabilnym poziomie bezpieczeństwa (pieniężne, papierów dłużnych), z wykluczeniem udziału we wszelkiego rodzaju agresywnych funduszach.

Zasady rachunkowości Grupy dotyczące instrumentów pochodnych zostały omówione w punkcie 12.16.

51.1. Ryzyko stopy procentowej

Na dzień 31 grudnia 2011 roku spółki Grupy Kapitałowej posiadały aktywne umowy kredytowe w związku z czym ryzyko kredytowe oraz ewentualne zmiany stóp procentowych stanowią zagrożenia dla działalności Grupy Kapitałowej.

Wrażliwość tego rodzaju zmian wskazano w tabeli poniżej.

Ryzyko stopy procentowej – wrażliwość na zmiany

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto na racjonalnie możliwe zmiany stóp procentowych przy założeniu niezmienności innych czynników (lokaty). Nie przedstawiono wpływu na kapitał własny Grupy.

	<i>Zwiększenie/ zmniejszenie o punkty procentowe</i>	<i>Wpływ na wynik finansowy brutto</i>
Okres zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku		
PLN	+ 1%	1 414
EUR	+ 1%	691
TRY	+ 1%	1
PLN	- 1%	(1 414)
EUR	- 1%	(691)
SEK	- 1%	(1)
Okres zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku		
PLN	+ 1%	1 644
EUR	+ 1%	(6)
PLN	- 1%	(1 315)
EUR	- 1%	5

51.2. Ryzyko walutowe

Najistotniejszym rodzajem ryzyka finansowego, na które narażona jest Grupa jest ryzyko walutowe, które wynika ze zmian kursu walutowego, powodujących niepewność, co do przyszłego poziomu przepływów pieniężnych denominowanych w walutach obcych. Ekspozycja na ryzyko walutowe Grupy wynika z faktu, że znaczna część jej przepływów pieniężnych jest wyrażona w walutach obcych. Zmiany kursu PLN do walut obcych, szczególnie mające miejsce w krótkim okresie czasu i występujące z dużą dynamiką, mogą mieć istotny wpływ zarówno na rentowność realizowanych kontraktów denominowanych w walutach obcych, jak i poziom różnic kursowych liczonych od pozycji aktywów i zobowiązań wyrażonych w walutach obcych, a przeliczanych na PLN.

W minionym okresie ponad 27% zafakturowanych przychodów Grupy wyrażonych było w walutach obcych, przede wszystkim w EUR.

Strategia zarządzania ryzykiem walutowym stosowana przez Grupę zakłada wykorzystanie w jak największym stopniu naturalnego zabezpieczenia. Grupa dąży do jak największego strukturalnego dopasowania przychodów i kosztów w tej samej walucie w ramach realizowanych kontraktów. Ekspozycja netto na ryzyko walutowe, która nie jest zabezpieczana w sposób naturalny, zabezpieczana jest w granicach od 30% do 70% szacowanej wartości ekspozycji netto, wyłącznie za pomocą zaakceptowanych typów instrumentów pochodnych.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku, jednostka dominująca zabezpieczyła około 88% ekspozycji walutowej w EUR i około 35% ekspozycji walutowej w SEK (ekspozycji rozumianej jako szacowana różnica pomiędzy przyszłymi wpływami i wydatkami wyrażonymi w walucie EUR/SEK, z uwzględnieniem salda zaliczek oraz środków pieniężnych).

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto (w związku ze zmianą wartości godziwej aktywów i zobowiązań pieniężnych) na racjonalnie możliwe wahania kursu EUR, BAM, SEK, TRY przy założeniu niezmienności innych czynników.

	<i>Wzrost/ spadek kursu waluty</i>	<i>Wpływ na wynik finansowy brutto</i>	<i>Wpływ na kapitał własny</i>
31 grudnia 2011 – EUR	+10%	588	476
	-10%	(588)	(476)
31 grudnia 2011 – SEK	+10%	16	13
	-10%	(16)	(13)
31 grudnia 2011 – TRY	+10%	(135)	(109)
	-10%	135	109
31 grudnia 2010 – EUR	+10%	7 363	5 964
	-10%	(7 363)	(5 964)
31 grudnia 2010 – SEK	+10%	1 604	1 299
	-10%	(1 604)	(1 299)
31 grudnia 2010 – TRY	+10%	361	292
	-10%	(361)	(292)
31 grudnia 2010 – BAM	+10%	59	48
	-10%	(59)	(48)

51.3. Ryzyko cen towarów

Grupa jest narażona na ryzyko wzrostu cen, szczególnie materiałów strategicznych dla jej działalności. Na poziom tego ryzyka znacząco wpływa sytuacja na światowych rynkach cen surowców – stali, metali szlachetnych, paliw i energii powodowana zarówno wahaniami kursów walut jak i koncentracją producentów zmierzającą do prowadzenia wspólnej kontroli cen. Strategia zarządzania ryzykiem cen towarów zakłada dążenie do zawierania kontraktów z poddostawcami materiałów i usług w walucie kontraktu głównego, lokowanie dostaw materiałów po stronie klienta, jak również zawieranie umów zakupowych w cenach stałych. Spółki Grupy nie zawierają wieloletnich umów z poddostawcami, zakres dostaw i dostawcy ustaleni są indywidualnie w zależności od potrzeb.

51.4. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe Grupy Kapitałowej RAFAKO jest ściśle związane z prowadzeniem podstawowej działalności Spółek. Wynika ono z zawartych kontraktów handlowych i związane jest z potencjalnym wystąpieniem zdarzeń, które mogą przybrać postać niewypłacalności kontrahenta, częściowej spłaty należności lub istotnego opóźnienia w spłacie należności. Udzielanie klientom, tzw. kredytu kupieckiego jest aktualnie nieodłącznym elementem prowadzenia działalności gospodarczej, jednakże Spółki podejmują szereg działań mających na celu zminimalizowanie ryzyk związanych z podjęciem współpracy z potencjalnie nierzetelnym klientem. Wszyscy klienci, którzy pragną korzystać z kredytów kupieckich, poddawani są procedurom wstępnej weryfikacji.

Klienci, którzy w opinii Spółek, na podstawie przeprowadzonej weryfikacji, nie są wiarygodni finansowo, są zobowiązani do przedstawienia odpowiednich zabezpieczeń finansowych, które minimalizują ryzyko niewypłacalności tych firm wobec Grupy. Ponadto, dzięki bieżącemu monitorowaniu stanów należności i niezwłocznie podejmowanym działaniom windykacyjnym wobec należności przeterminowanych, narażenie Spółek z Grupy na ryzyko kredytowe jest nieznaczne.

51.5. Ryzyko związane z płynnością

Grupa jest narażona na ryzyko płynności w przypadku niedopasowania struktury terminowej przepływów pieniężnych na realizowanych przez Spółki kontraktach. Grupa dąży do zapewnienia tzw. pozytywnych przepływów pieniężnych, co przy założeniu terminowego regulowania należności eliminuje ryzyko płynności. Nominalna wartość linii kredytowych, do których ma dostęp Grupa skutecznie zapobiega ewentualnym negatywnym zdarzeniom związanym z opóźnieniami w terminowym regulowaniu należności. Ponadto, w związku z bardzo dobrą sytuacją finansową Spółek i wysokim wskaźnikiem płynności, Grupa w znacznym stopniu uniezależniła się od zewnętrznych źródeł finansowania działalności. Dostępne limity kredytowe w bankach były wykorzystane w stopniu minimalnym. W nadchodzącym okresie Spółki nie zamierzają zwiększać swojej ekspozycji kredytowej. W związku z powyższym ryzyko niedoboru środków pieniężnych i utraty płynności finansowej przez Grupę w chwili obecnej nie występuje.

Tabela poniżej przedstawia zobowiązania finansowe Grupy na dzień 31 grudnia 2011 roku wg daty zapadalności na podstawie umownych niezdyktowanych płatności.

<i>31 grudnia 2011</i>	<i>Na żądanie</i>	<i>Poniżej 3 miesięcy</i>	<i>Od 3 do 12 miesięcy</i>	<i>Od 1 roku do 5 lat</i>	<i>Powyżej 5 lat</i>	<i>Razem</i>
Oprocentowane kredyty i pożyczki	–	4 000	54 756	–	–	58 756
Zobowiązania z tytułu leasingu	–	2 253	6 892	19 822	29 215	58 182
Instrumenty pochodne	–	4 523	4 706	268	–	9 497
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	213 051	30 376	4 964	3 101	3	251 495
Dyskonto zobowiązań	–	487	1 083	2 053	715	4 338
	213 051	41 639	72 401	25 244	29 933	382 268
<i>31 grudnia 2010</i>	<i>Na żądanie</i>	<i>Poniżej 3 miesięcy</i>	<i>Od 3 do 12 miesięcy</i>	<i>Od 1 roku do 5 lat</i>	<i>Powyżej 5 lat</i>	<i>Razem</i>
Oprocentowane kredyty i pożyczki	–	–	–	–	–	–
Zobowiązania z tytułu leasingu	–	15	216	347	–	578
Instrumenty pochodne	–	1 088	2 333	–	–	3 421
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	11 812	141 652	16 754	14 024	–	184 242
Dyskonto zobowiązań	–	398	784	1 856	–	3 038
	11 812	143 153	20 087	16 227	–	191 279

52. Instrumenty finansowe

52.1. Wartość bilansowa klas i kategorii instrumentów finansowych

Wartość bilansową klas i kategorii instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku prezentują poniższe tabele.

Grupa prezentuje poszczególne kategorie i klasy instrumentów finansowych w wartości bilansowej, których wartość godziwa jest zbliżona do wartości bilansowej.

<i>Kategorie i klasy aktywów finansowych</i>	<i>Wartość bilansowa 31 grudnia 2011</i>	<i>Wartość bilansowa 31 grudnia 2010</i>
Aktywa wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	16 112	29 661
Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych	15 769	27 304
Instrumenty pochodne	343	2 357
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	596	491
Udziały i akcje długoterminowe	596	491
Pożyczki i należności	353 302	229 666
Należności z tytułu dostaw i usług	260 670	223 994
Pozostałe należności	78 652	60
Pożyczki udzielone	41	–
Lokaty długoterminowe	2 972	3 452
Lokaty krótkoterminowe	10 967	2 160
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	198 603	175 011
	568 613	434 829

Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych, ujęte nieprawidłowo w poprzednich okresach jako aktywa finansowe dostępne do sprzedaży zostały przeklasyfikowane (z uwzględnieniem korekty prezentacyjnej w powyższej nocie) do pozycji aktywów wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

<i>Kategorie i klasy zobowiązań finansowych</i>	<i>Wartość bilansowa 31 grudnia 2011</i>	<i>Wartość bilansowa 31 grudnia 2010</i>
Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	9 497	4 165
Instrumenty pochodne	9 497	4 165
Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	310 251	184 242
Kredyty i pożyczki	58 756	–
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług (w tym inwestycyjne)	251 495	184 242
Pozostałe zobowiązania finansowe	–	–
Zobowiązania z tytułu gwarancji, factoringu i wyłączone z zakresu MSR 39	58 182	578
Zobowiązania z tytułu leasingu i umów dzierżawy z opcją zakupu	58 182	578
	377 930	188 985

Na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku Grupa posiadała następujące instrumenty finansowe wyceniane według wartości godziwej:

<i>31 grudnia 2011 roku</i>	<i>Poziom 1</i>	<i>Poziom 2</i>	<i>Poziom 3</i>
Aktywa wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	15 769	343	–
Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych	15 769	–	–
Instrumenty pochodne	–	343	–
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	596	–	–
Udziały i akcje długoterminowe	596	–	–
Zobowiązania finansowe wycenianie w wartości godziwej przez wynik finansowy	–	9 497	–
Instrumenty pochodne	–	9 497	–
 <i>31 grudnia 2010 roku</i>	 <i>Poziom 1</i>	 <i>Poziom 2</i>	 <i>Poziom 3</i>
Aktywa wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	27 304	2 357	–
Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych	27 304	–	–
Instrumenty pochodne	–	2 357	–
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	491	–	–
Udziały i akcje długoterminowe	491	–	–
Zobowiązania finansowe wycenianie w wartości godziwej przez wynik finansowy	–	4 165	–
Instrumenty pochodne	–	4 165	–

52.2. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w podziale na kategorie instrumentów finansowych

Okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku	Kategoria zgodnie z MSR 39	Przychody / (koszty) z tytułu odsetek	Zyski / (straty) z tytułu różnic kursowych	Rozwiązanie / (utworzenie) odpisów aktualizujących	Zyski / (straty) z tytułu wyceny	Zyski / (straty) ze sprzedaży instrumentów finansowych	Pozostałe	Razem
<i>Aktywa finansowe</i>								
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży (długoterminowe), w tym:	DDS	-	-	-	-	4	11	15
- akcje i udziały	DDS	-	-	-	-	4	11	15
Pozostałe aktywa finansowe (długoterminowe), w tym:	PiN	201	687	-	-	-	-	888
- lokaty długoterminowe	PiN	201	687	-	-	-	-	888
Pozostałe aktywa finansowe (krótkoterminowe), w tym:		1 797	1 372	-	885	-	22	4 076
- lokaty krótkoterminowe	PiN	1 797	1 372	-	-	-	-	3 169
- certyfikaty depozytowe	WwWGpWF	-	-	-	-	-	-	-
- jednostki uczestnictwa TFI Allianz	WwWGpWF	-	-	-	885	-	-	885
- jednostki uczestnictwa TFI KBC	WwWGpWF	-	-	-	-	-	22	22
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	PiN	109	8 140	(22 534)	(798)	-	-	(15 083)
Pochodne instrumenty finansowe, w tym:	WwWGpWF	-	-	-	(4 063)	(3 521)	-	(7 584)
- walutowe kontrakty terminowe typu <i>forward</i>	WwWGpWF	-	-	-	(4 063)	(3 521)	-	(7 584)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	PiN	8 941	2 685	-	-	-	-	11 626
Razem		11 048	12 884	(22 534)	(3 796)	(3 517)	33	(6 062)

Okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku	Kategoria zgodnie z MSR 39	Przychody / (koszty) z tytułu odsetek	Zyski / (straty) z tytułu różnic kursowych	Rozwiązanie / (utworzenie) odpisów aktualizujących	Zyski / (straty) z tytułu wyceny	Zyski / (straty) ze sprzedaży instrumentów finansowych	Pozostałe	Razem
<i>Zobowiązania finansowe</i>								
Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki, w tym:	PZFWgZK	(14)	–	–	–	–	(98)	(112)
- kredyty w rachunku bieżącym oprocentowane wg zmiennej stopy procentowej	PZFWgZK	(14)	–	–	–	–	(98)	(112)
- pozostałe kredyty krótkoterminowe wg zmiennej stopy procentowej	PZFWgZK	–	–	–	–	–	–	–
Pozostałe zobowiązania finansowe, w tym:	PZFWgZK	(55)	–	–	8	–	–	(47)
- zobowiązania z tytułu leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	PZFWgZK	(55)	–	–	8	–	–	(47)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	PZFWgZK	(19)	(3 071)	–	1 795	–	–	(1 295)
Instrumenty zabezpieczające – ubezpieczenia bankowe)		(84)	–	–	–	–	–	(84)
Pochodne instrumenty finansowe, w tym:	WwWGpWF	–	–	–	227	(41)	–	186
- walutowe kontrakty terminowe typu <i>forward</i>	WwWGpWF	–	–	–	227	(41)	–	186
Razem		(172)	(3 071)	–	2 030	(41)	(98)	(1 352)

Okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku	Kategoria zgodnie z MSR 39	Przychody / (koszty) z tytułu odsetek	Zyski / (straty) z tytułu różnic kursowych	Rozwiązanie / (utworzenie) odpisów aktualizujących	Zyski / (straty) z tytułu wyceny	Zyski / (straty) ze sprzedaży instrumentów finansowych	Pozostałe	Razem
<i>Aktywa finansowe</i>								
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży (długoterminowe), w tym:	DDS	-	-	-	-	220	392	612
- akcje i udziały	DDS	-	-	-	-	220	392	612
Pozostałe aktywa finansowe (długoterminowe), w tym:		317	(145)	-	-	-	-	172
- lokaty długoterminowe	PiN	317	(145)	-	-	-	-	172
Pozostałe aktywa finansowe (krótkoterminowe), w tym:		2 286	(65)	-	1 138	379	57	3 795
- lokaty krótkoterminowe	PiN	1 986	(65)	-	-	-	-	1 921
- certyfikaty depozytowe	WwWGpWF	-	-	-	(118)	364	-	246
- jednostki uczestnictwa TFI Allianz	WwWGpWF	-	-	-	309	-	57	366
- jednostki uczestnictwa TFI KBC	WwWGpWF	-	-	-	947	-	-	947
- jednostki uczestnictwa TFI PKO	WwWGpWF	300	-	-	-	15	-	315
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	PiN	106	(5 705)	(25 221)	(195)	-	-	(31 015)
Pochodne instrumenty finansowe, w tym:	WwWGpWF	-	-	-	8 398	-	-	8 398
- walutowe kontrakty terminowe typu <i>forward</i>	WwWGpWF	-	-	-	8 398	-	-	8 398
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	PiN	2 743	(751)	-	-	-	-	1 992
Razem		5 452	(6 666)	(25 221)	9 341	599	449	(16 046)

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku	Kategoria zgodnie z MSR 39	Przychody / (koszty) z tytułu odsetek	Zyski / (straty) z tytułu różnic kursowych	Rozwiązanie / (utworzenie) odpisów aktualizujących	Zyski / (straty) z tytułu wyceny	Zyski / (straty) ze sprzedaży instrumentów finansowych	Pozostałe	Razem
<i>Zobowiązania finansowe</i>								
Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki, w tym:	PZFWgZK	(77)	–	–	–	–	(199)	(276)
- kredyty w rachunku bieżącym oprocentowane wg zmiennej stopy procentowej	PZFWgZK	(77)	–	–	–	–	–	(77)
- pozostałe kredyty krótkoterminowe wg zmiennej stopy procentowej	PZFWgZK	–	–	–	–	–	(199)	(199)
Pozostałe zobowiązania finansowe, w tym:	PZFWgZK	(33)	1	–	(22)	–	–	(54)
- zobowiązania z tytułu leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	PZFWgZK	(33)	1	–	(22)	–	–	(54)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	PZFWgZK	(565)	(2 810)	–	103	–	4	(3 268)
Pochodne instrumenty finansowe, w tym:	WwWGpWF	–	–	–	(78)	(2 137)	–	(2 215)
- walutowe kontrakty terminowe typu <i>forward</i>	WwWGpWF	–	–	–	(78)	(2 137)	–	(2 215)
Razem		(675)	(2 809)	–	3	(2 137)	(195)	(5 813)

52.3. Ryzyko stopy procentowej

W poniższych tabelach przedstawiona została wartość bilansowa instrumentów finansowych Grupy narażonych na ryzyko stopy procentowej, w podziale na poszczególne kategorie wiekowe.

31 grudnia 2011 roku

<i>Oprocentowanie stałe</i>	<i><1rok</i>	<i>1–2 lat</i>	<i>2-3 lat</i>	<i>3-4 lat</i>	<i>4-5 lat</i>	<i>>5 lat</i>	<i>Ogółem</i>
Lokaty długoterminowe	–	1 628	1 001	343	–	–	2 972
Lokaty krótkoterminowe	10 967	–	–	–	–	–	10 967
<i>Oprocentowanie zmienne</i>	<i><1rok</i>	<i>1–2 lat</i>	<i>2-3 lat</i>	<i>3-4 lat</i>	<i>4-5 lat</i>	<i>>5 lat</i>	<i>Ogółem</i>
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	198 603	–	–	–	–	–	198 603
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	9 145	8 738	7 783	2 006	1 903	28 607	58 182
Kredyty w rachunku bieżącym	58 756	–	–	–	–	–	58 756

31 grudnia 2010 roku

<i>Oprocentowanie stałe</i>	<i><1rok</i>	<i>1–2 lat</i>	<i>2-3 lat</i>	<i>3-4 lat</i>	<i>4-5 lat</i>	<i>>5 lat</i>	<i>Ogółem</i>
Lokaty długoterminowe	–	3 452	–	–	–	–	3 452
Lokaty krótkoterminowe	2 160	–	–	–	–	–	2 160
<i>Oprocentowanie zmienne</i>	<i><1rok</i>	<i>1–2 lat</i>	<i>2-3 lat</i>	<i>3-4 lat</i>	<i>4-5 lat</i>	<i>>5 lat</i>	<i>Ogółem</i>
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	175 011	–	–	–	–	–	175 011
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	231	162	185	–	–	–	578

Oprocentowanie instrumentów finansowych o zmiennym oprocentowaniu jest aktualizowane w okresach poniżej jednego roku. Odsetki od instrumentów finansowych o stałym oprocentowaniu są stałe przez cały okres do upływu terminu zapadalności/wymagalności tych instrumentów. Pozostałe instrumenty finansowe Grupy, które nie zostały ujęte w powyższych tabelach, nie są oprocentowane i w związku z tym nie podlegają ryzyku stopy procentowej.

53. Zatrudnienie

Przeciętne zatrudnienie w Grupie w okresie styczeń – grudzień 2011 roku kształtowało się na poziomie 3 495 osób.

Szczegółowy opis zmian w strukturze zatrudnienia został zaprezentowany w Sprawozdaniu z działalności Zarządu Grupy Kapitałowej RAFAKO w 2011 roku w punkcie 10.

54. Zdarzenia następujące po zakończeniu okresu sprawozdawczego

W dniu 2 stycznia 2012 RAFAKO S.A. w konsorcjum z EFOR MAKINA skutecznie podpisała kontrakt z firmą EUAS w Turcji o wartości 13,3 miliona EUR. Przedmiotem umowy jest modernizacja elektrofiltrów bloków nr 3 i 4 w Elektrociepłowni SOMA w Turcji.

W dniu 3 stycznia 2012 roku jednostka dominująca otrzymała drogą kurierską od Banku Gospodarki Żywnościowej S.A. w Warszawie oryginał pisma pt: "Oświadczenie o potrąceniu", podpisanego przez Jacka Bartkiewicza – Prezesa Zarządu i Dariusza Odziobę – Wiceprezesa Zarządu, w którym Bank stwierdza m.in., że dokonał płatności na rzecz Alstom Power Sp. z o.o. z tytułu gwarancji wskazywanych przez jednostkę dominującą w raporcie z dnia 20 grudnia 2011 roku. Ww. płatności zostały dokonane przez Bank, m.in. pomimo doręczenia Bankowi przez RAFAKO S.A. już w dniu 21 grudnia 2011 roku (tj. w dniu następnym po złożeniu w Sądzie Okręgowym w Warszawie, XX Wydziale Gospodarczym) - kopii wniosku o udzielenie zabezpieczenia roszczeniom Emitenta przeciwko Alstom Power sp. z o.o. wraz z wszystkimi załącznikami – i posiadania przez Bank - przekazywanych mu na bieżąco przez RAFAKO S.A. - informacji o toczącym się postępowaniu zabezpieczającym, zakończonym wydaniem w dniu 30 grudnia 2011 roku przez Sąd Okręgowy w Warszawie XX Wydział Gospodarczy korzystnego dla Emitenta Postanowienia, o którym Zarząd informował w raporcie bieżącym w dniu 3 stycznia 2012 roku.

W dniu 10 stycznia 2012 roku jednostka dominująca udzieliła jednostce powiązanej pożyczkę w kwocie około 32 milionów złotych.

W dniu 2 lutego 2012 roku jednostka dominująca otrzymała zawiadomienie od Zarządu JP Elektroprivreda Bosne i Hercegovine d.d. Sarajevo o wyborze oferty złożonej przez Konsorcjum: RAFAKO S.A., Energoinvest d.d. Sarajevo oraz Deling d.o.o. Tuzla na wymianę elektrofiltra oraz modernizację systemu transportu popiołu i żużłu bloku nr 6 -215 MW w Elektrociepłowni Tuzla jako najkorzystniejszej. Wartość oferty wynosi 10 150 000 EUR.

W dniu 2 lutego 2012 roku Spółka RAFAKO S.A. otrzymała od pełnomocników procesowych informację o wszczęciu przez RAFAKO S.A. przed Międzynarodowym Sądem Arbitrażowym przy ICC w Paryżu postępowania przeciwko spółce prawa niemieckiego HPE. Przedmiotem postępowania arbitrażowego są roszczenia pieniężne RAFAKO S.A. jako powoda względem HPE jako pozwanego, które wynikają z trzech projektów realizowanych w Niemczech, w ramach których jednostka dominująca występowała jako podwykonawca HPE. We wszystkich trzech umowach z HPE, strony umowy w klauzuli arbitrażowej wskazały jako właściwy Międzynarodowy Sąd Arbitrażowy przy ICC w Paryżu. Wartość przedmiotu sporu – Spółka wskazała w pozwie łączną wartość dochodzonych wierzytelności na kwotę 13 386 595,11 EUR, która to wartość przekracza 10% kapitałów własnych RAFAKO S.A. Datą wszczęcia postępowania jest – zgodnie z art. 4 Regulaminu ICC – data otrzymania Wniosku przez sekretariat ICC.

Spółka RAFAKO S.A. zawarła w dniu 8 lutego 2012 roku z PKO BP S.A. z siedzibą w Warszawie („Bank”) umowę kredytową. Na podstawie zawartej umowy Bank udzielił jednostce dominującej kredytu bankowego w rachunku bieżącym na kwotę 300 000 000 złotych z przeznaczeniem na finansowanie bieżącej działalności.

W okresie ostatnich 12 miesięcy jednostka dominująca zawarła kilka umów z firmą JP EPS Belgrade – PD "Termoelektrane Nikola Tesla" (TENT) d.o.o. Obrenovac (Zamawiający) z siedzibą w Obrenovac (Serbia) na łączną kwotę około 15 030 000,00 EUR. Przedmiotem umowy o największej wartości wynoszącej 14 000 000,00 EUR (58 727 200,00 złotych), zawartej w dniu 13 lutego 2012 roku, jest produkcja i dostawa urządzeń, części i elementów kotłowych, nadzór oraz serwis dla kotła Bloku B1, który jest pierwszym z czterech etapów prac, które należy wykonać w Elektrowni TENT B.

RAFAKO S.A. Lider Konsorcjum w składzie: Emitent, Polimex – Mostostal S.A. z siedzibą w Warszawie oraz Mostostal Warszawa S.A. z siedzibą w Warszawie (zwanymi dalej Generalnym Wykonawcą) w dniu 15 lutego 2012 roku zawarł z PGE Elektrownią Opole S.A. z siedzibą w Belchatowie (Zamawiający) umowę, której przedmiotem jest zaprojektowanie, a także dostawa, wykonanie prac budowlanych, montaż, uruchomienie i wszystkie związane z tym procesem usługi, wykonane na zasadzie „pod klucz”, obiektu składającego się z bloku energetycznego nr 5 oraz bloku energetycznego nr 6 w PGE Elektrowni Opole S.A. wraz z urządzeniami i wyposażeniem, jak również związanymi z nimi budynkami oraz budowlami. Zgodnie z warunkami Umowy, Generalny Wykonawca zobowiązuje się zrealizować zamówienie w terminie 54 (pięćdziesięciu czterech) miesięcy od wystawienia polecenia rozpoczęcia prac w odniesieniu do bloku 5 oraz w terminie 62 (sześćdziesięciu dwóch) miesięcy od wystawienia polecenia rozpoczęcia prac w odniesieniu do bloku 6. Łączna wartość kontraktu wynosi 9 397 000 000,00 złotych netto, a wartość brutto umowy wynosi 11 558 310 000,00 złotych.

W okresie ostatnich 12 miesięcy Spółka RAFAKO S.A. zawarła kilka umów z firmą Metso Power Oy z siedzibą w Tampere (Finlandia), na łączną kwotę około 53 milionów złotych. Przedmiotem umowy o największej wartości wynoszącej 4,3 miliona EUR (około 17 milionów złotych), zawartej w dniu 14 kwietnia 2011 roku, jest dostawa części ciśnieniowych kotłów dla Fabryki Celulozy Suwanow Maranhao (Brazylia).

W dniu 17 lutego 2012 roku jednostka dominująca otrzymała skutecznie podpisaną przez bank Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A. z siedzibą w Warszawie Umowę o udzielenie gwarancji bankowej oraz oryginal gwarancji bankowej zwrotu zaliczki, na kwotę 79 310 400 złotych, wystawionej na rzecz PGE Elektrownia Opole S.A. Gwarancja została wystawiona na zlecenie jednostki dominującej w związku z podpisaniem umowy pomiędzy Konsorcjum w składzie: Emitent (Lider), Polimex-Mostostal S.A. i Mostostal Warszawa S.A., a PGE Elektrownią Opole S.A., której przedmiotem jest budowa bloków energetycznych nr 5 i 6 w PGE Elektrowni Opole S.A., na zasadzie „pod klucz” (szerzej opisanej w RB nr 18/2012). Termin ważności gwarancji upływa dnia 15 lutego 2013 roku.

W dniu 29 lutego 2012 roku Konsorcjum w składzie: RAFAKO S.A., Energoinvest d.d. Sarajevo oraz Deling d.o.o. Tuzla, skutecznie podpisało umowę z JPE Elektroprivreda Bosne i Hercegovine d.d. Sarajevo na kwotę 10 150 000 EUR. Przedmiotem umowy jest wymiana elektrofiltra oraz modernizacja systemu transportu popiołu i żużlu bloku nr 6-215 MW w Elektrociepłowni Tuzla, Bośnia i Hercegowina.

W okresie ostatnich 12 miesięcy jednostka dominująca podpisała kilka umów z firmą Constructions Industrielles de la Mediterranee (Zamawiający) na łączną kwotę około 13 mln EUR. Przedmiotem umowy o największej wartości wynoszącej 10,28 miliona EUR podpisanej skutecznie w dniu 6 marca 2012 roku, jest dostawa części ciśnieniowych dla dwóch kotłów do spalarni odpadów komunalnych Oxfordshire (Wielka Brytania).

W dniu 30 marca 2012 roku spółka zależna PGL – DOM Sp. z o.o. dokonała podwyższenia kapitału udziałowego o kwotę 17 200 000 złotych, to jest do wysokości 23 270 000 złotych, poprzez ustanowienie 1 720 nowych udziałów o wartości nominalnej 10 000 złotych. W dniu 30 marca 2012 roku spółka RAFAKO S.A. na mocy oświadczenia o objęciu udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym dokonała objęcia 1 720 udziałów spółki PGL – DOM Sp. z o.o. za kwotę 17 200 000 złotych.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej RAFAKO zostało zatwierdzone do publikacji w dniu 30 kwietnia 2012 roku uchwałą numer 35 Zarządu RAFAKO S.A. z dnia 30 kwietnia 2012 roku.

Podpisy:

30 kwietnia 2012 roku	Wiesław Różacki	Prezes Zarządu
30 kwietnia 2012 roku	Krzysztof Burek	Wiceprezes Zarządu
30 kwietnia 2012 roku	Jarosław Dusilo	Wiceprezes Zarządu
30 kwietnia 2012 roku	Dariusz Karwacki	Wiceprezes Zarządu
30 kwietnia 2012 roku	Bożena Kawalko	Wiceprezes Zarządu
30 kwietnia 2012 roku	Jolanta Markowicz	Główny Księgowy